

# Analýza potřeb v území

**Zpracoval realizační tým projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání  
v Jihočeském kraji**

**České Budějovice, září 2016**

Dokument Analýza potřeb v území byl schválen usnesením č. 8/2016/RSK-5 na 5. zasedání Regionální stálé konference pro území Jihočeského kraje dne 19. 9. 2016

Tento dokument byl vytvořen v rámci projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji (reg. č.: CZ.02.3.68/0.0./0.0/15\_002/0000001)



EVROPSKÁ UNIE  
Evropské strukturální a investiční fondy  
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání





KUCBX00L3KZ7

JIHOČESKÝ KRAJ



KRAJSKÝ ÚŘAD

ODBOR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

číslo jednací: **KUJCK 120740/2016** datum: **6. 10. 2016** vyřizuje: **Mgr. Jana Vonášková Poračanová** telefon: **386 720 916**  
spisová značka: **62239/2016/japo 5**



EVROPSKÁ UNIE  
Evropské strukturální a investiční fondy  
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání



**Zápis z 3. zasedání Pracovní skupiny Vzdělávání pro území Jihočeského kraje, konaného dne 9. září 2016 od 9.00 hodin v kruhovém sále Zastupitelstva Jihočeského kraje, č. 2010, U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice**

**Přítomní členové/náhradníci členů:**

Mgr. Dalibor Carda, Ing. Hynek Čížek, Ph.D., Kateřina Decknerová, Mgr. Zdeňka Erhartová, Mgr. Břetislav Kábele, Bc. Renata Kamenická, Otakar Kinšt, Ing. Agáta Kočí, Mgr. Jana Kovandová, Ing. Marta Krejčíčková, Mgr. Zdeněk Krejsa, DiS., RNDr. Jana Krejsová, Mgr. Miroslav Kús, Ing. Ivan Loukota, Bc. Jiří Machart, Mgr. Radovan Mikeš, PaedDr. Jiří Moravec, Bc. Marta Němcová, Mgr. Lenka Nováková, Ing. Michaela Novotná, Mgr. Martin Plucha, Mgr. Bc. Miloslav Poes, Ing. Luboš Průcha, Ing. Lucie Reitingerová, Ing. Tomáš Smolek, Eva Soukalová, Bc. Jan Šindelář, Mgr. Karel Štix, PhDr. Václav Švepeš, Ing. Martin Toman, doc. PaedDr. Radka Závodská, Ph.D.

**Zástupci realizačního týmu KAP:**

Ing. Martin Kolář, Ing. Michaela Pešková, Mgr. Jana Vonášková Poračanová

**Přítomní hosté:**

Mgr. Robert Adensam, Mgr. Denisa Holečková, Mgr. Vanda Pánková, RNDr. Jaroslav Pustina, Bc. Petr Rejnek, PhDr. Olga Vaněčková, Mgr. Alexandr Zikmund

**Program:**

1. Zahájení, organizační pokyny
2. Aktuální informace o průběhu projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji (KAP)
3. Analýza potřeb v území (analýza vývoje trhu práce a vzdělávacího systému v Jihočeském kraji)
4. Analýza potřeb škol
5. Prioritizace potřeb v území a doporučení pracovních týmů pro PSV
6. Aktuální informace o stavu rozpracovanosti MAP na území Jihočeského kraje
7. Předběžný harmonogram činnosti do konce roku 2016 a v roce 2017: informace o dalších krocích a činnostech Pracovní skupiny Vzdělávání v návaznosti na realizaci projektu KAP, Dokument KAP, plánované výzvy OP VVV
8. Předpokládaný termín příštího jednání Pracovní skupiny Vzdělávání

### **1. Zahájení, organizační pokyny**

Jednání zahájila v 9.15 hodin RNDr. Jana Krejsová, předsedkyně Pracovní skupiny Vzdělávání (dále „PSV“). Po přivítání a poděkování přítomným za jejich účast předala slovo vedoucímu oddělení evropských fondů a strategií Odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje a vedoucímu realizačního týmu (dále „RT“) KAP Ing. Hynkovi Čížkovi, Ph.D., který rovněž přivítal členy PSV a hosty a konstatoval, že s 31 přítomnými členy je pracovní skupina usnášení schopná. Následně představil program jednání a obrátil se na přítomné členy, zda mají k programu připomínky. Návrh programu byl schválen bez připomínek.

#### **Usnesení č. 08/2016/PSV-3**

**Pracovní skupina Vzdělávání pro území Jihočeského kraje schvaluje**  
navržený program jednání.

Usnesení bylo schváleno konsensuálně, počet přítomných členů 31.

### **2. Aktuální informace o průběhu projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji (KAP)**

Ing. Čížek informoval PSV o vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace projektu KAP dne 8. 8. 2016, tedy 10 měsíců po zahájení projektu, a navázal popisem činnosti realizačního týmu v období od posledního zasedání, kdy byly dopracovány dokumenty Analýza potřeb v území, Analýza potřeb škol. Dále pracovní týmy zapracovaly připomínky zástupců škol a členů PSV do návrhů projektů a šablon a zpracovaly Doporučení pro PSV pro jednotlivé prioritní/klíčové oblasti, na základě nichž RT KAP vypracoval dokument Prioritizace potřeb.

### **3. Analýza potřeb v území (analýza vývoje trhu práce a vzdělávacího systému v Jihočeském kraji)**

Tento bod programu Ing. Čížek uvedl konstatováním, že Analýza potřeb v území je povinnou součástí projektu KAP, je kompilátem již existujících analytických a strategických dokumentů. Je zpracována v souladu s metodickým listem zpracovaným Národním ústavem pro vzdělávání (dále „NÚV“) a dále Postupy KAP, které stanovují postup jejího vypracování. Jejím cílem je zhodnocení klíčových témat povinných oblastí KAP. Je vstupem do dokumentu Prioritizace potřeb, která bude následně vstupem pro dokument Krajský akční plán rozvoje vzdělávání.

Ing. Čížek se dotázal přítomných na případné připomínky, žádný z členů neměl k dokumentu připomínky.

#### **Usnesení č. 09/2016/PSV-3**

**Pracovní skupina Vzdělávání pro území Jihočeského kraje schvaluje**  
znění dokumentu Analýza potřeb v území.

Usnesení bylo schváleno konsensuálně, počet přítomných členů 31.

### **4. Analýza potřeb škol**

Ing. Čížek i u tohoto bodu programu uvedl, že je Analýza potřeb škol povinnou součástí projektu KAP, odkazuje na ni metodika Postupy KAP. Vychází z výsledků dotazníkového šetření, které prováděl NÚV na školách v období od listopadu 2015 do ledna 2016. Při jejím zpracování RT postupoval dle metodického listu NÚV, který stanovil strukturu a otázky, které má analýza zodpovědět. V rámci šetření byla sledována povinná i nepovinná témata. Školy uváděly aktuální dosaženou úroveň v jednotlivých oblastech podpory a cílovou úroveň, které by chtěly za 3 roky dosáhnout. Z výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že školy v Jihočeském kraji preferují rozvoj infrastruktury, podporu odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a firem a podporu polytechnického vzdělávání. Dále zmínil, že získaná data jsou rozdělena i dle typů škol, což je např. v případě gymnázií účelné a naopak v některých případech, především u konzervatoře, zavádějící. Znovu zopakoval, že Analýza potřeb škol je propojena s Analýzou v území v dokumentu Prioritizace potřeb.

Na závěr tohoto bodu programu se Ing. Čížek zeptal přítomných, zda mají připomínky k Analýze potřeb škol, žádný z členů PSV dokument nepřipomínkoval.

## **Usnesení č. 10/2016/PSV-3**

### **Pracovní skupina Vzdělávání pro území Jihočeského kraje schvaluje**

znění dokumentu Analýza potřeb škol.

Usnesení bylo schváleno konsensuálně, počet přítomných členů 31.

#### **5. Prioritizace potřeb v území a doporučení pracovních týmů pro PSV**

Tento bod Ing. Čížek věnoval popisu genese a zpracování dokumentu Prioritizace potřeb. Nejprve pracovní týmy vypracovaly dle metodiky NÚV Doporučení pro PSV, v nichž zdůvodňovaly výběr témat návrhů celokrajských projektů a šablon. Tyto návrhy byly následně dopracovány na základě připomínek škol a členů PSV. RT KAP na základě všech dříve zmíněných podkladů (Analýza potřeb v území, Analýza škol, Doporučení pro PSV) navrhl rozdělení cílů do 3 úrovní důležitosti. Dále Ing. Čížek popsal strukturu dokumentu a postup rozdělení do úrovní důležitosti, které je v souladu s metodickým listem NÚV. Podmínkou zařazení cíle do nejvyšší úrovně bylo, aby byl identifikován v Analýze potřeb v území, Analýze potřeb škol či dalších strategických dokumentech. Na závěr Ing. Čížek požádal přítomné, pokud mají nějaké připomínky, aby je s ohledem na schvalování dokumentu na zasedání Regionální stálé konference (dále „RSK“) dne 19. 9. 2016 vyslovili na tomto zasedání. K této žádosti se připojila i předsedkyně PSV. Ing. Čížek upozornil také na to, že po samotném vyhlášení výzev bude zřejmě nutné krajské projekty upravit v souladu s výzvou.

O slovo se přihlásil Mgr. Kůs, z Asociace základních škol, který zmínil, že zpracovaný MAP má být v souladu s KAPem, v této souvislosti postrádá u polytechnického vzdělávání propojení s MŠ. Bez uvedení MŠ u polytechnického vzdělávání v KAP nebudou moci MŠ žádat o prostředky na polytechnickou výchovu.

Ing. Čížek upřesnil původní záměr pracovního týmu respektive projektového návrhu, kdy bylo propojení všech tří stupňů vzdělávání do jednoho projektu pro pracovní tým obtížně uchopitelné. S ohledem na propojení KAP s MAP bude připomínka do Prioritizace potřeb zapracována.

## **Usnesení č. 11/2016/PSV-3**

### **Pracovní skupina Vzdělávání pro území Jihočeského kraje schvaluje**

dokument Prioritizace potřeb v upraveném znění (u podpory polytechnického vzdělávání doplněno propojení s MŠ).

Usnesení bylo schváleno konsensuálně, počet přítomných členů 31.

#### **6. Aktuální informace o stavu rozpracovanosti MAP na území Jihočeského kraje**

Slova se ujal Mgr. Martin Plucha, zástupce sekretariátu Regionální stálé konference (dále „RSK“), který představil spolupráci sekretariátu RSK pro území Jihočeského kraje (dále „JK“) s MŠMT a MMR respektive IROP a dohodu s MŠMT o mapování zpracování strategických rámců (dále „SR“) v jednotlivých obcích s rozšířenou působností respektive Místních akčních plánech (dále „MAP“). V této souvislosti sekretariát RSK JK v květnu pozval všechny zpracovatele MAP a seznámil je s představou MŠMT předložit SR do konce září 2016, zároveň s nimi domluvil vzájemnou spolupráci. Dále Mgr. Plucha zmínil stav podání žádostí MAP, přičemž v Jihočeském kraji jsou již všechny žádosti schváleny. Následně hovořil o SR a možnosti jeho aktualizace. Svůj příspěvek uzavřel statistickými údaji odeslání SR v Jihočeském a ostatních krajích.

#### **7. Předběžný harmonogram činnosti do konce roku 2016 a v roce 2017: informace o dalších krocích a činnostech Pracovní skupiny Vzdělávání v návaznosti na realizaci projektu KAP, Dokument KAP, plánované výzvy OP VVV**

Slova se opět ujal Ing. Čížek, který uvedl, že nejbližším krokem v rámci projektu KAP je schvalování Prioritizace potřeb na zasedání RSK dne 19. 9. 2016, kdy bude schválena s konečnou platností. Následovat budou semináře se SŠ, na nichž budou školy seznámeny s prioritizací potřeb, zároveň bude odborná garantka hovořit o zpracování Plánů aktivit (dále „PA“) či Školních akčních plánů (dále „ŠAP“). Upozornil však, že podle nejnovějších informací v 1. fázi šablon nebudou PA podmínkou jejich čerpání, školy je budou moci čerpat zřejmě na základě vyplněného dotazníku. PA se každopádně zpracovávají budou, protože u 2. fáze šablon bude čerpání právě jimi podmíněno.

Semináře se uskuteční zřejmě v říjnu či listopadu 2016, školy budou o těchto seminářích informovány v dostatečném předstihu.

Na závěr tohoto bodu Ing. Čížek novořil o nejdůležitějším úkolu, kterým bude schvalování dokumentu KAP, přičemž metodický list pro jeho zpracování je hotov, pouze se drobně dopravuje. Krátce se také zmínil o struktuře dokumentu. Podle jeho slov se schválení dokumentu KAP v PSV odvíjí od zasedání RSK a znění výzvy OP VVV na koncepční krajské projekty.

#### **8. Předpokládaný termín příštího jednání Pracovní skupiny Vzdělávání**

Ing. Čížek plynule pokračoval informací, že termín dalšího jednání se odvíjí od stanoveného termínu zasedání RSK, přičemž zasedání PSV se musí uskutečnit minimálně s dvoutýdenním předstihem. Protože termín zasedání RSK není stanoven a předpokládá se až v únoru či březnu 2017, uskuteční se zasedání PSV v únoru 2017. Všichni členové budou o konkrétním termínu konání následujícího zasedání s dostatečným předstihem informováni.

Poté se ujala slova předsedkyně PSV, poděkovala Ing. Čížkovi za dosavadní činnost, dále Mgr. Kúsovi za upozornění na potřebu propojení polytechnického vzdělávání také s MŠ v dokumentu Prioritizace potřeb a ponechala prostor pro diskusi.

Ing. Čížek poznamenal, že současné programové období je sice nastaveno pro roky 2014 – 2020, ale vzhledem k současné časové ztrátě, dojde k významnému zkrácení období pro čerpání prostředků, s čímž bude souviset zvýšený tlak na školy.

Na závěr předsedkyně poděkovala členům PSV za účast a ukončila zasedání.

Konec jednání: 10.15

Zapsal: Jana Vonášková Poračánová, tajemník PSV

Schválila:

  
.....  
RNDr. Jana Krejsová  
předsedkyně PSV

Přílohy:

- 1) Prezentace Realizačního týmu KAP
- 2) Prezentace sekretariátu Regionální stálé konference
- 3) Prezenční listina
- 4) Analýza potřeb v území
- 5) Analýza potřeb škol
- 6) Prioritizace potřeb (v upraveném znění)



## OBSAH

<b>1</b>	<b>ÚVOD</b> .....	<b>5</b>
<b>2</b>	<b>ROZVOJOVÉ PRIORITY KRAJE (AKTÉŘI V ÚZEMÍ) A JEJICH PROMÍTNUTÍ DO OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ</b> .....	<b>6</b>
<b>3</b>	<b>DEMOGRAFICKÉ DOPADY NA VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM A TRH PRÁCE V JČK</b> .....	<b>8</b>
<b>4</b>	<b>NAPLNĚNOST JEDNOTLIVÝCH ŠKOL A OBORŮ V ČASE</b> .....	<b>10</b>
<b>5</b>	<b>ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ VE VYBRANÝCH OBLASTECH V PŘEDCHOZÍM PROGRAMOVÉM OBDOBÍ</b> .....	<b>13</b>
<b>6</b>	<b>PODPORA INKLUZE</b> .....	<b>16</b>
6.1	ŘEŠENÍ INKLUZE NA SŠ A PŘECHOD ŽÁKŮ MARGINALIZOVANÝCH SKUPIN ZE ZŠ NA SŠ A DO DALŠÍCH STUPŇŮ VZDĚLÁVÁNÍ ČI NA TRH PRÁCE .....	16
<b>7</b>	<b>PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ</b> .....	<b>18</b>
7.1	ŘEŠENÍ PODPORY PODNIKAVOSTI NA ÚZEMÍ KRAJE.....	18
<b>8</b>	<b>PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE ŠKOL A ZAMĚSTNAVATELŮ</b> .....	<b>20</b>
8.1	ROZVOJOVÉ PRIORITY KLÍČOVÝCH ZAMĚSTNAVATELŮ KRAJE A JEJICH PROMÍTNUTÍ DO OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ .....	20
8.2	VNÍMÁNÍ SVÉHO VZDĚLÁNÍ ABSOLVENTY NĚKOLIK LET PO UKONČENÍ ŠKOL .....	22
8.3	KVALITA ABSOLVENTŮ ŠKOL NA TRHU PRÁCE A JEJICH UPLATNITELNOST .....	23
8.4	SPOLUPRÁCE ZAMĚSTNAVATELŮ SE ŠKOLAMI V KRAJI .....	29
<b>9</b>	<b>PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ</b> .....	<b>33</b>
9.1	VELIKOST ZÁJMU ŽÁKŮ O TECHNICKÉ A PŘÍRODOVĚDNÉ OBORY A ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ .....	33
<b>10</b>	<b>ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ</b> .....	<b>35</b>
10.1	OBORY NEJVÍCE POPTÁVANÉ ŽÁKY/RODIČI .....	35
10.2	NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PROFESE V KRAJI A VÝVOJ JEJICH ZAMĚSTNANOSTI V ČASE .....	35
10.3	KVALITA A DOSTUPNOST SLUŽEB KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ NA ZŠ A SŠ .....	38
<b>11</b>	<b>ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER DALŠÍHO PROFESNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ</b> .....	<b>40</b>
11.1	VZDĚLÁVÁNÍ Dospělých a role odborných škol .....	40
<b>12</b>	<b>NEPOVINNÁ TÉMATA</b> .....	<b>42</b>
12.1	JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ .....	42
12.2	ICT KOMPETENCE .....	42
12.3	ČTENÁŘSKÁ A MATEMATICKÁ GRAMOTNOST .....	43
12.4	DALŠÍ TÉMATA DŮLEŽITÁ PRO ÚZEMÍ KRAJE .....	44
<b>13</b>	<b>SOUHRN VÝSLEDKŮ</b> .....	<b>45</b>
13.1	PODPORA INKLUZE .....	45
13.2	PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ.....	46
13.3	PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE ŠKOL A ZAMĚSTNAVATELŮ .....	46
13.4	PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ .....	47
13.5	ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ.....	48
13.6	ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ .....	49
13.7	NEPOVINNÁ TÉMATA .....	49
	<b>SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ</b> .....	<b>52</b>
	<b>SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK</b> .....	<b>54</b>





Předkládaný dokument Analýza potřeb v území Jihočeského kraje, vzniknuvší jako povinná součást projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji, je kompilací řady existujících regionálně rozvojových, hodnotících i výzkumných informačních zdrojů, a poskytuje tak ucelenou analýzu vývoje trhu práce a vzdělávacího systému v území Jihočeského kraje.

Jednotlivé kapitoly přinášejí odpovědi na otázky týkající se klíčových i nepovinných témat pro Krajský akční plán pro podporu z OP VVV/IROP a jsou v souladu s klíčovými otázkami pro analytickou část KAP uvedenými v metodickém dokumentu Postupy KAP, které rozděluje do sedmi tematických skupin určených dle klíčových témat KAP, jejichž podpora je v rámci KAP mandatorní, a jedné skupiny vymezené tématům, jež jsou pro KAP nepovinná.

Tento dokument shrnuje aktuální pracovní-vzdělávací situaci Jihočeského kraje. Zároveň je základním informačním zdrojem sloužícím realizačnímu týmu KAP a všem aktérům ve vzdělávání jako podklad k další práci při procesu krajského akčního plánování, čímž přispívá k naplňování cílů projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji.

**Sít středních škol** a jejich kapacity s celkovou naplněností na úrovni 67 % jsou dostatečné a do roku 2020 JČK nebude tyto kapacity zvyšovat. V oblasti oborů vzdělávání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření nebude kraj navyšovat kapacity 6 a 8letých gymnázií, včetně lyceí.<sup>[1]</sup>

Oborová skladba středních škol odpovídá současným potřebám trhu práce a jednotlivé obory jsou rovnoměrně zastoupeny na celém území JČK. Výrazné zásahy ze strany MŠMT do jakéhokoli směru vzdělávání (všeobecného, odborného, technického aj.) by se odrazily v porušení rovnováhy mezi jednotlivými vzdělávacími segmenty.<sup>[1]</sup>

V oblasti oborů vzdělávání s výučním listem JČK nebude v závislosti na uplatnění absolventů na trhu práce navyšovat kapacity oborů vzdělávání ve skupinách oborů, které mají dlouhodobě nezaměstnanost vyšší než průměr nezaměstnaných absolventů v rámci kraje.<sup>[1]</sup>

JČK nebude povolovat navýšení kapacit maturitních oborů středních škol, u kterých nezaměstnanost absolventů dlouhodobě překračuje republikový, resp. krajský průměr nebo jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, ani kapacit ostatních maturitních oborů jak v denní formě, tak i v ostatních formách studia, kde bude JČK respektovat pouze výměny aktivních oborových kapacit za nové, vyžádané aktuální reakcí školy na potřeby trhu práce v daném regionu JČK.<sup>[1]</sup>

JČK do roku 2020 nebude povolovat zvyšování kapacit středních škol, konzervatoře a školských zařízení všech zřizovatelů. Rámcové vzdělávací programy vymezují rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů, čímž je školám umožněn dostatek prostoru pro uspokojení konkrétní aktuální potřeby v daném regionu. Školy tuto možnost plně využívají. Při optimalizaci kapacit oborů středního vzdělávání bude KÚ přihlížet k tomu, zda absolventi vykazují výrazně vyšší míru nezaměstnanosti, než je průměr kraje. V oborech vzdělávání, které mají unikátní charakter, bude postupováno dle dohody MŠMT s Asociací krajů.<sup>[1]</sup>

Do struktury oborů vzdělávání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou ve střední škole nebo vyšší odborné vzdělání ve vyšší odborné škole může být nově zařazen nebo kapacitně posílen jen obor vzdělávání, který bude odpovídat předpokládaným dlouhodobým budoucím potřebám trhu práce a podpořen odůvodněným stanoviskem zástupce sociálních partnerů (Svazu průmyslu a dopravy, Hospodářské komory, Agrární komory).<sup>[1]</sup>

U nastavbového studia nebude JČK navyšovat počet tříd v souladu se schváleným programem denního nastavbového studia škol zřizovaných Jihočeským krajem pro školní roky 2015/2016 až 2017/2018 (usnesení č. 1187/2014/RK-49 ze dne 30. 10. 2014). Při koncipování dalšího programu denního nastavbového studia bude KÚ opětovně přihlížet k analýze nezaměstnanosti absolventů i v těchto oborech. JČK nebude navyšovat kapacity v oborech nastavbového studia, kde dlouhodobá nezaměstnanost absolventů denní formy vzdělávání v kraji přesahuje 15 %.<sup>[1]</sup>

**Sít vyšších odborných škol** a jejich oborová skladba je v rámci JČK dostačující a stabilizovaná. Počet studentů ve VOŠ neustále klesá. Hlavním důvodem je stále se rozrůstající nabídka a kapacita na VŠ. JČK nebude podporovat rozšiřování VOŠ ani transformaci jejich formy na VŠ nebo převedení jejich kapacit na SŠ. Při optimalizaci kapacit oborů vyššího vzdělávání bude KÚ přihlížet k tomu, zda absolventi vykazují výrazně vyšší míru nezaměstnanosti, než je průměr kraje. V oborech vzdělávání s unikátním charakterem bude postupováno dle dohody MŠMT s Asociací krajů.<sup>[1]</sup>

**Sít jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky** s celkovým počtem 10 škol všech zřizovatelů je dostatečná a JČK nebude doporučovat další zvyšování kapacit těchto škol.<sup>[1]</sup>

## 2 ROZVOJOVÉ PRIORITY KRAJE (AKTÉŘI V ÚZEMÍ) A JEJICH PROMÍTNUTÍ DO OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

K 1. 9. 2015 zřizoval JČK 73 středních škol. V JČK zajišťovalo střední vzdělávání v regionálním školství ještě dalších 18 subjektů jiných zřizovatelů.<sup>[1]</sup>

Střední školy se v současné době, z hlediska počtu nově přijatých žáků do 1. ročníků, ocitly na nejnižších hodnotách ve své historii. Z dostupných dat týkajících se počtu žáků základních škol lze předpokládat, že od školního roku 2017/2018 dojde v souvislosti s přechodem vyššího počtu žáků ze základních na střední školy k pomalému navyšování (ve srovnání s předcházejícími roky).<sup>[1]</sup>

Střední vzdělávání prošlo v minulých letech rozsáhlými zásadními změnami. Základem tohoto procesu byla postupná kurikulární reforma, jejímž cílem byla modernizace výuky. Všechny střední školy v JČK vyučují podle schválených RVP, na základě kterých vytvářely pro jednotlivé obory své ŠVP. RVP a také ŠVP přešly do dalšího stádia, kdy jsou kontinuálně upravovány. Na úpravách ŠVP se mnohdy nepřímo podílí i firmy, se kterými střední školy spolupracují.<sup>[1]</sup>

Rada JČK schválila dne 17. 10. 2013 (usnesení č. 1024/2013/RK-25) nový model přijímacího řízení. Ve školním roce 2013/2014 tak podle tohoto modelu poprvé proběhly písemné přijímací zkoušky do prvních ročníků denního studia na všech typech středních škol zřizovaných JČK v jednotlivých maturitních oborech ve všech kolech přijímacího řízení.<sup>[1]</sup>

Cílem zavedení písemných přijímacích zkoušek bylo především zvýšení vstupní úrovně kvality žáků v maturitních oborech, zvýšení prestiže maturitních oborů a také zlepšení přístupu žáků k výuce především v 8. a 9. ročníku základní školy. Jedním z očekávaných výsledků je i zvýšení preferencí nematuritních oborů na úkor maturitních u určitého počtu žáků vstupujících na střední školy. JČK bude i v dalších letech doporučovat konání písemných přijímacích zkoušek na všech typech středních škol s maturitními obory, a to až do definitivního vyřešení nové podoby přijímacích zkoušek dle chystané novely školského zákona.<sup>[1]</sup>

Zásadními změnami prochází i maturitní zkouška. Novou maturitní zkoušku i nadále tvoří dvě části, část společná a část profilová. Žák získá střední vzdělání s maturitní zkouškou, jestliže úspěšně vykoná obě části maturitní zkoušky. Nová podoba maturitní zkoušky byla poprvé spuštěna ve školním roce 2010/2011. V roce 2012 byla schválena novela školského zákona, která zavádí pouze jednu úroveň obtížnosti maturitní zkoušky a písemné práce z českého jazyka a literatury se opravují od školního roku 2012/2013 tzv. „na škole“. V současné době probíhá připomínkové řízení k další novele školského zákona, která zavádí tři povinné zkoušky společné části maturitní zkoušky (postupně od roku 2021 a od roku 2024), rozšíření nabídky nepovinných zkoušek společné části, sjednocení hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka na principu, že je hodnotí vždy externí hodnotitel (od roku 2017) a formalizaci žádostí o přezkum výsledku MZ.<sup>[1]</sup>

Dlouhodobý záměr kraje má následující cíle: podpora trendů dalšího rozvoje odborného vzdělávání při zachování cca 25% podílu na vstupu u všeobecného vzdělávání (obory gymnázií a lyceí), podpora rozvoje počtu žáků učebních oborů v maximální možné míře, snaha o minimální úbytek těchto žáků a zachování poměru počtu žáků studijních a učebních oborů na současné hodnotě 67 : 33 % žáků na vstupu do středních škol (maturitní : učební obory), dále si klade za cíl spolupráci středních škol s firmami formou praxí žáků a stáží pedagogů a rozvoj vzdělávání dospělých v rámci systému celoživotního vzdělávání a v neposlední řadě zlepšení vybavení škol, rozvoj a podporu technického, přírodovědného a jazykového vzdělávání SŠ.<sup>[1]</sup>

### Navrhovaná opatření

- Provádět každoročně analýzu vyučovaných oborů středního vzdělávání v kraji jako zásadní podklad pro změny v rejstříku oborů vzdělávání; podkladem pro tyto změny jsou zpracovávány analýzy ve VZ JČK a taktéž závěry pro změny v síti škol uvedené ve Strategii.
- Podpořit rozvoj nových technologií a vybavenost škol a školských zařízení a podpořit zvýšení zájmu o studium technicky a přírodovědně zaměřených oborů s důrazem na specifika JČK (OP VVV, IROP a krajské dotační programy).
- Podporovat další vzdělávání dospělých v rámci center vzdělávání při školách (OP VVV, KAP).
- Podpořit využití výuky typu CLIL (výuka některých předmětů v cizím jazyce) na SŠ a postupně tak ve vybraných SŠ dosáhnout možnosti vzdělávat i zahraniční žáky (OP VVV).
- Podporovat obory vzdělání, které jsou poptávány trhem práce, např. formou stipendijních programů.
- Vypracovat Akční plán na podporu technického vzdělávání (již splněno, RK JČK schválila 11. 2. 2016, ZK JČK vzalo na vědomí 25. 2. 2016)

V Jihočeském kraji působí k 1. 9. 2015 celkem 17 vyšších odborných škol, z toho 13 zřizovaných krajem a 4 soukromými subjekty. Z celkového počtu 17 vyšších odborných škol jich je 14 zřízeno při středních odborných školách (13 krajem, 1 soukromým subjektem) a 3 jsou samostatné (všechny zřízené soukromými subjekty).<sup>[1]</sup>

Obory vzdělání vyššího odborného vzdělávání delší dobu zažívají snižující se zájem uchazečů o vzdělávání. Ve školním roce 2015/2016 nastoupilo do 1. ročníku vyšších odborných škol v JČK celkem 610 studentů, což je o 15,4 % méně studentů než ve školním roce 2014/2015. V souvislosti s dalším postupujícím demografickým propadem v této věkové skupině a s početnou nabídkou volných studijních míst na vysokých školách lze v dalších letech očekávat pokles počtu přijatých.<sup>[1]</sup>

V Českých Budějovicích je 6 ze všech 17 VOŠ, jsou to školy s největším počtem studentů. Téměř třetina studentů VOŠ studuje v jiné než denní formě vzdělávání, zpravidla v dálkové nebo kombinované, což svědčí o přetrvávajícím zájmu o studium při zaměstnání v rámci zvyšování kvalifikace.<sup>[1]</sup>

Jedním z cílů vzdělávací politiky státu je těsnější propojení segmentů středního školství s terciárním vzděláváním. V případě vyšších odborných škol v JČK je většina VOŠ součástí středních škol, takže propojenost je dána organizací školy jako jednoho právního subjektu. Pokud to bude efektivní, JČK bude podporovat jejich propojenost s VŠ, především prostřednictvím konkrétních smluv o uznání části studia na VOŠ při přijetí ke studiu na VŠ (tzv. prostupnosti studia). Cílem je stabilizace vyššího odborného vzdělávání při nenavyšování jejich kapacit jak v denním studiu, tak v ostatních formách studia.<sup>[1]</sup>

#### Navrhovaná opatření

- Podpořit spolupráci VOŠ s JU, VŠTE a ostatními VŠ v kraji (včetně elokovaných pracovišť ostatních vysokých škol) za účelem zlepšení prostupnosti terciárního vzdělávání na základě dohod VOŠ s příslušnými VŠ a ve spolupráci se sociálními partnery (JHK, ÚP), např. prostřednictvím sektorových dohod, dotačních programů kraje apod.
- Podpořit existenci VOŠ se zdravotnickými obory jako oboru s jedinečným zaměřením požadovaným trhem práce.
- Nepodporovat rozšiřování kapacit ostatních VOŠ a transformaci jejich formy na VŠ, ani vznik nových VOŠ.

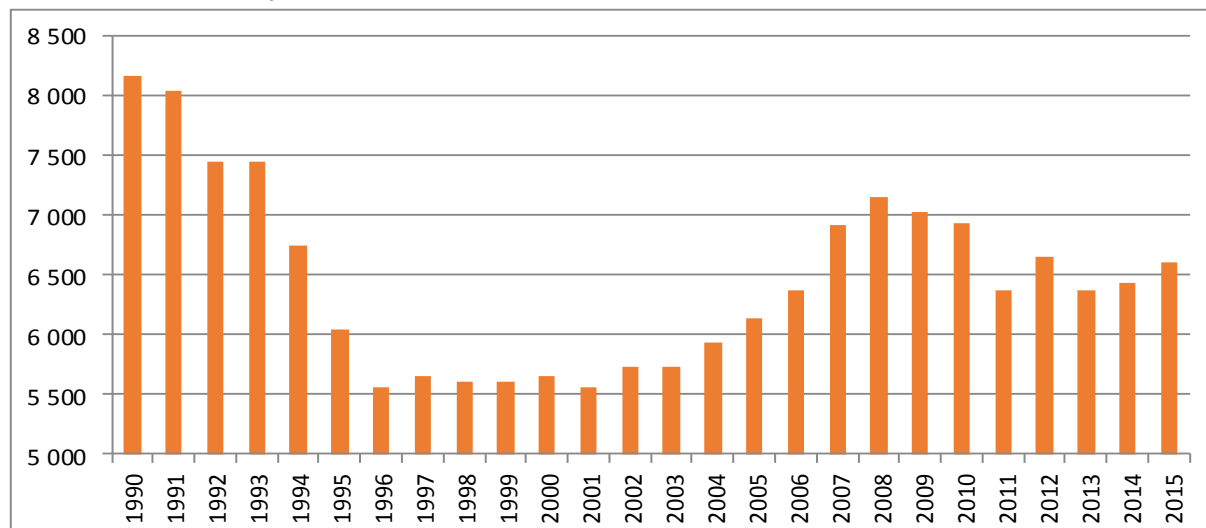
---

<sup>1</sup> Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji, (2016)

### 3 DEMOGRAFICKÉ DOPADY NA VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM A TRH PRÁCE V JČK

Strukturu vzdělávací soustavy významným způsobem ovlivňuje demografický vývoj. Vývoj počtu živě narozených byl od počátku 90. let minulého století ovlivněn změnami chování mladé generace v reprodukčním věku. Od tohoto období porodnost začala klesat.<sup>[1]</sup>

Graf 1: Počet živě narozených v JČK

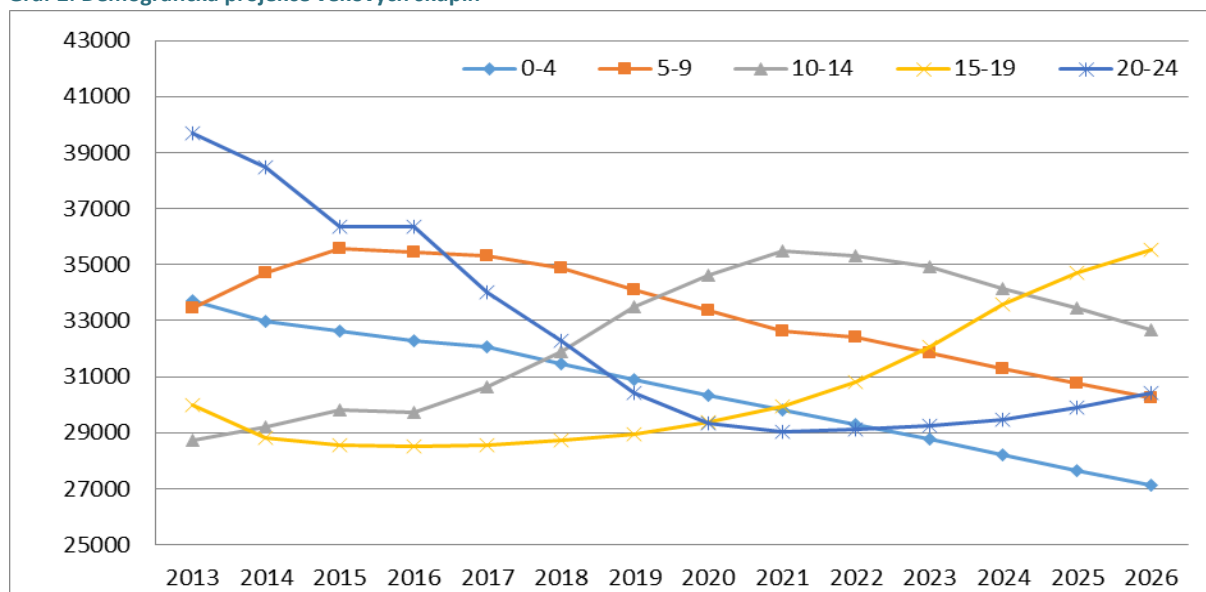


Zdroj: ČSÚ

(2016)

Mezi lety 1991 až 1996 došlo k postupnému poklesu v počtu narozených dětí na území JČK z 8 tis. na 5,5 tis. V následujících pěti letech došlo k ustálení počtu narozených kolem 5,6 tis., od roku 2002 se projevila zvýšená úhrnná plodnost oproti předchozím letům způsobená odkládaným rodičovstvím silných populačních ročníků 70. let minulého století a počet živě narozených stoupl k hodnotám kolem 7 tis. v roce 2008 (graf č. 1). Rok 2008 byl z tohoto pohledu maximální i v celé ČR (119,6 tis.) a vize budoucnosti byla optimistická. Počínající ekonomická krize však byla nakonec dlouhodobá a ani po letech se úroveň plodnosti nevyrovnala situaci z roku 2008. Predikce ČSÚ z roku 2013 očekává další nárůst průměrného věku matek při porodu a situace by se neměla změnit až do počátku 30. let tohoto století. Následný dvacetiletý populační pokles se v JČK očekává až k hodnotám 5 tis. živě narozených (78 tis. v ČR). Z vývoje demografické projekce (graf č. 2) lze konstatovat, že se zastavil růst počtu dětí vstupujících do MŠ. Svého demografického maxima dosáhl počet dětí navštěvujících MŠ v roce 2014, jedná se prakticky o setrvalý stav celkového počtu, který potrvá až do roku 2020 (23 292 dětí v roce 2013, 23 274 dětí v roce 2020). Vlně zvýšené porodnosti předcházely několikaletý pokles počtu dětí v MŠ doprovázený následným rušením MŠ. Růst počtu narozených dětí v posledních letech je příčinou nedostatku míst v některých MŠ, který JČK řešil dotační politikou.<sup>[1]</sup>

Graf 2: Demografická projekce věkových skupin

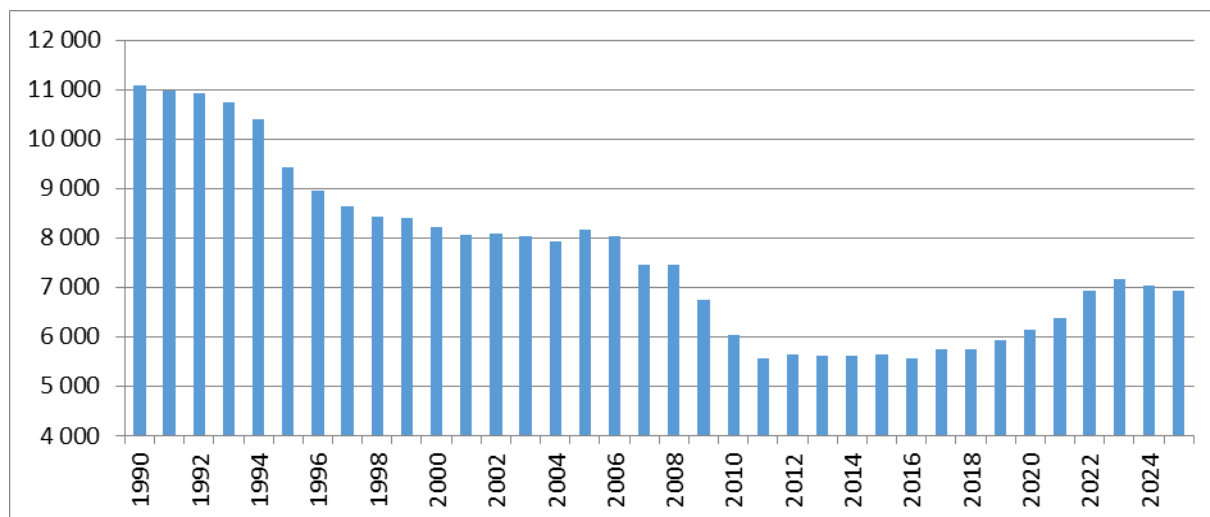


Zdroj: ČSÚ (2016)

Klesající trend celkového počtu žáků v ZŠ ustal kolem roku 2011, kdy se na 2. stupni ZŠ pokles zastavil a na 1. stupeň začaly nastupovat populačně silnější ročníky z MŠ. Dosažení nejvyššího celkového počtu žáků navštěvujících ZŠ lze nadále očekávat okolo roku 2020 (54 499 žáků v roce 2015, 58 392 v roce 2020). Podíl žáků odcházejících z 2. stupně ZŠ do víceletých gymnázií činí přibližně 10 %. S očekávaným nárůstem počtu dětí na 2. stupni ZŠ se bude postupně snižovat podíl žáků víceletých gymnázií na příslušných ročnících ZŠ.<sup>[1]</sup>

Počínaje rokem 2007 dochází k postupnému, avšak zřetelnému snižování populačního ročníku ve věku 15 až 16 let tradičně vstupujícího na SŠ (graf č. 3). Zatímco v 90. letech se věková skupina pohybovala okolo 8 tis. žáků v ročníku, v posledních několika letech došlo k jejímu poklesu na úroveň cca 5,5 tis. žáků, což je snížení o přibližně 30 %. Do středoškolského vzdělávání v denní formě vstupují téměř všichni čerství absolventi ZŠ a účastní se ho naprostá většina příslušné věkové populace (92 %).<sup>[1]</sup>

**Graf 3: Demografická projekce věkové skupiny 15letých v JČK**



Zdroj: Vlastní výpočet OŠMT (prostá interpolace počtu živě narozených o 15 let)

Prudký meziroční demografický propad v počtech žáků vstupujících do středních škol se prakticky zastavil a v následujících letech budou do středních škol vcházet populačně silnější ročníky. Od roku 2017 bude počet žáků vstupujících do prvních ročníků středních škol pozvolně vzrůstat (důsledek populačního růstu mezi lety 2002 až 2008) s očekávaným maximem v roce 2023 na úrovni roku 2009.<sup>[1]</sup>

Věková skupina devatenáctiletých a starších tvoří potenciál studentů vstupujících do terciárního vzdělávání, kterému v regionálním školství odpovídá studium vyšší odborné školy. Na této věkové kategorii se v příštích letech projeví pokles počtu potenciálních studentů, stejně jako se dříve dotkl segmentu SŠ. Kvantitativní expanze zejména vysokých škol a demografický pokles odpovídajících věkových skupin bude mít pravděpodobně za následek další snížení zájmu uchazečů o studium na VOŠ ve prospěch studia na VŠ.<sup>[1]</sup>

Naproti tomu ale vystupují jiní odborníci s tvrzením, že tato volání po kvalifikovaných dělnících a řemeslnících odkazující se na tradiční kvalitu českých řemesel, jdoucí ruku v ruce s touhou omezit přístup nejen k vysokoškolskému vzdělání, ale rovněž i ke gymnaziálnímu, jsou špatná. Největší problém tkví v tom, že lidé s nižším než maturitním vzděláním mají stabilně nejvyšší dlouhodobou i krátkodobou nezaměstnanost a zároveň jsou skupinou, která je nejvíce ohrožena neúspěchem v pracovním procesu, neboť nejsou dostatečně vybaveni kompetencemi, které jim umožní dostát nejen nárokům moderního trhu práce, ale i nárokům moderního života. A české nematuritní vzdělání vybavuje své absolventy nedostatečně. Důkazem je klesající úroveň výsledků českých žáků v mezinárodním srovnání v rámci zemí OECD PIAAC, které ukázalo, že dovednosti mladých lidí rostou se zvyšující se úrovní vzdělání, a proto je nerozumné bránit mladým lidem ve vzdělání. Vyučení totiž dnes již neochrání mladé lidi před nezaměstnaností.<sup>[2]</sup>

<sup>2</sup> Straková, J., (2013)

#### 4 NAPLNĚNOST JEDNOTLIVÝCH ŠKOL A OBORŮ V ČASE

Z celkového počtu 26 435 žáků denní formy vzdělávání ve středních školách všech zřizovatelů ve školním roce 2015/2016 (bez 92 žáků praktických škol a 16 žáků oboru J) bylo v SOŠ a SOU 18 523 žáků (70,07 %) a v gymnáziích společně s konzervatořemi 7 912 žáků (29,93 %). V oborových skupinách 18, 23, 26, 28, 33, 36, 37, které se dají souhrnně nazvat jako technické, bylo celkem 6 624 žáků, což je 25,06 % z celkového počtu 26 435 žáků všech středních škol a 35,76 % z 18 523 žáků SOŠ a SOU.<sup>[31]</sup>

**Tabulka 1: Počet žáků SŠ v JČK všech zřizovatelů v denní formě studia od školního roku 2008/2009 (vč. žáků praktických škol)**

	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
SOŠ a SOU	24 818	24 438	23 254	22 032	20 865	19 686	19 059	18 631
gymnázia	8 991	8 864	8 546	8 263	8 024	7 869	7 766	7 769
konzervatoře	161	169	171	159	154	147	144	143
<b>celkem</b>	<b>33 970</b>	<b>33 471</b>	<b>31 971</b>	<b>30 454</b>	<b>29 043</b>	<b>27 702</b>	<b>26 969</b>	<b>26 543</b>
<b>změna celk. počtu</b>		<b>- 499</b>	<b>- 1 500</b>	<b>- 1 517</b>	<b>- 1 411</b>	<b>- 1 341</b>	<b>- 733</b>	<b>- 426</b>

Zdroj: MŠMT, KÚ JČK (2016)

Ve školním roce 2015/16 navštěvovalo z celkového počtu 26 435 žáků 23 893 žáků školy zřizované Jihočeským krajem a 2 650 žáků školy zřizované ostatními zřizovateli.

**Tabulka 2: Vývoj počtu žáků SŠ a konzervatoří zřizovaných krajem v denní formě vzdělávání od školního roku 2007/2008**

Okres	2007 2008	2008 2009	2009 2010	2010 2011	2011 2012	2012 2013	2013 2014	2014 2015
České Budějovice	10 302	10 272	10 228	9 918	9 447	9 087	8 757	8 565
Český Krumlov	1 957	1 971	1 934	1 771	1 717	1 708	1 632	1 618
Tábor	5 946	5 820	5 700	5 373	5 248	4 954	4 714	4 537
Písek	3 496	3 459	3 429	3 334	3 173	3 051	2 933	2 825
Strakonice	3 451	3 381	3 262	3 077	2 873	2 725	2 499	2 418
Prachatice	1 602	1 521	1 490	1 428	1 371	1 292	1 193	1 124
Jindřichův Hradec	4 016	4 002	4 018	3 961	3 834	3 625	3 442	3 260
<b>Celkem</b>	<b>30 770</b>	<b>30 426</b>	<b>30 061</b>	<b>28 862</b>	<b>27 663</b>	<b>26 442</b>	<b>25 170</b>	<b>24 347</b>

Zdroj: MŠMT, odbor školské statistiky, KÚ JČK (2015)

**Tabulka 3: Vývoj počtu žáků SŠ ostatních zřizovatelů v denní formě vzdělávání od školního roku 2007/2008**

Okres	2007 2008	2008 2009	2009 2010	2010 2011	2011 2012	2012 2013	2013 2014	2014 2015
České Budějovice	1 929	1 971	1 968	1 837	1 735	1 681	1 672	1 776
Tábor	412	414	371	302	255	197	176	175
Písek	139	128	106	69	32	14		
Strakonice	704	718	712	687	627	598	570	545
Prachatice	171	165	97	59	15			
Jindřichův Hradec	126	101	98	92	69	55	49	44
<b>Celkem</b>	<b>3 495</b>	<b>3 508</b>	<b>3 365</b>	<b>3 066</b>	<b>2 753</b>	<b>2 566</b>	<b>2 494</b>	<b>2 570</b>

Zdroj: MŠMT, odbor školské statistiky, KÚ JČK (2015)

Počty žáků v denní formě vzdělávání ve školním roce 2015/16 poskytuje tabulka na následující straně.<sup>[31]</sup>

Tabulka 4: Počty žáků v denní formě vzdělávání dle oborové struktury - školní rok 2015/2016

Skupina oborů		zřizovatel kraj				ostatní zřizovatelé				Celkem
		obory				obory				
		maturitní zkouška		výuční list	Celkem	maturitní zkouška		výuční list	Celkem	
		M, L	L - nást.*	H, E		M, L	L - nást.*	H, E		
16	Ekologie a ochrana životního prostředí	160			160					160
18	<b>Informatické obory</b>	569			569	109			109	678
23	<b>Strojírenství a strojírenská výroba</b>	1 309	23	1 346	2 678			47	47	2 725
26	<b>Elektrotechnika, telekomun. a výp. technika</b>	918	44	457	1 419					1 419
28	<b>Technická chemie a chemie silikátů</b>	102		20	122					122
29	Potravinářství a potravinářská chemie	101		362	463			50	50	513
33	<b>Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů</b>	71	24	245	340					340
34	Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	134			134					134
36	<b>Stavebnictví, geodézie a kartografie</b>	616	32	490	1 138					1 138
37	<b>Doprava a spoje</b>	135		40	175	27			27	202
39	Speciální a interdisciplinární obory	326	18	24	368					368
41	Zemědělství a lesnictví	1 059	33	864	1 956			29	29	1 985
43	Veterinářství a veterinární prevence	259			259					259
53	Zdravotnictví	857		48	905					905
63	Ekonomika a administrativa	1 387			1 387	203			203	1 590
64	Podnikání v oborech, odvětví		523		523		23		23	546
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	604	83	1 045	1 732	78		55	133	1 865
66	Obchod	91	41	317	449					449
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost	175			175	282			282	457
69	Osobní a provozní služby	132	9	381	522			109	109	631
72	Publicistika, knihovnictví a informatika	52			52					52
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče	390		56	446					446
78	Obecně odborná příprava	893			893	25			25	918
82	Umění a užité umění	580		41	621					621
<b>Celkem</b>		10 920	830	5 736	17 486	724	23	290	1 037	18 523
<b>Z toho technické skupiny ob.</b>		3 720	123	2 598	6 441	136	0	47	183	6 624

Zdroj: zahajovací výkazy k 30. 9. 2015; MŠMT, oddělení školství KÚ JČK (2016)

L - nást.\* - nástavbové studium

tzv. „technické“ skupiny oborů – 18, 23, 26, 28, 33, 36, 37

V tabulce nejsou uvedeni žáci gymnázií (skupina 79 Obecná příprava), konzervatoří, praktických škol a oboru J

Mezi školními roky 2014/15 a 2015/16 se počet žáků středních škol snížil o 447, tedy o 2,4 %. Přesto můžeme identifikovat určité skupiny oborů, které meziročně počty svých žáků navýšily. Jsou jimi strojírenství a strojírenská

výroba, technická chemie a chemie silikátů, potravinářství a potravinářská chemie, doprava a spoje, zemědělství a lesnictví, zdravotnictví, právo, právní a veřejnoprávní činnost a pedagogika, učitelství a sociální péče. Potěšitelné je, že více než třetina z nich jsou obory technické. Závažný je ale výrazný meziroční pokles u dalšího technického oboru stavebnictví, geodézie a kartografie, a to o více než 13 %. Celkově můžeme označit počet žáků studující technické obory mezi zmiňovanými roky za konstantní, neboť se snížil jen o 1,6 %, tj. 110 žáků.

Nejvíce žáků SŠ v kraji navštěvuje obory se zaměřením na strojírenství a strojírenskou výrobu (2 725), a tudíž i nejvíce potenciálních absolventů se rekrutuje právě z těchto oborů, což je pozitivní trend vedoucí k postupné eliminaci stávajícího převisu poptávky zaměstnavatelů po těchto pracovnících. Situaci nadále řeší Akční plán na podporu technického vzdělávání.<sup>[23]</sup>

Vývojová řada počtu žáků středních škol a konzervatoře v denní formě vzdělávání ukazuje, že za poslední roky došlo k celkovému úbytku žáků (viz tab. č. 10). Až na výjimky je nejmenší pokles žáků na gymnáziích. Celkem stabilní počet žáků je také v těch školách, které jsou oborovou nabídkou svým způsobem v kraji jedinečné. Při okresním porovnání škol zřizovaných krajem (roku 2007/2008 s rokem 2014/2015) je nejmenší úbytek žáků v okresech České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec a Písek – mezi 17 až 19 %, v okrese Tábor ubylo 24 % žáků a v okresech Prachatice a Strakonice 30 % žáků. Školy ostatních zřizovatelů nelze takto srovnávat pro jejich malý počet a nerovnoměrné rozložení v kraji.<sup>[31]</sup>



### OPERAČNÍ PROGRAM VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) byl v gesci MŠMT. Zaměřil se na rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR. Program byl hrazen z Evropského sociálního fondu (85 %) a ze státního rozpočtu ČR (15 %).<sup>[3]</sup>

#### Globální granty

Systém OP VK umožnil jeho zaměření také na podporu jednotlivých regionů ČR. Kraje se v implementační struktuře OP VK staly zprostředkujícími subjekty, které pro své potřeby realizovaly globální granty (GG) v rámci tří oblastí podpor spadajících do Prioritní osy 1, oblasti podpory 1.1 (Zvyšování kvality ve vzdělávání), 1.2 (Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v Jihočeském kraji), 1.3 (Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení v Jihočeském kraji) a jedné oblasti podpory spadající do Prioritní osy 3, tedy 3.2 (Podpora nabídky dalšího vzdělávání).<sup>[4]</sup>

V Jihočeském kraji bylo v rámci OP VK vyhlášeno 21 výzev, kdy se podařilo pro 300 úspěšných subjektů kontrahovat prostředky ve výši celkem 815 315 071,73 Kč. Více než polovinu úspěšných žadatelů tvořily základní a střední školy.<sup>[4]</sup>

#### GG 1.1 Aktivity a jejich naplnění

Vyhlášenými výzvami se prostřednictvím aktivit podařilo řešit zejména problematiku zavádění nových vyučovacích metod a organizačních forem výuky, implementaci ŠVP, využívání ICT, zkvalitnění výuky cizích jazyků i problematiku udržitelného rozvoje, jazykového vzdělávání a podpory technických oborů. Částečně byly naplněny aktivity spolupráce škol a zaměstnavatelů, partnerství a kariérového poradenství.<sup>[4]</sup>

Velmi málo byly zastoupeny aktivity spolupráce institucí počátečního vzdělávání na regionální úrovni s aktéry na trhu práce a spolupráce institucí počátečního vzdělávání s místní a regionální státní správou a samosprávou s možností uplatnění inovativních forem spolupráce včetně zapojení škol do komunitního rozvoje. Stejně nedostatečně byla zastoupena aktivita vytváření podmínek pro dlouhodobé hostování plně kvalifikovaných učitelů cizích jazyků, a to pro složitější administrativu v souvislosti se zaměstnáváním zahraničních pracovníků a z důvodů finančních nabídek, které nemohly být pro tyto kvalifikované pracovníky dostatečně zajímavé. Rovněž byly nedostatečně zastoupeny aktivity podpory škol v oblasti evaluace, nabídka evaluačních nástrojů a ověřování klíčových kompetencí žáků za účelem zvyšování kvality vzdělávání nebo spolupráce institucí počátečního vzdělávání s aktéry na trhu práce (včetně zahraničních) s možností uplatnění inovativních forem spolupráce.<sup>[4]</sup>

#### GG 1.2 Aktivity a jejich naplnění

Vyhlášenými výzvami se prostřednictvím aktivit podařilo řešit zejména obecná témata - problematika uplatňování a zlepšování organizačních forem výuky a vyučovacích metod podporujících rovný přístup ke vzdělání a zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér bránících rovnému přístupu všech jedinců ke vzdělávání. Aktivita Uplatňování a zlepšování organizačních forem výuky a vyučovacích metod podporujících rovný přístup ke vzdělávání, včetně tvorby individuálních vzdělávacích plánů, využití ICT a e-learningových aplikací figurovala téměř ve všech předložených projektech a často bývala také uváděna jako aktivita převažující.<sup>[4]</sup>

Jen částečně byla vzhledem k potřebám kraje naplňována oblast rozšíření nabídky asistenčních, speciálně pedagogických a psychologických služeb pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Předložené projekty se neorientovaly na aktivitu Vzdělávání dětí cizinců (především jazykové) žijících na území ČR, a to kromě jiného zřejmě také proto, že podíl cizinců žijících na území Jihočeského kraje je nižší než celostátní průměr. Očekávalo se více projektů zaměřených na včasné zajištění minimální garantované péče o děti se sociokulturním znevýhodněním. Velmi málo byla naplněna aktivita Podpora neformálního vzdělávání a kompetencí v něm získaných, zdokonalování systému vzdělávání pracovníků NNO a středisek volného času, vytváření vzdělávacích modulů uznatelných jako součást dalšího vzdělávání. Pouze 2 projekty se zaměřily na aktivitu Vybudování „záchranné sítě“ pro osoby ohrožené předčasným odchodem ze systému vzdělávání a těch, co se do systému chtějí navrátit.<sup>[4]</sup>

<sup>3</sup> OP VK, (2015)

<sup>4</sup> Analýzy hodnotící průběh Globálních grantů, OEZI KÚ JČK, (2016)

### GG 1.3 Aktivity a jejich naplnění

Vyhlášenými výzvami se prostřednictvím aktivit podařilo řešit zejména široká témata – další vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení a zvyšování dostupnosti kvality a atraktivity nabídky dalšího vzdělávání pro pracovníky škol a školských zařízení.<sup>[4]</sup>

Pouze pět projektů realizovalo aktivitu Zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální politiky (většina řídicích pracovníků absolvuje totiž funkční, případně některá další předepsaná školení, nedařilo se tedy zajistit dostatečný zájem cílové skupiny). Téměř nenaplněny zůstaly aktivity Metodická podpora výuky cizích jazyků, včetně konzultační a poradenské činnosti a tvorby metodických nástrojů a dokumentů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení a aktivita Podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v oblasti výuky technických, přírodovědných oborů a řemesel, v oblasti výuky cizích jazyků a v cizích jazycích a pro udržitelný rozvoj. Jen 1 projekt se zabýval aktivitou Zvýšení dostupnosti, kvality a atraktivity nabídky dalšího vzdělávání pro nepedagogické pracovníky škol a školských zařízení.<sup>[4]</sup>

### GG 3.2 Aktivity a jejich naplnění

V souhrnu se nejvíce projektů v tomto GG zabývalo aktivitou Podpora vzdělávací nabídky v oblasti dalšího vzdělávání – rozvoj vzdělávacích programů pro vzdělávání dospělých ve školách a dalších vzdělávacích institucích, nejmenší zájem byl o aktivitu Rozvoj sítí a partnerství subjektů působících v oblasti dalšího vzdělávání a poradenství a o aktivitu Poradenství a metodická pomoc při zavádění moderních a inovativních vzdělávacích technologií a metod (pro organizace působící v oblasti specializačního a dalšího vzdělávání a vzdělávání pro udržitelný rozvoj).<sup>[4]</sup>

### Individuální projekty ostatní

Z individuálních projektů ostatních byl pro Jihočeský kraj významný projekt Rozvoj technického vzdělávání v Jihočeském kraji realizovaný od srpna 2013 do června 2015. Jednalo se o projekt, který se snažil technické vzdělávání podporovat komplexně, proto zahrnoval jak pořízení vybavení, tak vzdělávací a volnočasové aktivity související s technickým a přírodovědným vzděláváním. Střední školy zapojené do projektu si například pořídily CNC obráběcí stroje, moderní vybavení laboratoří, virtuální svářecí centra, náradí pro pracovní činnosti, 3D měřicí přístroje či výukové systémy PASCO pro provádění zajímavých pokusů a měření, díky nimž může být mnohem atraktivnější výuka přírodovědných předmětů. Zapojené školy rovněž realizovaly technicky zaměřené volnočasové kroužky, přednášky odborníků z praxe, exkurze do firem či návštěvy technických památek a oblíbených interaktivních expozic, podobné aktivity pak střední školy nabídly i spolupracujícím základním školám. V mnoha případech tak byl položen základ pro spolupráci škol a firem, spolupráci středních a základních škol. Hlavní cílovou skupinou projektu byli žáci celkem 15 partnerských středních škol a žáci cca 100 základních škol, které s těmito středními školami spolupracovaly. Aktivitami projektu prošlo více než 10 200 žáků středních a základních škol. Celkem bylo na projekt poskytnuto přes 111 miliónů Kč, přičemž na investice bylo využito téměř 35 mil. Kč a na ostatní aktivity přes 76 mil. Kč.<sup>[5]</sup>

### Projekty v rámci výzev EU peníze středním školám a výzev č. 56 a 57

Výsledkem výzvy EU peníze středním školám (tzv. Šablony) bylo v rámci OP VK zavedení nové oblasti podpory 1.5 s názvem Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách, jejímž smyslem bylo podpořit rozvoj oblastí, které se dlouhodobě ukazují jako problematické. Podporou osmi vytipovaných témat a koncentrací finančních prostředků na ně mělo dojít ke zlepšení situace v oblastech: čtenářská a informační gramotnost, cizí jazyky, využívání ICT, matematika, odborné kompetence, finanční gramotnost, inkluzivní vzdělávání a mentoring. Na tuto výzvu byla vyčleněna částka 1,5 miliardy Kč a školy ji hojně využívaly, bylo realizováno více než 1 100 projektů. Příjemci především oceňovali mnohem jednodušší administrativu spojenou s realizací projektů. Ve stejném režimu pak školy využily i prostředky z výzev č. 56 a 57, které se blíže zaměřily na rozvoj čtenářství a čtenářské gramotnosti, výuku cizích jazyků jak pro žáky, tak pro pedagogické pracovníky, a na podporu výuky matematiky, přírodovědných a technických oborů.<sup>[3]</sup>

## REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM NUTS II JIHOZÁPAD

<sup>5</sup> Dokumentace projektu Rozvoj technického vzdělávání v Jihočeském kraji, (2015)

Regionální operační program (ROP) NUTS II Jihozápad se v předcházejícím programovém období zaměřil na výstavbu, rekonstrukci a modernizaci objektů škol a školských zařízení vedoucí k vyšší efektivitě výuky a na pořízení a modernizaci vybavení škol a školských zařízení vedoucí k vyšší efektivitě výuky, a to v Prioritní ose 2: Stabilizace a rozvoj měst a obcí, v oblasti podpory 2.4 Rozvoj infrastruktury základního, středního a vyššího odborného školství. Konkrétně byly podpořeny vybavení a modernizace tříd, IT infrastruktura, tělocvičny, hřiště, jazykové a další jinak specializované učebny, dílny apod.<sup>[6], [7]</sup>

Realizovalo se přes 100 projektů, v době dokončení analýzy nebyla známa celková vyčerpaná částka investičních prostředků za celou oblast podpory, ale např. střední školy, kterých se zúčastnilo kolem 50, vyčerpaly přes 300 milionů Kč.<sup>[6], [8]</sup>

## OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Cílem Operačního programu Životní prostředí (OP ŽP) bylo udržitelné využívání zdrojů energie a prosazování úspor energie. V oblasti podpory 3.1 byla podporována instalace fototermitických systémů, fotovoltaických článků, tepelných čerpadel aj., v oblasti 3.2 bylo podporováno snižování spotřeby energie zateplením obvodových plášťů budov a střešních konstrukcí, výměna či rekonstrukce otvorových výplní. Prioritní osa 3 byla zaměřena na neziskovou sféru, jako byly projekty obcí, krajů, škol apod. a některé z výzev omezily žadatele právě na subjekty z oblasti vzdělávání.<sup>[8]</sup>

Celkově bylo v JČK realizováno více než 260 projektů za více než 2,3 mld. Kč (979 mil. Kč SŠ, 507 mil. Kč ZŠ).<sup>[9]</sup>

---

<sup>6</sup> Programový dokument Regionální operační program NUTS II Jihozápad na období 2007 – 2013, (2011)

<sup>7</sup> Seznam příjemců podpory z fondů EU oblast podpory 2.4 ROP NUTS II Jihozápad, (2016)

<sup>8</sup> Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2013/2014, (2015)

<sup>9</sup> Seznam schválených projektů OP ŽP, OEZI KÚ JČK, (2016)

## 6.1 ŘEŠENÍ INKLUZE NA SŠ A PŘECHOD ŽÁKŮ MARGINALIZOVANÝCH SKUPIN ZE ZŠ NA SŠ A DO DALŠÍCH STUPŇŮ VZDĚLÁVÁNÍ ČI NA TRH PRÁCE

Vzdělávací politika ČR směřuje k systematickému a intenzivnímu zavádění inkluzivního vzdělávání, které nastolí rovný přístup ke vzdělávání všech dětí, žáků a studentů (dále jen žáků). Cílem je nastavení pozitivních podmínek pro vzdělávání žáků tak, aby při zabezpečení adekvátních podpůrných opatření nezbytných pro zajištění vzdělávacích potřeb každého žáka bylo možné vzdělávání uskutečňovat přednostně v hlavním vzdělávacím proudu. Schválená novela školského zákona přináší k 1. 9. 2016 změny v přístupu ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Upouští od kategorizace žáků (žáci se sociálním znevýhodněním, žáci se zdravotním znevýhodněním, žáci se zdravotním postižením), nově vymezuje žáka se speciálními vzdělávacími potřebami jako žáka, který k naplnění svých vzdělávacích možností a realizaci práva na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje podpůrná opatření. Ta zahrnují nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka. Zákon deklaruje právo dítěte, žáka a studenta se speciálními vzdělávacími potřebami na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.<sup>[1]</sup>

### Podpora individuálních vzdělávacích potřeb

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami je realizováno formou vzdělávání ve školách samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením, formou individuální nebo skupinové integrace ve školách hlavního vzdělávacího proudu a kombinací několika forem vzdělávání.<sup>[1]</sup>

Předškolní vzdělávání těžce zdravotně postižených dětí zajišťují v JČK speciální mateřské školy. Počet dětí ve speciálních mateřských školách se proti předchozímu období zvýšil. Současný stav speciálních mateřských škol je dostačující, neuvažuje se o dalším zvyšování kapacity speciálních mateřských škol.<sup>[1]</sup>

Základní vzdělávání žáků s mentálním postižením probíhá v základních školách praktických a základních školách speciálních, které jsou dopravně dostupné žákům na celém území JČK. Počet žáků základních škol praktických dlouhodobě klesá, žáci s lehkým mentálním postižením jsou více integrováni do škol hlavního vzdělávacího proudu. Školy, ve kterých se počet žáků výrazně sníží, budou redukovány, případně po dohodě s příslušnou obcí bude JČK navrhovat vznik speciálních tříd při základních školách běžného typu.<sup>[1]</sup>

Vzdělávání žáků s těžkými vadami řeči zajišťuje v JČK ZŠ logopedická, žáci s těžkým sluchovým postižením se vzdělávají ve škole pro děti a žáky se sluchovým postižením, vzdělávání žáků s těžkým tělesným postižením a více vadami poskytují školy pro děti a žáky s tělesným postižením. Všechny tři typy škol jsou dlouhodobě dostatečně naplněné, jejich nabídku je nutné zachovat i do budoucna.<sup>[1]</sup>

Nabídka oborů středního vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením v praktických školách jednoletých, dvouletých a odborných učilištích je vyhovující, neuvažuje se o jejím rozšíření; v případě demografických změn může dojít k jejich redukci.<sup>[1]</sup>

Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou integrováni ve všech druzích škol hlavního vzdělávacího proudu. V mateřských školách jsou nejvíce individuálně integrované děti s vadami řeči, v ZŠ a SŠ žáci s vývojovými poruchami učení. Zejména v základních školách narůstá počet individuálně integrovaných těžce zdravotně postižených žáků, jejichž vzdělávání vyžaduje podporu asistenta pedagoga ve třídě. Ne všechny školy jsou na integraci a společné vzdělávání (inkluzi) připraveny. Situace se sice zlepšila díky využívání finančních prostředků z dotačních programů kraje, rozvojových programů MŠMT a operačních programů ESF, ale stále ještě se na mnoha školách nedaří dětem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami zajistit potřebnou podporu ve vzdělávání. Chybí odborná příprava pedagogických pracovníků v oblasti speciální pedagogiky, psychologie a pedagogicko-psychologického poradenství, poskytování podpůrných opatření, vybavení škol učebními a kompenzačními pomůckami, bezbariérový přístup do budov a učeben, finanční prostředky na zajištění pedagogické asistence.<sup>[1]</sup>

Pokud se týká skupinové integrace, při mateřských a základních školách hlavního vzdělávacího proudu v JČK jsou zřízeny třídy pro děti a žáky se zdravotním postižením (mentálním, zrakovým, vadami řeči, více vadami, vývojovými poruchami učení).<sup>[1]</sup>

V 15 základních a mateřských školách s vyšším počtem žáků se sociálním znevýhodněním jsou zřízeny funkce asistenta pedagoga. Činnost asistentů je školami hodnocena pozitivně, vhodné by bylo zřídit tyto funkce v dalších školách.

Ke zlepšení podmínek vzdělávání dětí a žáků se sociálním znevýhodněním bude možné od roku 2016 využívat finanční prostředky z OP VVV.<sup>[1]</sup>

Nově problematiku společného vzdělávání a vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných, řeší vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.<sup>[10]</sup>

V rámci této vyhlášky jsou již přesně nastavena podpůrná opatření 1. - 5. stupně (část A přílohy vyhlášky) a přehled speciálních učebnic, pomůcek a kompenzačních pomůcek, které vždy odpovídají stupni podpůrných opatření (část B přílohy vyhlášky).<sup>[10]</sup>

Všechny děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami musí projít od 1. 9. 2016 ve dvouleté lhůtě novou rediagnostikou, takže budou nově stanovena podpůrná opatření příslušným školským poradenským zařízením, která již budou nároková.<sup>[10]</sup>

---

<sup>10</sup> Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018, (2015)

## 7.1 ŘEŠENÍ PODPORY PODNIKAVOSTI NA ÚZEMÍ KRAJE

Kreativita, nutnost ji rozvíjet a učit se kreativně myslet bylo donedávna výsadou tzv. uměleckých oborů a uměleckého vyučování. Kreativita byla vnímána jako kvalitní vlastnost výjimečných jedinců. Od tohoto pojetí se však pomalu upouští a naopak v dnešní době je kreativita, především v pracovní sféře, velmi ceněnou dovedností každého jedince.<sup>[11]</sup>

Kreativita je také součástí kompetencí pro podnikavost. Pojem, který v našem prostředí není zatím velmi zažitý, se často zaměňuje s pojmem podnikání. Zatímco ale podnikání je soustavná samostatná činnost jedince za účelem dosažení zisku, podnikavost je vnímána jako kompetence důležitá pro podnikání. Její použití je však mnohem širší.<sup>[11]</sup>

Obecnější chápání pojmu kreativita se u nás začalo více rozšiřovat se zaváděním konceptu vzdělávání podle kompetencí, jehož cílem je, aby učící se jedinec byl schopen efektivně zvládat situace a úkoly, které mu budou svěřeny, a aby se postupně stával samostatnějším při dosahování osobních i společenských cílů. V České republice byl tento model vzdělávání, který má za cíl kromě předávání oborových znalostí a dovedností i rozvíjení tzv. klíčových kompetencí, zaveden kurikulární reformou, která navazovala na současné trendy ve vzdělávání v zemích EU a OECD.<sup>[11]</sup>

V RVP gymnaziálního vzdělávání se kreativita objevuje explicitně v kategorii kompetencí sociálních a personálních, kde je vnímána jako nástroj, díky kterému je žák schopen přizpůsobovat se měnícím se životním a pracovním podmínkám a vzhledem ke svým možnostem a schopnostem je ovlivňovat. Dále je také vyjádřena v rámci kompetencí k podnikavosti, v rámci nichž by si žák gymnázia měl osvojit následující dovednosti:<sup>[11]</sup>

- cílevědomě, zodpovědně a s ohledem na své potřeby, osobní předpoklady a možnosti se rozhoduje o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření

- rozvíjí svůj osobní i odborný potenciál, rozpoznává a využívá příležitosti pro svůj rozvoj v osobním a profesním životě

- uplatňuje proaktivní přístup, vlastní iniciativu a tvořivost, vítá a podporuje inovace

RVP pro střední odborné vzdělávání v části věnované kompetencím ve všeobecně vzdělávací složce s pojmy tvořivost/kreativita a podnikavost téměř nepracují.<sup>[11]</sup>

Kromě důrazu na rozvíjení přenositelných klíčových kompetencí přinesla kurikulární reforma také důraz na realizaci tzv. průřezových témat, tedy tematických okruhů, které procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a mají pozitivní vliv na rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Pro oblast kariérového vzdělávání je vyčleněno průřezové téma Člověk a svět práce, které je zahrnuto v rámcových vzdělávacích programech základního, středního odborného i gymnaziálního vzdělávání. V této vzdělávací oblasti základního vzdělávání se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků. Na prvním stupni jsou vyučovány čtyři tematické okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstruktivní činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů, přičemž na tvořivost je kladen důraz především v rámci vyučování Práce s drobným materiálem, kde se má žák mimo jiné naučit pracovat s prvky lidových tradic a různým materiálem za využití tvořivých činností. Na druhém stupni je obsah vzdělávacího oboru rozdělen na osm tematických okruhů: Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií, Svět práce.<sup>[11]</sup>

Právě tematický okruh Svět práce je prostorem, kde se dle RVP žáci kromě jiného mají naučit i základní informace o podnikání, a je tudíž vhodný i pro další rozvíjení podnikavosti a kreativity jako dovedností pro řízení vlastní kariéry.<sup>[11]</sup>

Také RVP gymnaziálního vzdělávání obsahují vzdělávací oblast Člověk a svět práce, která se dále dělí na pět tematických okruhů: Trh práce a profesní volba, Pracovněprávní vztahy, Tržní ekonomika, Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice a Finance. Ani tady se však RVP explicitně rozvoji kreativity a podnikavosti nevěnují. Výuka k podnikavosti je tady jen latentně obsažena v rámci výuky tematického okruhu Tržní ekonomika, po jehož absolvování by měl žák umět rozlišovat a porovnávat praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudit, která forma podnikání je v konkrétní

<sup>11</sup> Vongreyová, J., (2013)

situaci nejnvýhodnější, posoudit výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním a uvést, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění.<sup>[11]</sup>

Stejně tak i RVP odborného vzdělávání ve všech kategoriích oborů vzdělání se omezují, co se týče výuky k podnikavosti a kreativitě v popisu vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, jen na pracovněprávní problematiku soukromého podnikání.<sup>[11]</sup>

Kreativita a podnikavost jsou tradičně vnímány jako kompetence spjaté s působením v tzv. kreativních a kulturních průmyslech a jako kompetence přímo související s podnikáním. V souvislosti s celospolečenskými změnami v 21. století a přímo v návaznosti na nejistotu, kterou vyvolala ekonomická krize, se o kreativitě a podnikavosti velmi často mluví jako o nejdůležitějších „dovednostech 21. století“. Ve Sdělení evropské komise pro členské státy je explicitně vyjádřena i návaznost tzv. podnikatelského vzdělávání na zaměstnatelnost mladých lidí, tedy názor, že kompetence k podnikání jsou velice důležité nejen pro budoucí podnikatele, nýbrž pro každého jedince, jelikož mu mohou napomáhat při řízení vlastní kariéry.<sup>[11]</sup>

V poslední době se v odborných kruzích mnoho diskutuje o kreativitě a podnikavosti jako o hybné síle ekonomického růstu. Odborníci nejen z řad kreativních a kulturních průmyslů upozorňují na nedostatek kreativního vzdělávání na školách i v samotném kurikulu. Na tuto obavu reaguje i nový strategický rámec pro evropskou spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy Vzdělávání a odborná příprava 2020 (ET 2020). Jedním ze čtyř strategických cílů je i cíl zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností, na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy.<sup>[11]</sup>

Nejvyužívanější nástroje pro výuku kreativity a podnikavosti v České republice jsou projektová výuka, fiktivní firmy a Junior Achievement.<sup>[11]</sup>

Výchova k podnikavosti zahrnuje všechny výukové metody směřující k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností. Podnikavý učitel je takový, který ve své výuce zdůrazňuje ekonomické aspekty probírané látky. Pozitivní motivace učitelů je nutná pro začlenění podpory podnikavosti do výuky včetně doporučení a zajištění více praktické výuky, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany studentů.<sup>[12]</sup>

Hlavní výzvou v oblasti podpory podnikavosti je pomoci naplnit záměr EK definovaný ve strategii Evropa 2020<sup>[13]</sup>, že do konce roku 2020 musí mít každý žák praktickou zkušenost s výchovou k podnikavosti.<sup>[12]</sup>

Tento záměr školy v Jihočeském kraji naplňují tak, že začleňují výchovu k podnikavosti do všeobecného i odborného vzdělávání, ať už prostřednictvím projektové výchovy nebo aplikací ekonomických aspektů do neekonomických předmětů. V oblasti rozvoje podnikavosti, kreativity a iniciativy narážejí především na nedostatečnou motivaci žáků, jejich mylné představy o tržním prostředí a nedostatečný ucelený systém pro realizaci výchovy k těmto kompetencím. Pro podporu výchovy k podnikavosti by proto uvítaly finanční prostředky na podporu školních projektů a možnost výměny zkušeností pedagogů a příkladů dobré praxe různých škol potřebných k motivaci žáků v oblasti podnikavosti a kreativity.

---

<sup>12</sup> Hula, L. a Kubica, J., (2016)

<sup>13</sup> Strategie Evropa 2020, (2010)

## 8.1 ROZVOJOVÉ PRIORITY KLÍČOVÝCH ZAMĚSTNAVATELŮ KRAJE A JEJICH PROMÍTNUTÍ DO OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

Ze všeobecného hlediska jsou velmi důležité tzv. klíčové kompetence, jimiž se rozumí takové znalosti, schopnosti a dovednosti, které jsou přenositelné mezi jednotlivými profesemi a umožňují větší pružnost (flexibilitu) a přizpůsobivost (adaptabilitu) pracovníků na trhu práce a napomáhají také uplatnění v běžném životě.<sup>[14]</sup>

Z rozhovorů s pracovníky personálních agentur na celostátní úrovni vyplývá, že to, které vlastnosti, schopnosti a dovednosti jsou nejvíce žádané, závisí především na konkrétní pracovní pozici. Přesto je možné vytipovat kompetence, které jsou podle vyjádření personálních agentur vyžadovány u uchazečů o zaměstnání v největší míře. Zároveň se ale poměrně často objevuje názor, že potřebné jsou všechny uvedené klíčové kompetence.<sup>[14]</sup>

Některé z kompetencí nejsou v požadavcích zaměstnavatelů výslovně uvedeny, ale automaticky se předpokládá, že jimi bude vhodný kandidát vybaven (např. práce s výpočetní technikou). Jedná se především o určité vyšší pozice, kde se vybavenost uchazeče určitými schopnostmi pokládá za samozřejmou a uváděné požadavky se týkají spíše speciálnějších či specifitějších nároků, znalostí a dovedností.<sup>[14]</sup>

Mezi kompetence, které se podle vyjádření pracovníků personálních agentur vyskytují mezi požadavky zaměstnavatelů nejčastěji, jednoznačně patří zběhlost v cizích jazycích, komunikační schopnosti, adaptabilita a flexibilita, či týmový duch. Značný význam je rovněž přikládán zkušenostem v používání výpočetní techniky a ochotě učit se.<sup>[14]</sup>

Zběhlost v cizích jazycích patří mezi nejžádanější kompetence jak v případě vysokoškoláků, tak středoškoláků. Souvisí to nejenom s tím, že služeb personálních agentur využívá množství zahraničních firem, ale také se současnými trendy a četnými kontakty českých firem se zahraničím. Důležitá je přitom hlavně aktivní znalost a schopnosti se v cizím jazyce dorozumět.<sup>[14]</sup>

**Komunikační schopnosti** - jsou další kompetencí, která je řazena na nejvyšší patra žebříčku důležitosti. Jde o velice široký pojem, který zahrnuje nejenom ústní a písemný projev (resp. vyjadřovací schopnosti), ale je velice úzce provázaný i se schopností prezentace a sebe prezentace, se schopností obhájit svůj názor, se zásadami slušného chování a mezilidskými vztahy.<sup>[14]</sup>

**Adaptabilita a flexibilita** - pro zaměstnavatele je důležité, aby noví zaměstnanci byli schopni přizpůsobovat se novému prostředí a pracovním podmínkám, pružně reagovat na měnící se potřeby firmy a dané pozice, případně byli ochotni přizpůsobit se firemním hodnotám.<sup>[14]</sup>

**Zběhlost v používání výpočetní techniky** – z pohledu agentur je žádána hlavně po středoškolácích i vysokoškolácích. Jde ale o dovednost, která často ani není výslovně požadována, jelikož se automaticky předpokládá, že jí uchazeč bude disponovat. V některých případech je vyžadována znalost základního kancelářského balíku, v jiných se objevují požadavky na ovládnutí specializovaného softwaru, záleží především na charakteru dané pozice.<sup>[14]</sup>

**Ochota učit se** – pro zaměstnavatele je důležité, aby pracovníci byli otevřeni novým poznatkům, byli ochotni rozšiřovat si vědomosti a prohlubovat svou kvalifikaci. Zejména v podmínkách neustálého vývoje je nesmírně důležité, aby pracovníci byli schopni se těmto změnám přizpůsobovat a co nejrychleji si doplňovat potřebné znalosti a dovednosti.<sup>[14]</sup>

**Týmová práce** - požadována je hlavně od vyučených a středoškoláků s maturitou. U vysokoškolských pozic se předpokládá, že mají více individuální charakter a často u nich bývá důležitější například schopnost nést zodpovědnost.<sup>[14]</sup>

Dle publikace Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2014 si potenciální zaměstnavatelé přejí navýšit kompetence absolventů SŠ obzvláště v oblastech nesení zodpovědnosti, umění jednat s lidmi společně s komunikačními dovednostmi, řešení problémů, či vypořádáním se se stresem. Nejvíce by se dle potenciálních

<sup>14</sup> Infoabsolvent, (2016)



zaměstnavatelů měli rozvíjet absolventi s maturitní zkouškou, a to více než vyučení i vysokoškoláci. U vyučených je pochopitelné, že potenciální zaměstnavatelé na tuto skupinu absolventů nekladou přehnané nároky, u kompetencí vysokoškoláků se již od začátku očekává, že budou na vysoké úrovni, a tudíž není takový tlak na jejich další zvyšování.<sup>[15]</sup>

### Nejčastěji poptávané profese v Jihočeském kraji

Mezi tyto profese můžeme zařadit obráběče CNC strojů, nástrojaře, konstruktéry, strojníky, zedníky, montážní dělníky, seřizovače, svářeče, zámečníky, elektrikáře (silnoproud, slaboproud), elektrotechniky, elektromechaniky, IT pracovníky, lakýrníky, mechaniky, řidiče profesionály mezistátní i vnitrostátní dopravy a stavebních strojů atd. Ve službách jsou poptáváni pracovníci do směnných provozů, jedná se zejména o kuchaře, číšníky, prodavače, pracovníky ostrahy, uklízeče. Pro tyto jmenované profese připravil Úřad práce České Budějovice na období 2015 – 2017 rozsáhlé rekvalifikace. Bohužel ale o rekvalifikace na technické a řemeslné profese je mezi uchazeči zájem velmi malý. Nejvíce nezaměstnaných prošlo v JČK v roce 2015 rekvalifikací základy obsluhy osobního počítače, kurzem pro získání profesní způsobilosti řidiče a řídicího oprávnění C, C + E, D, T, popřípadě kurzem obsluha elektro a moto vozíku.<sup>[16], [20]</sup>

Klíčovým problémem je absence technicky vzdělaných pracovníků v JČK. Současně s technickou odborností zaměstnavatelé vyjádřili poptávku po pracovnících se znalostí německého a anglického jazyka.<sup>[7]</sup>

Z řeči konkrétních čísel, která poskytlo dotazníkové šetření Jihočeské hospodářské komory a Jihočeské společnosti pro rozvoj lidských zdrojů, o.p.s., Predikce potřeb trhu práce v Jihočeském kraji 2015, pak vyplývá, že obory, ve kterých firmy v současnosti nejvíce postrádají zaměstnance, jsou strojírenství a strojírenská výroba, v níž nedostatek pracovníků identifikuje 38 % dotázaných firem, dále je to elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika se 14 % a se 13 %, obchod společně s textilní výrobou a oděvnictvím. Těmto průzkumům odpovídá i struktura oborů předpokládaných pracovních pozic, které budou zaměstnavatelé v nadcházejících letech nejvíce poptávat.<sup>[16]</sup>

Poptávka po pracovní síle se v blízké budoucnosti ještě zvýší díky současnému silnému růstu české ekonomiky, jenž byl ve třetím čtvrtletí 2015 s meziročním růstem 4,7 % nejsilnější od roku 2007. Růst české ekonomiky potvrzuje i výsledek dotazníkového šetření Jihočeské hospodářské komory z roku 2016, podle něhož v horizontu příštích 5 let plánuje nabírat nové zaměstnance 88 % dotázaných firem.<sup>[16]</sup>

Směrem do budoucna k nadcházejícímu příchodu průmyslu 4.0 se očekává vysoká poptávka zejména po systémových architektch, kteří budou kombinovat tradiční technické vzdělání se softwarovou excelencí a kreativitou, a dále po specialitech v oblasti robotiky.<sup>[16]</sup>

Jihočeský kraj se rozhodl podpořit absolventy v nejvíce poptávaných oborech poskytnutím stipendia, a to prostřednictvím grantového programu „Stipendijní motivační program pro žáky středních škol ve vybraných učebních oborech“. Cílem grantu je nejen zvýšení zájmu o dané učební obory, ale také motivace žáků ke zlepšení docházky, minimalizaci neomluvené absence, zlepšení studijních výsledků a zabránění předčasnému ukončení vzdělávání. Ve školním roce 2013/2014 byla zahájena druhá etapa tohoto grantového programu, který je určen pro žáky nastupující do prvních ročníků podporovaných oborů ve školních letech 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 s postupným ukončením ve školním roce 2017/2018. Podporovány jsou následující obory: strojní mechanik, nástrojář, obráběč kovů, autolakýrník, pekař, malíř a lakýrník, klempíř, tesař, zedník, pokrývač, řezník – uzenář, elektromechanik pro zařízení a přístroje. Tato podpora bude pokračovat svou 3. etapou od školního roku 2016/17 do školního roku 2020/2021.<sup>[31]</sup>

Tabulka 5: Největší zaměstnavatelé v Jihočeském kraji (2014/2015)

zaměstnavatel	počet zaměstnanců
Robert Bosch, spol. s r.o., České Budějovice	3 800*
Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje	> 2 500
Nemocnice České Budějovice, a.s.	2 456
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	1 762
DURA Automotive CZ, k.s., Blatná	1 523
Vodňanská drůbež, a.s., Vodňany	1 504

<sup>15</sup> Uplatnění absolventů škol na trhu práce – 2014, (2015)

<sup>16</sup> Predikce potřeb trhu práce v Jihočeském kraji 2015 – 2020, (2016)

MADETA a. s., České Budějovice	1 463**
Groz-Beckert Czech s.r.o., České Budějovice	1 069
VLTAVA-LABE-PRESS, a.s., České Budějovice	> 1 000
Nemocnice Tábor, a.s.	828

\*údaj k 1. 7. 2016, \*\*vč. provozovny Pelhřimov

Zdroj: ÚP České Budějovice a ARES<sup>[17]</sup>

Největší meziroční nárůst pracovníků zaznamenala českobudějovická firma Robert Bosch, spol. s r.o. Jedná se o firmu s nejvyšším počtem zaměstnanců v Jihočeském kraji, která se věnuje vývoji, výrobě a prodeji dílů pro automobilový průmysl. Z jihočeských firem působících mimo okres České Budějovice zaznamenala největší nárůst v počtu pracovníků během roku 2015 firma DURA Automotive CZ, k.s., zabývající se rovněž výrobou dílů a příslušenství pro motorová vozidla. Jedná se o nejvýznamnějšího zaměstnavatele okresu Strakonice, který působí dlouhodobě na pracovištích v Blatné a ve Strakonících a pro příští rok předpokládá další navyšování počtu zaměstnanců. K významnějšímu navýšení počtu pracovníků proti minulému roku došlo i v Nemocnici České Budějovice, a.s.<sup>[21]</sup>

## 8.2 VNÍMÁNÍ SVÉHO VZDĚLÁNÍ ABSOLVENTY NĚKOLIK LET PO UKONČENÍ ŠKOL

Z důvodu neexistence regionálně specifických dat, která by obsahovala informace o tom, jak studenti hodnotí vlastní vzdělání po absolvování střední školy, používáme pro nastínění této problematiky pro tuto část analýzy potřeb v území výsledků z publikace J. Trhlíkové Přechod absolventů středních škol na trh práce - srovnání situace absolventů učebních a maturitních oborů 2014, jež tyto relevantní informace na celostátní úrovni poskytuje.

Můžeme konstatovat, že rozdíly v hodnocení získaných kompetencí v kategorii vyučených a absolventů maturitních oborů jsou relativně malé. Jak vyučení, tak i vyučení, kteří pokračovali v maturitním nástavbovém studiu, stejně jako absolventi maturitních oborů hodnotí sledované kompetence převážně pozitivně, přitom nejlépe jsou hodnoceny odborné teoretické znalosti a všeobecné znalosti. Určité rozdíly mezi sledovanými kategoriemi najdeme v hodnocení odborných praktických znalostí a dále schopnosti pracovat v týmu, které pozitivněji hodnotí vyučení. Dlouhodobě slabým místem školní přípravy zůstává úroveň cizího jazyka. Tu relativně hůře posuzují absolventi, kteří pokračovali ve vzdělávání, ať už v nástavbovém studiu (55 %) nebo terciárním vzdělávání (58 %).<sup>[18]</sup>

Ve srovnání s předchozími šetřeními se ukazuje pozitivní trend subjektivně lepšího hodnocení zejména v oblasti práce s PC v kategorii vyučených, kde tehdy získanou úroveň práce na PC hodnotilo příznivě jen 35 % vyučených absolventů. V současném šetření jsou výsledky prakticky vyrovnané, spokojenost vyjádřilo (3 roky od ukončení studia) 77 % absolventů učebních oborů a 79 % absolventů maturitních oborů (kategorie M). Nejslabším místem školní přípravy zůstávají znalosti cizího jazyka. Zatímco v kategorii vyučených se subjektivně jazykové znalosti zlepšily, v kategorii absolventů maturitních oborů zůstává hodnocení jazykových znalostí dlouhodobě na stejné, tedy poměrně nízké úrovni.<sup>[18]</sup>

Dotázáním absolventů, jakou kategorii, resp. úroveň vzdělání by zvolili při možnosti svoji vzdělanostní volbu zopakovat, odpověděli absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) v 70 % obdobně, tedy opět volbou středního vzdělání s maturitní zkouškou, přibližně 20 % absolventů by zvolilo studium středního vzdělání s odborným výcvikem a maturitní zkouškou (kategorie L0, příp. L5) a 8 % by preferovalo všeobecné vzdělávání na gymnáziu. V kategorii vyučených, kteří nepokračovali v nástavbovém studiu, byla spokojenost s původní vzdělávací volbou podstatně nižší, konkrétně pouze 33 % dotázaných by znovu zvolilo učební obor, 43 % by preferovalo střední vzdělání s odborným výcvikem a maturitní zkouškou a 22 % respondentů možnost studia středního vzdělání s maturitní zkouškou - kategorií M.<sup>[18]</sup>

Větší ambice vyjádřili vyučení, kteří pokračovali v nástavbovém studiu. Zde by si učební obor bez maturity opětovně zvolilo pouze 5 % respondentů, přibližně 60 % by dalo přednost střednímu vzdělání s odborným výcvikem a maturitní zkouškou (kategorie L0, příp. L5).<sup>[18]</sup>

<sup>17</sup> Administrativní registr ekonomických subjektů, (2015)

<sup>18</sup> Přechod absolventů středních škol na trh práce – srovnání situace absolventů učebních oborů a maturitních oborů, (2014)

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že se jedná o subjektivní vyjádření absolventů, které neznámá, že by absolventi skutečně tuto volbu učinili, ani že by náročnější vzdělávací program zvládli. Na druhou stranu je tento výsledek vyjádřením nespokojenosti, která může souviset jak s individuálními důvody, pravděpodobně ale odráží i společenské a ekonomické faktory, jako jsou nižší prestiž, vyšší míra nezaměstnanosti, nižší platové ohodnocení, nevhodné pracovní podmínky a podobně.<sup>[18]</sup>

Souhrnně můžeme konstatovat, že tradičně podstatně spokojenější jsou absolventi maturitních oborů kategorie M (svou volbu by zopakovalo kolem 70 % z nich) než absolventi učebních oborů, z nichž by učební obor zvolilo podle svého vyjádření jen přibližně 33 %. Část vyučených by při hypotetické opakované volbě preferovala maturitní studium kategorie M (22 % vyučených a 31 % vyučených, kteří pokračovali v nástavbovém studiu).<sup>[18]</sup>

Odkazovaná publikace rovněž zjišťuje, jakým způsobem absolventi získali svou první pracovní pozici. Porovnání kategorie vyučených a absolventů středních škol s maturitní zkouškou ukazuje, že podíl formálních a neformálních kanálů vedoucích k získání prvního zaměstnání je obdobný, liší se ovšem ve struktuře. V obou kategoriích bylo nejčastějším způsobem získání zaměstnání využití kontaktů a pomoci rodičů a příbuzných (kolem 30 %). Absolventi učebních oborů častěji navštěvovali a osobně oslovovali firmy. Na základě návštěvy ve firmě získalo první zaměstnání 23 % absolventů učebních oborů proti 16 % absolventů maturitních oborů. Také internet, zřejmě v souvislosti s charakterem nabízených míst, častěji využili absolventi maturitních oborů.<sup>[18]</sup>

### 8.3 KVALITA ABSOLVENTŮ ŠKOL NA TRHU PRÁCE A JEJICH UPLATNITELNOST

Absolventi škol jsou ve velké míře ohroženi nezaměstnaností. Dlouhodobá nezaměstnanost u této skupiny je nebezpečná zejména v tom, že pokud včas nedojde k vytvoření pracovních návyků, hrozí vedle nepříznivých ekonomických dopadů i významné negativní sociální účinky, především vznik závislosti na sociálních dávkách, kdy se nezaměstnaný stává klientem sociálního státu a tuto situaci chápe jako normální stav.<sup>[1]</sup>

Vůči ostatním uchazečům o zaměstnání jsou znevýhodněni nedostatkem praxe, chybějícími pracovními návyky a minimem zkušeností, proto je míra nezaměstnanosti absolventů škol vyšší než celková míra nezaměstnanosti. Na druhou stranu ve srovnání se staršími kategoriemi pracovníků mají absolventi i řadu předností, především pak vyšší flexibilitu, schopnost se učit, zpravidla lepší schopnost pracovat s výpočetní technikou a zvládnout cizí jazyk. Uplatnitelnost absolventů je obecně tím lepší, čím vyšší je jejich vzdělání.<sup>[1], [19]</sup>

Proti minulým rokům se však situace mění. Zatímco ještě v roce 2013 čerství absolventi bez praxe jen těžko hledali uplatnění na trhu práce, nyní o ně firmy stojí a zaměřují na ně své náborové aktivity. Podniky se mnohem více orientují na spolupráci se školami a aktivně tak vstupují do formování ideálního profilu absolventa, který by více odpovídal potřebám trhu práce, což se aktuálně projevuje na jejich klesající míře nezaměstnanosti (viz dále).<sup>[16]</sup>

Pohled z opačné strany na problematiku zaměstnávání absolventů, tedy pohled zaměstnavatelů, poskytuje Predikce potřeb trhu práce v Jihočeském kraji 2015. Z dotazníkového šetření mezi jihočeskými zaměstnavateli vyplývá, že 66,2 % oslovených zaměstnává absolventy, zbylých 33,8 % nikoliv. V cestě k zaměstnání absolventů stojí chybějící kompetence, jakými jsou vyšší úroveň praktické přípravy, logické myšlení, organizace práce a ochota manuálně pracovat.<sup>[16]</sup>

Míra nezaměstnanosti byla k 30. 6. 2016 v Jihočeském kraji pátá nejnižší v rámci ČR (3,88 %). Tato situace je nejpříznivější od roku 2009. Jedním z pozitivních faktorů, které mají vliv na nízkou nezaměstnanost, kromě oživení ekonomiky, je (s ohledem na průmyslové zaměření regionu) jeho strategická poloha spočívající ve společné hranici s Rakouskem a Německem. Tato poloha umožňuje investorům orientovat některé výroby ze sousedních států právě na území Jihočeského kraje. Jihočeský region se rovněž pyšní různorodou odvětvovou strukturou hospodářství, která nabízí velký výběr pracovních možností. Ke konci června 2016 byla v kraji nejnižší průměrná nezaměstnanost v okrese Jindřichův Hradec (2,64 %). Velmi nízké hodnoty vykázaly i okresy Písek a Prachovice, a to 3,26, resp. 3,17 %. V okrese České Budějovice byl v tomto období obdobně nízký podíl nezaměstnaných 3,35 %. V rámci kraje dosáhl nadprůměrné hodnoty okres Strakonice s 4,56% podílem, dále pak i okres Tábor s podílem nezaměstnaných 5,25 %. Nejhorší stav byl zaznamenán v okrese Český Krumlov, jenž je s průměrnou mírou nezaměstnanosti 5,60 % jediným okresem Jihočeského kraje, který v této statistice

<sup>19</sup> Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2014/2015, (2016)

převyšuje celorepublikový průměr 5,24 %. K 30. 6. 2016 bylo v JČK pro 17 623 uchazečů o práci dostupných 9 291 volných pracovních pozic, na jedno volné pracovní místo tak připadalo 1,90 uchazeče.<sup>[20], [16]</sup>

Vývoj roční průměrné míry nezaměstnanosti v okresech JČK přibližuje následující tabulka. Její průměrné celokrajské hodnoty se v počátku druhé poloviny minulého desetiletí blížily 3 %, v následujících letech se kvůli dopadům celosvětové hospodářské krize takřka zdvojnásobily, ale od roku 2015 začínají opět klesat.<sup>[20]</sup>

**Tabulka 6: Roční průměrná nezaměstnanost v okresech Jihočeského kraje**

Okres	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
České Budějovice	3,1	3,1	2,7	2,4	3,9	4,4	4,5	4,7	5,4	5,6	4,4
Český Krumlov	7,2	6,7	5,2	4,6	6,9	7,5	7,5	7,7	8,9	8,8	7,3
Tábor	4,3	4,4	3,6	3,2	5,6	6,8	7,0	6,8	7,4	7,6	6,5
Písek	5,6	5,3	3,8	3,2	4,8	5,3	5,1	5,1	5,9	5,8	4,4
Jindřichův Hradec	5,1	4,8	3,6	2,6	4,8	5,4	5,1	5,0	6,2	5,9	4,6
Prachatice	4,6	4,0	3,0	2,8	4,4	4,9	4,6	5,0	5,4	5,2	4,0
Strakonice	5,4	5,1	4,3	3,9	5,9	6,7	6,8	6,8	7,7	7,3	5,9
<b>Jihočeský kraj</b>	<b>4,6</b>	<b>4,4</b>	<b>3,5</b>	<b>3,1</b>	<b>4,9</b>	<b>5,6</b>	<b>5,6</b>	<b>5,7</b>	<b>6,5</b>	<b>6,4</b>	<b>5,2</b>

Zdroj: ÚP, 2016

Nezaměstnanost absolventů je všeobecně ovlivňována celou řadou ekonomických, demografických a sociálních faktorů. Mezi ty, které lze zařadit do přímé spojitosti s trhem práce, patří celková ekonomická situace v zemi, celková nezaměstnanost, stav nabídky volných pracovních míst a poměr mezi poptávkou a nabídkou po pracovní síle.<sup>[1]</sup>

Postavení absolventů vstupujících na trh práce významným způsobem závisí na konkrétní regionální situaci, na přítomnosti zahraničních investorů nebo rozvoji odvětví v regionu a dalších skutečnostech. Je tedy potřeba již na počátku volby studia kvalitně informovat žáky o jednotlivých oborech vzdělání, o možnostech uplatnění a problémech s tím souvisejících, aby své rozhodnutí studovat daný obor zvažili i s ohledem na budoucnost a možnosti uplatnění po ukončení studia. Tyto informace získávají žáci především od výchovných poradců škol, kteří jsou v kontaktu s ÚP. Ke zvýšení informovanosti také přispívá internetový portál [www.infoabsolvent.cz](http://www.infoabsolvent.cz) nabízející pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Ukazuje se, že navzdory tomu, že zaměstnavatelé často očekávají úzce profilovanou pracovní sílu pro konkrétní nabízené pozice, uplatnění snáze naleznou absolventi s rozsáhlejší profilací a širokým okruhem klíčových kompetencí a flexibilitou. Ti jsou pak schopni se lépe prosadit na pracovním trhu a lépe reagovat na měnící se požadavky zaměstnavatelů a jejich potřeby.<sup>[1]</sup>

Z hlediska uplatnitelnosti absolventa na trhu práce je velkou výhodou, pokud žáci již v průběhu vzdělávacího procesu absolvují praxi ve firmách a získají tak praktické zkušenosti s reálným pracovním prostředím. Spolupráce škol a firem tak zvyšuje uplatnitelnost absolventů na trhu práce, jejich konkurenceschopnost a umožňuje žákům navázat kontakt s budoucím zaměstnavatelem a získávat odborné kompetence.<sup>[1]</sup>

Hlavním ukazatelem uplatnitelnosti absolventů je míra jejich nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti je v JČK v případě absolventů středních odborných škol tradičně nižší než celostátní průměr. Meziroční porovnání míry nezaměstnanosti absolventů v jednotlivých oborových skupinách přineslo zjištění, že míra nezaměstnanosti v oborových skupinách neustále kolísá. V některých případech je to však způsobeno nízkým počtem absolventů, kdy se míra nezaměstnanosti významně mění s každým nezaměstnaným.<sup>[1]</sup>

JČK bude i nadále spolupracovat s Jihočeskou hospodářskou komorou, Regionální agrární komorou Jihočeského kraje, zaměstnavatelskými svazy a dalšími sociálními partnery s cílem podpořit snížení nezaměstnanosti absolventů především středních odborných učilišť a středních odborných škol. Ve spolupráci s ÚP bude sledovat situaci na trhu práce a v návaznosti na to nebude rozšiřovat nabídku stejných nebo příbuzných oborů, naopak bude podporovat obory s odbornou přípravou a přenositelnými dovednostmi, se kterými jsou jejich absolventi schopni se rychle přizpůsobit nestabilitě a nejistotě na trhu práce. Zároveň při optimalizaci kapacit oborů středního vzdělání nebude zvyšovat kapacity oborů, jejichž absolventi dlouhodobě vykazují výrazně vyšší míru

<sup>20</sup> ČSÚ ČB, (2016)

nezaměstnanosti, než je průměr kraje. JČK bude nadále podporovat spolupráci škol s firemním sektorem tak, aby se zvýšila konkurenceschopnost absolventů a jejich uplatnitelnost v praxi.<sup>[1]</sup>

Nízká nezaměstnanost v Jihočeském kraji je z pohledu uchazečů o zaměstnání povzbudivou zprávou, ovšem z pohledu zaměstnavatelů se jedná o nepříznivý vývoj právě s ohledem na jejich aktuální potřebu hledat kvalifikované pracovníky, kteří ubývají, nebo nejsou vůbec. Vzhledem k tomu, že podniky zpravidla poptávají konkrétní pracovní pozice, které jsou dlouhodobě nedostatkové, je nutno připustit, že v konkrétních poptávaných pozicích se nabídka s poptávkou nepotkává.<sup>[16]</sup>

Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů je vypočítána jako podíl nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu absolventů. Tento ukazatel není zcela přesný, jelikož je ve jmenovateli použit celkový počet absolventů bez ohledu na to, kolik z nich pokračuje v dalším studiu a nepřechází na trh práce. Přesný počet absolventů, kteří skutečně přejdou na trh práce a získají nebo hledají pracovní uplatnění, by však statisticky byl velmi obtížně kvantifikovatelný.<sup>[21]</sup>

Z dlouhodobého hlediska míra nezaměstnanosti absolventů v JČK kopíruje vývoj míry nezaměstnanosti v ČR. Ačkoliv lze od roku 2011 pozorovat pokles v počtech nezaměstnaných absolventů, dochází v roce 2013 v nezaměstnanosti absolventů k dalšímu nárůstu způsobenému druhou vlnou ekonomické recese. Vývoj v roce 2014 a počátkem roku 2015 naznačuje výrazné zlepšení situace. Pokud srovnáme maximální hodnoty počtu nezaměstnaných absolventů v roce 2014, můžeme vidět, že jsou na velmi podobné úrovni, jako tomu bylo v roce 2007, což by mohlo indikovat návrat k poklesům nezaměstnanosti dlouhodobějšího charakteru.<sup>[21]</sup>

Míra nezaměstnanosti absolventů v kraji byla již tradičně pod celostátním průměrem, a to jak v případě absolventů se středním vzděláním s výučním listem (JČK k 30. 4. 2015 – 9,5 %, ČR – 13,7 %), tak absolventů se středním vzděláním s maturitní zkouškou (JČK k 30. 4. 2015 – 6,2 %, ČR – 8,1 %). Naopak mírně nad celostátním průměrem byla míra nezaměstnanosti u absolventů vyšších odborných škol (JČK k 30. 4. 2015 – 7,8 %, ČR – 7,5 %). JČK se spolu s Plzeňským krajem řadí mezi kraje s nejnižší mírou nezaměstnanosti absolventů.<sup>[21]</sup>

Absolventi a mladiství se na celkové nezaměstnanosti kraje k 31. 12. 2015 podíleli 4,9 %, (k 31. 12. 2014 to bylo 5,6 %).<sup>[21]</sup>

Nezaměstnanost absolventů škol se sleduje jak u jednotlivých kategorií středního a vyššího odborného vzdělání, tak v rámci kategorie také podle skupin oborů vzdělání. U většiny skupin oborů platí, že absolventi s vyšší úrovní vzdělání vykazují nižší míru nezaměstnanosti.<sup>[21]</sup>

Nejvyšší nezaměstnanosti již tradičně dosahují absolventi se středním vzděláním s výučním listem, zejména pak absolventi oborových skupin Potravinářství a potravinářská chemie (16,8 %), Gastronomie, hotelnictví a turismus (13,1 %) a Obchod (13,0 %). Naopak nízkou míru nezaměstnanosti vykazuje obor Stavebnictví, geodézie a kartografie (6,7 %), skupina oborů Zemědělství a lesnictví (6,8 %) a strojírenské a elektrotechnické obory (7,6 % a 7,5 %).<sup>[21]</sup>

Velmi dobré postavení na trhu práce mají absolventi strojírenských a elektrotechnických oborů středních odborných škol (1,3 % a 4,8 %). Nízkou míru nezaměstnanosti mají také absolventi s maturitním vysvědčením v oborové skupině Pedagogika, učitelství a sociální péče (4,1 %).<sup>[21]</sup>

Problém s uplatněním mají absolventi oborových skupin Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (21,2 %), Potravinářství a potravinářská chemie (18,8 %) a Ekologie a ochrana životního prostředí (18,5 %).<sup>[21]</sup>

Mezi absolventy vyššího odborného vzdělání vykazují nejnižší míru nezaměstnanosti absolventi oborů strojírenských (3,8 %), nulová nezaměstnanost je u oborů elektrotechnických a oborů skupin Doprava a spoje a Pedagogika, učitelství a sociální péče. Naopak v oborech Právo, právní a veřejnosprávní činnost dosahuje nezaměstnanost 14,3 % a ve skupině oborů Ekologie a ochrana životního prostředí 12,5 %.<sup>[21]</sup>

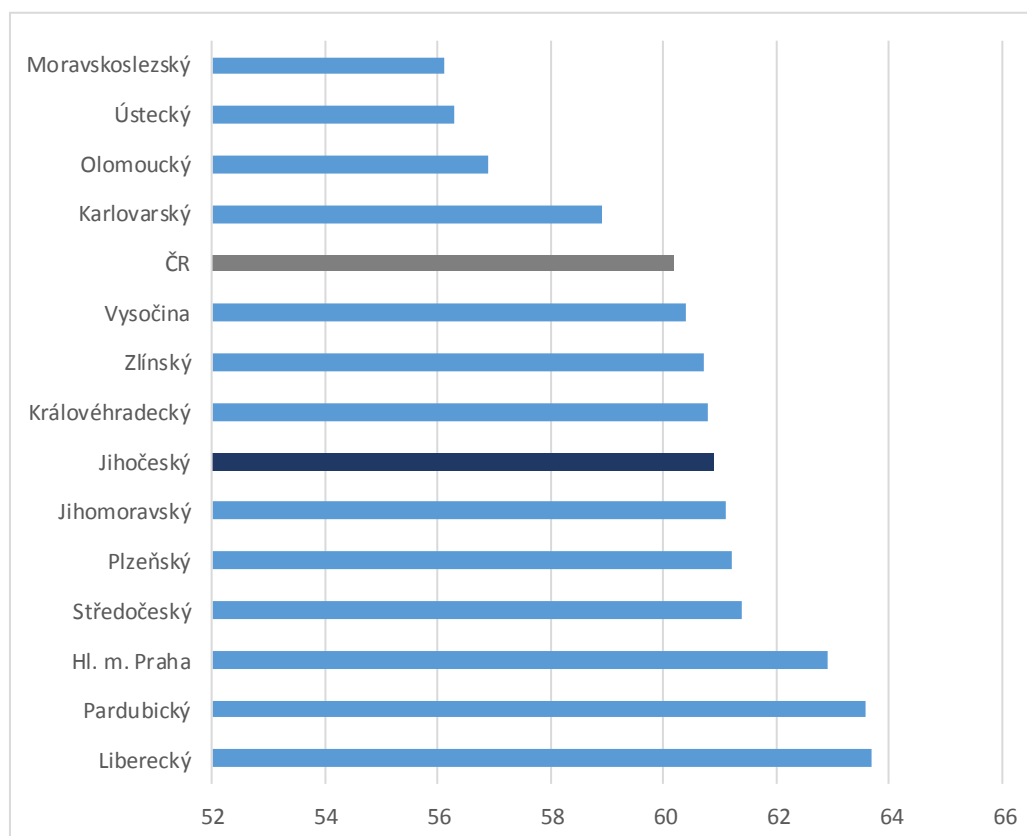
Na snížení počtu absolventů v evidenci kontaktních pracovišť ÚP Jihočeského kraje měla podíl, zejména v první polovině roku 2015, skutečnost, že se dařilo umisťovat absolventy do zaměstnání v rámci programů zaměřených na absolventy a mladé lidi do 30 let, zejména „Vzdělávejte se pro růst! – pracovní příležitosti“ a „Odborná praxe pro mladé do 30 let v Jihočeském kraji“. Nadále trvá zájem mladých lidí o další studium na vysokých školách. Mladí lidé často využívají zjednodušeného přístupu na trhy práce států EU a zúčastňují se programů, stáží a studijních pobytů v členských státech EU.<sup>[21]</sup>

---

<sup>21</sup> Analýza stavu a vývoje trhu práce v Jihočeském kraji za rok 2015, Krajská pobočka ÚP ČR v Českých Budějovicích, (2016)

Problémy absolventů a mladistvých při jejich uplatnění na trhu práce v roce 2015 byly způsobené disproporcionalitou mezi vzděláním absolventů a požadavky zaměstnavatelů. Dlouhodobě se projevuje nedostatek především technicky vzdělaných osob. Obecně klesá zájem mladých lidí o řemeslnou a manuální práci. U absolventů se dále často setkáváme s nereálnými požadavky na nástupní mzdu či s představou okamžitého nástupu do vyšší pracovní pozice. Mladiství uchazeči, zejména se základním vzděláním, mívají nedostatečnou motivaci najít zaměstnání nezřídka pramenící z nedokonalě nastaveného systému sociálních dávek a také určitou smířeností se situací, kdy stát považují za instituci, která se o ně postará téměř za každé situace.<sup>[21]</sup>

Graf 4: Míra zaměstnanosti mladých osob ve věku 20 - 29 let v krajích ČR v roce 2014 (v %)



Zdroj: ČSÚ-VŠPS, 2015

Míra zaměstnanosti mladých lidí ve věku 20 – 29 let je v Jihočeském kraji s hodnotou 60,9 % lehce nadprůměrná.

Tabulka 7: Přehled nezaměstnanosti absolventů škol v Jihočeském kraji k 30. 4. 2015

Skupina oborů	Střední vzdělání s výučním listem - H, E				Střední vzdělání s maturitní zkouškou – M, L, L – nást.				Vyšší odborné vzdělání – N			
	Abs 2014	NZ	mN Z JčK v%	mN Z ČR v%	Abs 2014	NZ	mN Z JčK v%	mNZ ČR v%	Abs 2014	NZ	mNZ JčK v%	mNZ ČR v%
1 6 Ekologie a ochrana životního prostředí					27	5	18,5	12,5	8	1	12,5	8,7
1 8 Informatické obory					138	10	7,2	10,2				
2 1 Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství				2,4				2,5				
2 3 Strojírenství a strojírenská výroba	380	29	7,6	10,2	157	2	1,3	6,9	26	1	3,8	7,6

Skupina oborů		Střední vzdělání s výučním listem - H, E				Střední vzdělání s maturitní zkouškou – M, L, L – nást.				Vyšší odborné vzdělání – N			
		Abs 2014	NZ	mN Z JČK v%	mN Z ČR v%	Abs 2014	NZ	mN Z JČK v%	mNZ ČR v%	Abs 2014	NZ	mNZ JČK v%	mNZ ČR v%
2 6	Elektrotechnika, telekomunik. a výp. technika	147	11	7,5	7,6	231	11	4,8	8,5	18		0,0	7,6
2 8	Technická chemie a chemie silikátů	4		0,0	10,8				10,3				8,3
2 9	Potravinářství a potravinářská chemie	95	16	16,8	13,9	16	3	18,8	16,9				10,0
3 1	Textilní výroba a oděvnictví				20,3				20,8				
3 2	Kožedělná a obuv. výroba a zpracování plastů				0,0				66,7				
3 3	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	87	7	8,0	11,9	33	7	21,2	14,7	27	3	11,1	11,1
3 4	Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie				10,5	13	2	15,4	15,3				
3 6	Stavebnictví, geodézie a kartografie	194	13	6,7	16,1	173	15	8,7	8,9				16,1
3 7	Doprava a spoje	4		0,0	12,9	34	2	5,9	10,2	13		0,0	4,3
3 9	Speciální a interdisciplinární obory	17	2	11,8	23,8	62	4	6,5	10,0				13,2
4 1	Zemědělství a lesnictví	220	15	6,8	13,1	206	15	7,3	12,2	32	3	9,4	8,6
4 3	Veterinářství a veterinární prevence					55	7	12,7	11,8				
5 3	Zdravotnictví				13,2	197	12	6,1	6,6	48	2	4,2	3,4
6 1	Filozofie, teologie												20,0
6 3	Ekonomika a administrativa					440	37	8,4	10,5	55	4	7,3	9,5
6 4	Podnikání v oborech, odvětví					157	18	11,5	15,5				12,4
6 5	Gastronomie, hotelnictví a turismus	306	40	13,1	17,0	193	16	8,3	14,5	26	3	11,5	12,9
6 6	Obchod	77	10	13,0	16,2	38	2	5,3	18,5				13,8
6 8	Právo, právní a veřejnosprávní činnost					78	10	12,8	11,4	14	2	14,3	10,7
6 9	Osobní a provozní služby	149	12	8,1	17,2	20	1	5,0	22,0				
7 2	Publicistika, knihovnictví a informatika					19	2	10,5	14,3				12,6
7 5	Pedagogika, učitelství a sociální péče	21	5	23,8	21,1	73	3	4,1	8,1	17		0,0	4,0
7 8	Obecně odborná příprava					207	10	4,8	6,9				
7 9	Obecná příprava (gymn. K)					1 355	45	3,3	3,8				
8 2	Umění a užité umění	12	2	16,7	12,8	100	12	12,0	11,1	10	4	40,0	11,0
<b>Celkem</b>		<b>1 713</b>	<b>162</b>	<b>9,5</b>	<b>13,7</b>	<b>4 022</b>	<b>251</b>	<b>6,2</b>	<b>8,1</b>	<b>294</b>	<b>23</b>	<b>7,8</b>	<b>7,5</b>

Zdroj: NÚV Praha

Vysvětlivky: Abs 14 – počet absolventů škol v kraji (2014)

NZ – počet absolventů v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní v kraji (duben 2015)

mNZ – míra nezaměstnanosti absolventů škol (duben 2015)

Z tabulky výše vyplývá, že nezaměstnanost absolventů je v JČK nad republikovým průměrem markantně vyšší pouze v odvětvích Ekologie a ochrana životního prostředí, Potravinářství a potravinářská chemie, Právo, právní a veřejnosprávní činnost a Umění a užité umění.

Ze sběru informací o absolventech maturitních oborů středních škol zřizovaných Jihočeským krajem, který proběhl podruhé v řadě v letech 2010 a 2011 a jenž ukázal, že se svými výsledky příliš neliší od prvního sběru, vyplývá, že tato data jsou z časového hlediska variabilní jen velmi málo. Jedinou markantní změnou, na kterou sběr poukázal, byl pouze pokles celkového počtu absolventů. Ve všech ostatních sledovaných údajích jsou v procentním vyjádření jen minimální rozdíly.

**Tabulka 8: Počty absolventů denního studia maturitních oborů (bez nástaveb) za školní rok 2010/2011 a jejich rozdělení podle místa působení**

Skupiny oborů vzdělání ve středním vzdělávání	Počet absolventů denního studia maturitních oborů (bez nástavbového studia) podle skupin oborů šk. rok 2010/2011	Rozdělení počtu absolventů podle místa působení po ukončení SŠ						absolventi, o kterých škola nemá informaci
		přijatí na VŠ	přijatí na VOŠ	v zaměstnání	v evidenci ÚP	jinde		
1 6 Ekologie a ochrana životního prostředí	31	21	1	7	0	1	1	
1 8 Informatické obory	0	0	0	0	0	0	0	
2 3 Strojírenství a strojírenská výroba	356	162	45	120	8	5	16	
2 6 Elektrotechnika, telekomunik. a výp. technika	418	285	29	81	2	2	19	
2 8 Technická chemie a chemie silikátů	6	5	0	0	0	0	1	
2 9 Potravinářství a potravinářská chemie	28	8	0	3	0	0	17	
3 1 Textilní výroba a oděvnictví	0	0	0	0	0	0	0	
3 3 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	41	11	13	12	2	0	3	
3 4 Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	22	0	0	1	0	0	21	
3 6 Stavebnictví, geodézie a kartografie	264	187	11	52	3	6	5	
3 7 Doprava a spoje	68	17	19	25	2	0	5	
3 9 Speciální a interdisciplinární obory	41	9	11	15	2	0	4	
4 1 Zemědělství a lesnictví	232	141	12	49	7	6	13	
4 3 Veterinářství a veterinární prevence	64	47	4	10	0	2	5	
5 3 Zdravotnictví	216	102	43	43	5	9	14	
6 3 Ekonomika a administrativa	497	323	43	67	20	15	29	
6 4 Podnikání v oborech, odvětví	81	25	12	11	5	2	26	
6 5 Gastronomie, hotelnictví a turismus	150	60	15	33	6	6	30	
6 6 Obchod	36	9	4	3	2	0	18	
6 8 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	48	20	10	2	1	0	15	
6 9 Osobní a provozní služby	48	12	2	2	0	1	31	
7 2 Publicistika, knihovnictví a informatika	19	13	0	3	1	1	1	
7 5 Pedagogika, učitelství a sociální péče	88	45	6	12	1	3	21	



Skupiny oborů vzdělání ve středním vzdělávání	Počet absolventů denního studia maturitních oborů (bez nástavbového studia) podle skupin oborů šk. rok 2010/2011	Rozdělení počtu absolventů podle místa působení po ukončení SŠ					
		přijatí na VŠ	přijatí na VOŠ	v zaměstnání	v evidenci ÚP	jinde	absolventi, o kterých škola nemá informaci
7 Obecně odborná příprava 8 (lycea)	271	213	12	15	0	4	27
8 Umění a užité umění 2	137	20	37	0	0	4	76
7 Obecná příprava 9 (gymnázia)	1 232	1 092	22	29	2	17	70
<b>Celkem</b>	<b>4 394</b>	<b>2 827</b>	<b>351</b>	<b>595</b>	<b>69</b>	<b>84</b>	<b>468</b>
	<b>100,00%</b>	<b>64,34%</b>	<b>7,99%</b>	<b>13,54%</b>	<b>1,57%</b>	<b>1,91%</b>	<b>10,65%</b>

Zdroj: OŠMT, KÚ JČK (2012)

Poznámka: Skupina oborů 18 Informatické obory je nová, bez absolventů.

Z vysokého procenta žáků SŠ přijatých na VŠ je ale zároveň velký podíl těch, kteří nejsou schopni vysokoškolské studium zdárně absolvovat a postupně jsou nuceni VŠ opustit. Ke studiu se stále hlásí více než 80 % absolventů oborů středních škol ukončených maturitní zkouškou a v JČK je více než 70 % těchto absolventů ke studiu přijato. Pokud se zaměříme jen na gymnazisty, zjistíme, že jich na VŠ pokračuje téměř 90 %. Co se týká absolventů jiných oborů, pak jich pokračuje na VŠ 52 %.<sup>[22]</sup> Na vysoké školy tak častěji vstupují i absolventi, kteří studium v prvních dvou letech mnohdy vzdají. Vysoký podíl odchodů ze studia však nemusí svědčit pouze o nižší úrovni uchazečů, ale může vypovídat také o skutečnosti, že stávající programy vysokých škol nenaplnily očekávání uchazečů.

Ke studiu na vysoké škole je přijímáno stále více uchazečů, patnáct procent studentů však odchází bez diplomu. Jak potvrzuje analýza Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV), neúspěšnější jsou při studiu gymnazisté, nejméně úspěšní naopak absolventi nástavbových oborů středních odborných učilišť.<sup>[15]</sup>

#### 8.4 SPOLUPRÁCE ZAMĚSTNAVATELŮ SE ŠKOLAMI V KRAJI

Předpokladem pro to, aby žáci získávali odpovídající pracovní kompetence uplatnitelné na trhu práce, je především promítnutí požadavků zaměstnavatelů do vzdělávacích programů. K tomu lze využít již existujícího systému sektorových rad formulujících požadavky na profesní kvalifikace NSK a zapracovat je i do počátečního odborného vzdělávání. Konkrétním nástrojem, kterým lze do budoucna zajistit dostatek kvalifikovaných odborníků, jsou např. sektorové dohody. Na základě sociálního partnerství a ve spolupráci s regionálními aktéry jsou definována stěžejní témata ovlivňující rozvoj lidských zdrojů a nabídku a poptávku na trhu práce. Tato témata jsou použita k vytvoření a uzavření příslušných sektorových dohod ve dvou úrovních – národní a regionální.<sup>[1]</sup>

Východiskem regionálních sektorových dohod je souhrn potřeb na trhu práce v daném hospodářském sektoru, a to především v krátkodobém časovém horizontu. Regionální sektorová dohoda jasně vymezuje prostředky pro naplnění těchto potřeb, role a závazky jednotlivých aktérů a harmonogram aktivit vedoucích k naplnění stanovených cílů. To vše za předpokladu samostatného řešení klíčových aktérů regionu – zaměstnavatelů, odborů, institucí, škol.<sup>[1]</sup>

V JČK byly podepsány tři sektorové dohody, první dvě v roce 2012, třetí v roce 2015:<sup>[1]</sup>

##### Sektorová dohoda pro obor strojírenství na období 2011–2020

Cílem sektorové dohody v oboru strojírenství v JČK je zlepšování podmínek pro výuku technických oborů a řemesel, včetně zvyšování motivace žáků ke vzdělávání se v těchto oborech, spolupráce základních škol se středními školami technického zaměření a zaměstnavatelskou sférou směřující k motivaci žáků vzdělávat se v technických oborech.<sup>[1]</sup>

<sup>22</sup> Strategie rozvoje školství Jihočeského kraje v horizontu do roku 2020, (2011)

## Sektorová dohoda pro obor keramika na období 2011–2020 v České republice se zaměřením na regiony: Karlovarský kraj, Plzeňský kraj, Jihočeský kraj

Sektorová dohoda pro obor keramika a k ní připojení zaměstnavatelé chtějí do budoucna zajistit dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků pro keramické obory. Prostřednictvím centralizace vzdělávání keramických oborů Technologie silikátů a Výtvarné zpracování keramiky a porcelánu ve vybraných školách v Jihočeském, Plzeňském a Karlovarském kraji a nastavením podmínek pro další vzdělávání v keramických oborech by měl být zaručen dostatečný počet absolventů, a tím také zachováno toto tradiční české řemeslo. V Jihočeském kraji je konkrétním výstupem této dohody otevření nově zapsaného oboru 28-57-H/01 Výrobce a dekorátér keramiky na Střední uměleckopřemyslové škole v Bechyni, do kterého nastoupili první žáci ve školním roce 2013/2014.<sup>[1]</sup>

### Regionální sektorová dohoda pro Jihočeský kraj v oblasti elektrotechniky a energetiky

Cílem sektorové dohody je zajistit více kvalifikovaných absolventů škol a další vzdělávání na trhu práce v této oblasti, podpořit větší provázanost vzdělávání s praxí a zajistit kvalitní připravenost absolventů škol dle požadavků zaměstnavatelů. Záměrem dohody je ukázat široké veřejnosti, že elektrotechnika a energetika patří mezi obory zajímavé, inovativní a především perspektivní z pohledu trhu práce. Hlavním opatřením, které povede ke splnění stanovených cílů, je především nastavení úzké spolupráce všech zapojených aktérů. Realizátoři se zaměří nejen na podporu počátečního školství v elektrotechnických a energetických oborech, ale i na oblast dalšího vzdělávání.<sup>[1]</sup>

Kromě sektorových dohod byla v JČK realizována řada dalších projektů zaměřených na rozvoj lidských zdrojů, např. projekt Pospolu (podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi), Impuls pro kariéru (zatraktivnění technických oborů a motivace žáků ke studiu na technických školách), Rozvoj technického vzdělání v Jihočeském kraji (investiční a metodická podpora při zajišťování vzdělávání v technických oborech) a další.<sup>[1]</sup>

JČK spolupracuje se sociálními partnery (především s JHK, RAK ČR, ÚP a dalšími) na vytváření a zlepšování podmínek spolupráce škol a firem, které mohou být budoucími zaměstnavateli absolventů. V posledních letech došlo ke zlepšení spolupráce právě na úrovni škol a firem. Tato kooperace začíná být rok od roku na stále lepší úrovni, ze strany škol je přizpůsobena nabídka vzdělávání s ohledem na potřeby firem a na druhé straně firmy se začínají aktivně podílet na samotné výuce, zejména v oblasti poskytování praxí a odborných znalostí. V Jihočeském kraji se tato spolupráce objevuje především v průmyslovém odvětví. JČK provádí analýzy podpor a spolupráce zaměstnavatelské sféry se SŠ. Školy jsou podporovány finančními prostředky na školní i mimoškolní aktivity, modernizaci učeben, firmy poskytují zařízení, spotřební materiál, půjčují stroje, příručky a technickou dokumentaci, organizují bezplatná školení pro učitele i žáky, umožňují nákup materiálu se slevou a další. Často poskytují žákům tzv. podniková stipendia v případě, že mají zájem o žáky s příslušným vzděláním (Robert Bosch, spol. s r.o., Metrostav a.s., MOTOR JIKOV Group a.s., Jihostroj a.s., ČD Cargo a.s., Linde Pohony s.r.o. a další), přispívají na ubytování, stravování, jízdné do školy, učební pomůcky atd. Přímá a konkrétní komunikace se zaměstnavatelem či podnikem je v kompetenci ředitele školy. Spolupráce škol a firem často ovlivňuje i tvorbu školních vzdělávacích programů, které jsou pak zpracovávány s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám vytvářeným firmami pro daný obor.<sup>[1], [16]</sup>

Je žádoucí, aby hlavně základní školy spolupracovaly s technickými středními školami, firmami a řemeslníky v okruhu své působnosti, neboť bez kontaktu s průmyslovou realitou se motivace jejich žáků nevyšší.<sup>[23]</sup>

Zaměstnavatelé by nejraději zvýšili podíl praxe žáků během studia přímo v jejich firmě, rádi by se i spolupodíleli na obsahu ŠVP a jsou i ochotni se finančně podílet na zajištění odborné přípravy budoucích absolventů.<sup>[16]</sup>

Většina z dominantních zaměstnavatelů v Jihočeském kraji aktivně spolupracuje se SŠ či má alespoň snahu takováto partnerství do budoucna navázat. Jedná se primárně o podniky s poptávkou po uchazečích s technickým vzděláním, kde jsou firmy ochotny se podílet na praktické výchově těchto studentů (i formou stipendia) a po ukončení studia čerstvým absolventům nabídnout možnost stálého zaměstnání (BRISK Tábor a.s., ČEVAK a.s., E.ON Česká republika, s. r. o., Groz-Beckert Czech s.r.o., MOTOR JIKOV Group a.s.).<sup>[31]</sup>

Tohoto tématu se dotýká i Akční plán na podporu technického vzdělávání 2016. Stěžejním cílem tohoto akčního plánu je zvýšení zájmu žáků základních škol o vzdělání technického směru. Požadavkem je potřeba rozšířit nácvik manuálních zručností již v rámci mateřských a základních škol. Na základních školách v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce zvýšit podíl nácviku manuálních zručností minimálně v okruzích jako jsou práce s technickými materiály, design a konstruování, pěstitelské práce a chovatelství, provoz a údržba domácnosti či

práce s laboratorní technikou. Tento akční plán obsahuje opatření, která povedou ke zlepšení nastíněné situace. Jedná se o: <sup>[23]</sup>

- opatření Jihočeské hospodářské komory, Jihočeské společnosti pro rozvoj lidských zdrojů, Jihočeského kraje a úřadu práce, která vyplynula především z analýzy technického vzdělávání v rámci kraje, dále opatření k následnému návrhu Regionální sektorové dohody elektrotechnika a energetika Jihočeského kraje a dalších aktivit těchto institucí
- nová opatření Jihočeského kraje, která budou prostřednictvím dotačního programu podněcovat a podporovat aktivity ke zvýšení zájmu o technické vzdělávání
- využívání a zavádění již ověřených poznatků z realizovaných aktivit a projektů (např. POSPOLU) v rámci Jihočeského kraje
- zlepšení informovanosti malých a středních firem o daňovém zvýhodnění pro firmy spolupracující se školami na odborném vzdělávání, zvýšení motivace malých a středních firem k účasti na podpoře odborného vzdělávání
- dotační program "Stipendia" Podpora žáků a studentů – vyhodnocení, podpora realizace pokračující třetí etapy programu od školního roku 2016/2017 do školního roku 2020/2021
- podpora výchovných poradců – spolupráce KÚ, JHK, ÚP a firem
- podpora polytechnické výchovy na MŠ, ZŠ
- podpora celoživotního vzdělávání v oblasti technických profesí
- sektorové dohody (viz výše)

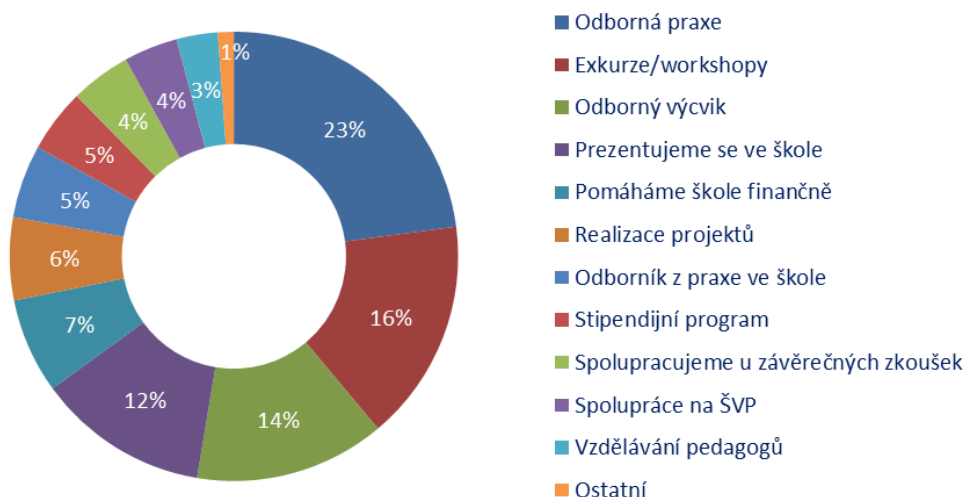
Tento závěr vychází z dotazníkového šetření JHK, z něhož vyplynulo, že malé podniky se k nabídce praxí žákům staví skepticky. Praxi umožňuje jen 45 % dotázaných firem.<sup>[16]</sup>

Téměř polovina firem, které se zúčastnily dotazníkového šetření JHK, neposkytuje odborné praxe/výcvik a ani je neplánuje během následujícího roku. To samozřejmě musí mít své důvody. Nejčastější bariérou, se kterou se potýká většina firem, je organizační a časová náročnost pro firmu. Tento problém uvedlo ve své odpovědi celkem 47 % respondentů. Problémy činí i absence školy s požadovaným oborem (44 %) či nezájem ze strany studentů (41 %). Stojíme tedy před vážnou otázkou, jak žáky a studenty více motivovat k zájmu o další studium a získávání tolik nezbytných a firmami vysoce ceněných pracovních zkušeností. Dalším velice často zmiňovaným problémem je nedostatečné personální a materiální zajištění ve firmě, která jen s obtížemi hledá pracovníka, kterého by mohla uvolnit na pozici instruktora praktického vyučování (37 %).<sup>[16]</sup>

---

<sup>23</sup> Akční plán na podporu technického vzdělávání pro rok 2016, (2016)

Graf 5: Nejčastější formy spolupráce firem a škol



Zdroj: Predikce potřeb trhu práce v Jihočeském kraji 2015 – 2020, (2016)

Jak již vyplynulo z předchozích kapitol, stěžejním nedostatkem čerstvých absolventů učilišť, středních a vysokých škol je odborný výcvik a odborná praxe získaná během studia. Nyní se nabízí otázka, jak zmíněné bariéry odstranit nebo jim předejít tak, aby byla praxe během studia pro žáky a studenty zajištěna v dostatečné míře a byly získány odborné znalosti adekvátní danému studijnímu oboru.<sup>[16]</sup>

Z provedeného průzkumu je patrné, že zaměstnavatelé jsou ochotni se podílet na formování kompetencí absolventů zejména středních odborných škol a učilišť, ale neumí nebo nejsou schopni sami tuto spolupráci efektivně navazovat. Jako nejčastější návrhy pro zlepšení stávajícího stavu uvádějí zaměstnavatelé spolupráci na ŠVP, vyšší podíl praxe ve firmách, ale také zároveň zajištění dostatečné odborné úrovně odborníků, kteří se na vzdělání těchto žáků podílejí.<sup>[16]</sup>

## 9.1 VELIKOST ZÁJMU ŽÁKŮ O TECHNICKÉ A PŘÍRODOVĚDNÉ OBORY A ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

V roce 2015 byl Svazem průmyslu a dopravy zpracován celorepublikový průzkum, z něhož mimo jiné vyplynula dobrá pověst technického vzdělávání mezi rodiči. Pojí se s ním představy o moderních oborech a vyspělých technologiích. Bohužel i přes očekávání, že se průmyslu bude dařit lépe, vize do budoucna spíše ukazují na klesající zájem o technické vzdělávání. Důvodem může být nedostatečná informovanost rodičů o technickém vzdělávání a tedy i nejasné představy o budoucím uplatnění absolventů na trhu práce. K samotným dětem a žákům se tak často výhody technického vzdělávání nedostanou, pokud jim je sám rodič nedokáže představit. Současné školství podle rodičů nedokáže budovat v dětech zájem o technické vzdělání, který je potřeba vytvářet již od základní školy. Chybí aktivity, které by na školách dokázaly děti seznámit s technickými obory a rozvíjet jejich nadání.<sup>[24]</sup>

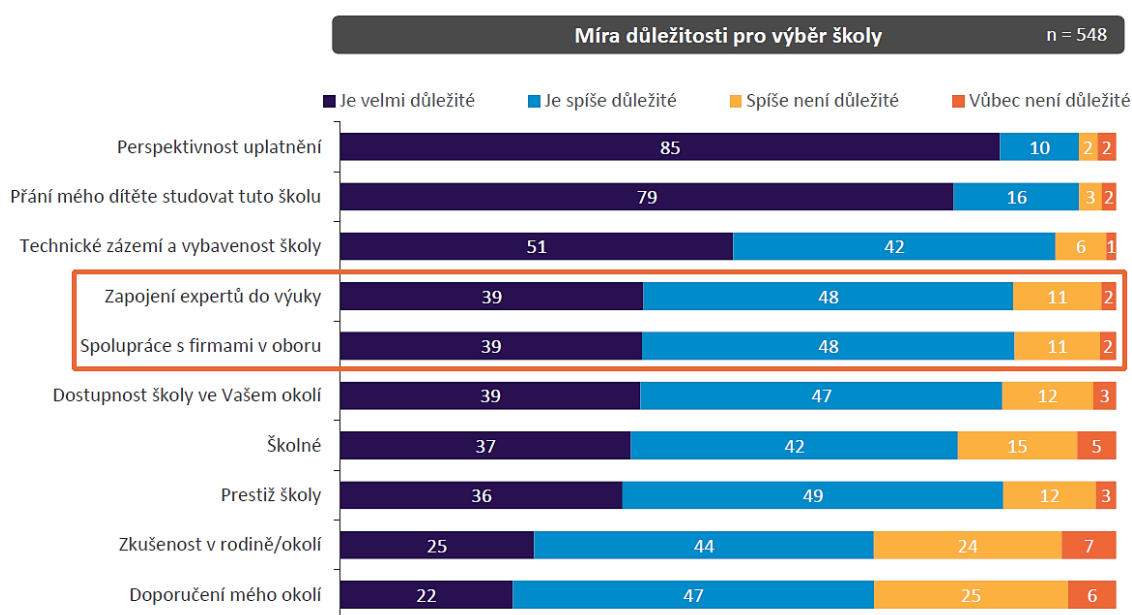
Možnosti zvýšení zájmu o technické obory<sup>[24]</sup>

- Pracovat na rozpoznání a rozvíjení technického zájmu a talentu u žáků již od základní školy
- Zatraktivnit výuku matematiky, fyziky a chemie, včetně exkurzí (science centra, exkurze do továren, do škol)
- Pořádání dílen (praktických hodin) na ZŠ ve spolupráci s odbornými školami tak, aby žáky tyto činnosti zaujaly (zapojení moderní techniky)
- Jasná a srozumitelná komunikace – představení konkrétních pozic, zapojení reálných osob do propagace a reference absolventů i zaměstnavatelů

Možnosti propagace jednotlivých technických škol<sup>[24]</sup>

- Osobní kontakt a zkušenosti jsou nenahraditelné
- Praxe a spolupráce s úspěšnými firmami rodiče zaujme
- Dokázat, že technické obory nejsou jen pro chlapce

Graf 6: Nejdůležitější faktory pro rodiče při výběru školy pro své potomky (2015)



Zdroj: výsledky výzkumu pro Rok průmyslu a technického vzdělávání, listopad 2015 in Technické vzdělávání v ČR, 2015<sup>[24]</sup>

<sup>24</sup> Svaz průmyslu a dopravy – Technické vzdělávání v ČR, (2015)

Největší důraz kladou rodiče při zvažování budoucího povolání svých dětí na perspektivnost uplatnění, zájem dítěte, technické zázemí a vybavenost školy. Zapojení expertů do výuky ani spolupráce s firmami v oboru není pro rodiče prioritou.<sup>[24]</sup>

Všeobecnými motivátory ke studiu technických oborů pak jsou: perspektivnost uplatnění, nižší konkurence v technických oborech než v humanitních (platí i o uplatnění), některé technické obory jsou vnímány jako jistota zaměstnání do budoucna a větší důraz na praxi.<sup>[24]</sup>

Naopak mezi bariéry výběru technických oborů patří, že žáci ani rodiče příliš nevědí, co si pod jednotlivými technickými obory představí, rychlý vývoj techniky, který způsobuje rychlou ztrátu hodnoty technického vzdělání, pokud zaměstnanec na chvíli přestane pracovat v oboru (typicky ženy na rodičovské dovolené), technické školy nejsou považovány za prestižní a navíc jsou to školy náročné. Žák rovněž musí mít technický talent, případně být zručný.<sup>[24]</sup>

Z dotazování rodičů na četnost dostupnosti nejrůznějších technických aktivit na základních a středních školách je patrný akutní nedostatek takovýchto aktivit. Vesměs dobré hodnocení si vysloužily pouze dny otevřených dveří, a to jak na ZŠ tak i SŠ, jejichž nabídku hodnotí jako uspokojivou přibližně polovina dotázaných rodičů. Na druhou stranu jim ve školách chybí exkurze do průmyslových podniků, kroužky s technickým zaměřením či veřejné diskuse a prezentace s úspěšnými lidmi v oboru.<sup>[24]</sup>

## 10 ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

Dlouhodobý trend vývoje trhu práce ukazuje, že čím dál více lidí je nuceno vykonávat jiná povolání než ta, pro která by je měla předurčovat získaná kvalifikace. Dle šetření Národního ústavu pro vzdělávání z roku 2013 týkajícího se využití kvalifikace absolventů středních škol na trhu práce si po skončení střední školy našlo práci ve svém oboru jen 45 % dotázaných absolventů oborů vzdělávání s výučním listem a 35 % dotázaných absolventů oborů vzdělávání s maturitní zkouškou. Tyto výsledky poukazují na vzrůstající význam celoživotního učení a potřebnost kariérového poradenství. Z výsledků analýz také vyplývá, že přibližně polovina absolventů si při změně oboru vystačila se všeobecnými znalostmi a že absolventi ve svém prvním zaměstnání nejvíce využívali právě tzv. měkké dovednosti, což jsou výsledky, které čím dál tím více platí i pro úroveň vzdělání s výučním listem.<sup>[11]</sup>

### 10.1 OBORY NEJVÍCE POPTÁVANÉ ŽÁKY/RODIČI

V Jihočeském kraji patřily ve školním roce 2015/2016 mezi nejvyhledávanější skupiny oborů kromě všeobecných gymnázií strojírenství a strojírenská výroba (911 žáků prvních ročníků), gastronomie, hotelnictví a turismus (643), zemědělství a lesnictví (637), elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (422), ekonomika a administrativa (349) a stavebnictví, geodézie a kartografie (333). Nízký zájem byl projevován zejména o skupiny oborů publicistika, knihovnictví a informatika (11), polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie (35), technická chemie a chemie silikátů (36), doprava a spoje (54) či ekologie a ochrana životního prostředí (56). Do prvních ročníků technických skupin oborů nastoupilo v roce 2015 celkem 2 051 žáků, tj. 35,4 % ze všech žáků prvních ročníků. V roce 2014 to bylo 2 010 žáků (34,5 %) a v roce 2013 2 051 žáků (34,3 %), tudíž tento podíl během posledních tří let nepatrně narůstá, neboť počet žáků směřujících do technických oborů je stabilní proti úbytku dětí v ročnících způsobenému demografickým poklesem.<sup>[31]</sup>

Poptávka na sekundárním trhu práce se neustále mění, problémem je např. aktuální nedostatek absolventů ještě před pár lety neperspektivního oboru textilní výroba a oděvnictví, které se po těžkých časech levných dovozů z asijských zemí opět vrací do centra pozornosti lokálních zaměstnavatelů.<sup>[15]</sup>

Výsledky sumarizující volbu konkrétního oboru z celostátního průzkumu z roku 2014 uvádíme níže.<sup>[15]</sup>

Tabulka 9: Důvody volby oboru – kategorie středního vzdělání s výučním listem (H) – podle vybraných skupin oborů vzdělání

Kategorie H	Zájem o obor	Snadné uplatnění	Finanční ohodnocení	Zájem zaměstnavatelů v místě bydliště	Přání rodičů	Špatné studijní výsledky	Nepřijetí do jiného oboru	Blízkost školy	
23	strojírenství a strojírenská výroba	80 %	55 %	46 %	28 %	23 %	17 %	9 %	40 %
26	elektrotechnika, telekomunikace a VT	77 %	52 %	52 %	39 %	29 %	10 %	10 %	26 %
36	stavebnictví, geodézie a kartografie	65 %	45 %	48 %	23 %	25 %	25 %	13 %	25 %
65	gastronomie, hotelnictví a turismus	75 %	47 %	29 %	20 %	29 %	33 %	28 %	41 %
66	obchod	58 %	29 %	11 %	11 %	24 %	35 %	31 %	47 %
69	osobní a provozní služby	86 %	48 %	26 %	8 %	12 %	14 %	14 %	22 %
H	bez rozlišení skupiny oborů	74 %	44 %	31 %	21 %	26 %	24 %	19 %	36 %

Zdroj: Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2014

### 10.2 NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PROFESE V KRAJI A VÝVOJ JEJICH ZAMĚSTNANOSTI V ČASE

V roce 2014 ČSÚ v Jihočeském kraji evidoval 300,6 tis. pracujících, z nichž byly konkrétně dle specifikace CZ-NACE dle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) nejvýznamnější, čili nejvíce zastoupené, profese v následujících odvětvích: zpracovatelský průmysl (27,2 %), velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (11,5 %),

stavebnictví (9,8 %), veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení (7,1 %), zdravotní a sociální péče (6,6 %) a vzdělávání s podílem 6,2 %. Vývoj těchto hodnot v minulých obdobích zachycuje tabulka níže.<sup>[26]</sup>

**Tabulka 10: Zaměstnaní v NH podle odvětví CZ-NACE (VŠPS) v Jihočeském kraji**

	2012	2013	2014	% podíl 2012	% podíl 2013	% podíl 2014
<b>Zaměstnaní celkem (v tis. osob)</b>	<b>295,2</b>	<b>295,6</b>	<b>300,6</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>z toho:</b>						
A Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	16,5	17,0	15,8	5,6	5,8	5,3
B Těžba a dobývání	0,9	0,0	0,5	0,3	0,0	0,2
C Zpracovatelský průmysl	83,2	79,9	81,7	28,2	27,0	27,2
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	6,6	5,5	6,0	2,2	1,9	2,0
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	2,0	2,4	2,6	0,7	0,8	0,9
F Stavebnictví	32,1	31,7	29,6	10,9	10,7	9,8
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	37,2	32,8	34,7	12,6	11,1	11,5
H Doprava a skladování	18,7	19,2	15,9	6,3	6,5	5,3
I Ubytování, stravování a pohostinství	10,9	11,4	14,6	3,7	3,9	4,9
J Informační a komunikační činnosti	4,4	2,7	3,4	1,5	0,9	1,1
K Peněžnictví a pojišťovnictví	7,6	7,3	4,3	2,6	2,5	1,4
L Činnosti v oblasti nemovitostí	1,0	1,9	1,6	0,3	0,6	0,5
M Profesní, vědecké a technické činnosti	7,7	10,4	10,6	2,6	3,5	3,5
N Administrativní a podpůrné činnosti	4,0	4,9	5,8	1,4	1,6	1,9
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	19,6	20,2	21,4	6,6	6,8	7,1
P Vzdělávání	15,5	16,9	18,7	5,2	5,7	6,2
Q Zdravotní a sociální péče	16,8	19,4	19,7	5,7	6,6	6,6
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	3,9	4,2	4,6	1,3	1,4	1,5
S Ostatní činnosti	4,8	5,9	7,3	1,6	2,0	2,4

Zdroj: ČSÚ

V posledních letech celkový počet pracujících v Jihočeském kraji nepatrně narůstá. Největší změny v zastoupení jednotlivých odvětví CZ-NACE můžeme identifikovat u tří největších skupin, jež jsou ve znamení klesajícího trendu. Mezi roky 2012 a 2014 zaznamenal největší pokles podíl zastoupení zpracovatelského průmyslu (-1,0 procentního bodu), velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel a stavebnictví (obě -1,1 p. b.) společně s peněžnictvím a pojišťovnictvím (-1,2 p. b.). Naopak, pomíneme-li ostatní činnosti, nejvíce získala odvětví: profesní, vědecké a technické činnosti společně se zdravotní a sociální péčí, které obě získaly +0,9 p. b., nadále vzdělávání (+1,0 p. b.) a ubytování, stravování a pohostinství (+1,2 p. b.), které těží z rostoucího počtu návštěvníků jižních Čech.<sup>[25]</sup>

V JČK jsou velmi nadprůměrně zastoupena odvětví zemědělství, lesnictví a rybníkářství, ubytování, stravování a pohostinství, výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, což je dáno geografickými podmínkami kraje, které s sebou nesou jak značnou turistickou atraktivitu, tak i rozdrobenou sídelní strukturu, a v neposlední řadě i přítomností JET. Dalším nadprůměrně zastoupeným odvětvím je stavebnictví. Zcela dominantní úlohu jak v kraji, tak v celé republice sehrává zpracovatelský průmysl. Kraj na druhou stranu za republikovým podílem zastoupení výrazně zaostává v terciérních i kvarterních odvětvích peněžnictví a pojišťovnictví a informační a komunikační činnosti. Z důvodu malého nerostného bohatství rovněž i v těžbě a dobývání.<sup>[26]</sup>

<sup>25</sup> ČSÚ, (2016)

<sup>26</sup> ČSÚ-VSPŠ, (2015)



## Vzdělanostní struktura

Specifikem Jihočeského kraje je nadprůměrný počet obyvatel s vysokoškolským a úplným středním vzděláním. Takto vzdělaní lidé si potom lépe hledají zaměstnání, což také přispívá k nízké nezaměstnanosti kraje.<sup>[1]</sup>

**Tabulka 11: Úroveň vzdělání zaměstnanců v Jihočeském kraji v roce 2015 (v %)**

Vzdělání	Celkem	Muži	Ženy
Základní vzdělání	5,0	4,3	6,1
Střední bez maturity	39,2	46,6	29,3
Střední s maturitou	37,1	33,0	42,5
Vysokoškolské	18,7	16,2	22,1

Zdroj: Regionálně specifická data, NÚV, 2016

Nejmenší podíl v zastoupení mezi zaměstnanci má v kraji základní vzdělání s podílem 5,0 % pracujících, střední vzdělání bez maturity má celkem 39,2 % pracovníků, středním vzděláním s maturitním vysvědčením disponuje prakticky stejný podíl zaměstnanců. Vysokoškoláci se na zaměstnanosti v JČK podílí necelými devatenácti procenty.<sup>[27]</sup>

Rozložení pracovní síly v Jihočeském kraji, která ke konci roku 2015 čítala 306,2 tis. zaměstnanců, tedy o 5,6 tis. více než v roce předešlém, do hospodářských sektorů prezentuje následující tabulka. Dominantním sektorem je, jako v celé České republice, terciér – sektor služeb, s 53,3% podílem. Druhým nejvíce zastoupeným sektorem je sekundér, jenž kromě průmyslu zahrnuje ještě rozvod elektřiny a tepla společně se stavebnictvím, který v kraji reprezentuje 40,6% podíl pracujících. Nejméně zastoupeným sektorem je primér zahrnující zemědělství, rybolov, lesnictví a těžbu, který se na hospodářské struktuře podílí 6,0 %.<sup>[21]</sup>

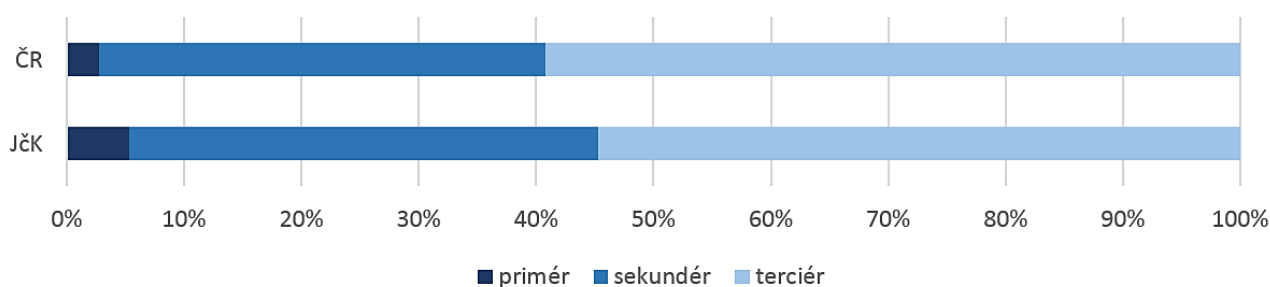
**Tabulka 12: Podíl zaměstnanosti v sektorech národního hospodářství v JČK v roce 2015**

Sektory (v tis. zaměstnanců)	Celkem	Muži	Ženy
Zemědělství	18,6	14,0	4,5
Průmysl	124,3	87,5	36,8
Služby	163,3	69,5	93,8

Zdroj: Analýza stavu a vývoje trhu práce v Jihočeském kraji za rok 2015, Krajská pobočka ÚP ČR v Českých Budějovicích, 2016

Z porovnání zastoupení jednotlivých hospodářských sektorů v JČK s celorepublikovým průměrem za rok 2014 vyplývá díky regionálním specifikům výrazné, takřka dvojnásobě vyšší zastoupení primárního sektoru i lehce vyšší podíl sekundéru a zároveň výrazně nižší zastoupení terciérního sektoru. Ze změn mezi roky 2013 a 2014 je patrný i neustálý pozvolný posun hospodářství směrem k terciérnímu sektoru.<sup>[1], [26]</sup>

**Graf 7: Podíl zaměstnaných v jednotlivých sektorech národního hospodářství v ČR a JČK v roce 2014**



Zdroj: ČSÚ-VŠPS, 2015

<sup>27</sup> Budoucnost profesí, (2011)

### 10.3 KVALITA A DOSTUPNOST SLUŽEB KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ NA ZŠ A SŠ

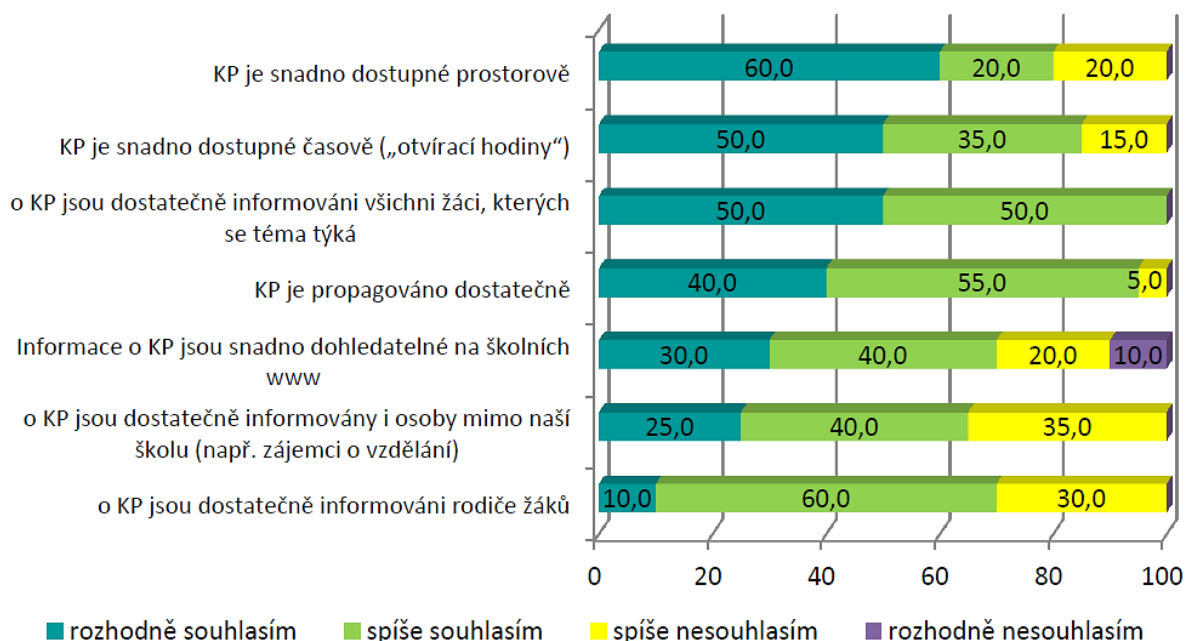
Kariérové poradenství je poradenstvím v oblasti profesní a vzdělávací volby. Tato činnost může být vykonávána jako samostatná profese kariérového poradce nebo může být zahrnuta v rámci poradenské činnosti výchovného poradce, speciálního pedagoga, školního psychologa, učitele atp.

Poněvadž ani v této specifické otázce neexistují regionálně specifická data pro Jihočeský kraj, jsme opět nuceni využít odbornou studii na celorepublikové úrovni, konkrétně práci autork P. Drahoňovské a I. Eliášové.<sup>[28]</sup> Datová základna se sice omezuje jen na 4 kraje vybrané podle míry nezaměstnanosti (2 s nízkou a 2 s vysokou), leč právě díky podobné míře nezaměstnanosti v JČK s vybranými kraji Hl. m. Praha a Plzeňským, lze výsledky vztáhnout i na JČK.

Z výzkumu vyplývá, že kariéroví poradci jsou současně v drtivé míře případy ve škole rovněž zaměstnání jako běžní učitelé a zároveň jako výchovní poradci, kteří se starají i o rodinné a osobní problémy žáků. A právě toto vidí Národní dohoda jako problém, neboť právě kvůli řešení zmíněných problémů nechce řada žáků využívat služeb výchovných poradců v oblasti kariéry, aby je ostatní žáci neviděli vcházet do těchto dveří a mylně se nedomnívali, že mají nějaké osobní problémy či potíže s učením. Z tohoto důvodu se jeví jako velmi vhodné oddělit činnost výchovných a kariérových poradců na ZŠ i SŠ.<sup>[29]</sup>

Z výzkumu rovněž vyplývá, že na ZŠ s kariérovým poradenstvím dětem pomáhají vlastně jen kariéroví poradci společně s malým počtem učitelů. To je velký rozdíl proti stavu na školách středních, kde studentům s jejich volbou pomáhají takřka všichni - kariéroví poradci i běžní učitelé. Společně s nimi i asi čtvrtinový podíl školních psychologů a speciálních pedagogů, kteří byli na ZŠ v tomto směru zcela marginalizováni. Vyšší zaangažovanost středoškolského personálu si můžeme vysvětlit vyšším akcentem na kariérový rozvoj a budoucí pracovní život na SŠ než tomu je na ZŠ. Co do názorů o dostatečnosti kariérového poradenství nejsou mezi ZŠ a SŠ větší rozdíly.<sup>[28]</sup>

Graf 5: Dostatečnost kariérového poradenství na vlastní škole – SŠ (%)



Zdroj: Analýza práce a potřeb poradců z roku 2011

Oblastí, kterou je nutné nejvíce vylepšit, je úroveň informací o kariérovém poradenství na internetových stránkách jednotlivých škol, popřípadě zvýšení povědomí o kariérovém poradenství mezi rodiči či ostatními osobami mimo školu

<sup>28</sup> Drahoňovská, P. a Eliášová, I., Analýza práce a potřeb poradců v oblasti kariérového poradenství na školách, (2011)

<sup>29</sup> Národní dohoda, str. 10, (2015)

(např. zájemci o studium). Právě nízká úroveň rezolutního souhlasu, spolu s až třetinovou úrovní nesouhlasu o dostatečné informovanosti ohledně kariérového poradenství mezi rodiči středoškoláků je zarážející.<sup>[28]</sup>

Podle studie Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2015 je kariérový poradce subjektem, který volbu oboru dalšího vzdělání ovlivňuje přibližně jen z 8 %. Nejsilnější je v této oblasti vlastní rozhodnutí žáka (86 %), rodina (50 %), lidé z praxe (23 %), či kamarádi (22 %).<sup>[30]</sup>

Středoškolští kariéroví poradci nejvíce spolupracují s místními pobočkami úřadu práce nebo s pedagogicko-psychologickou poradnou. Ostatní skupiny spolupráce jsou ale zastoupeny vysoce nerovnoměrně.<sup>[28]</sup>

Problémy, které řeší poradce na základní škole, se poměrně výrazně liší od problémů, které řeší poradce na škole střední, a to z hlediska četnosti zastoupení. Škála problémů, resp. rozsah témat je ovšem velmi podobný a poradci na obou typech škol se ve větší či menší míře setkávají s obdobnou problematikou.<sup>[28]</sup>

Na základních školách je nejčastějším tématem, které poradce řeší, volba povolání, která úzce souvisí s volbou dalšího studia. Desetina poradců se tímto tématem zabývá málokdy a 2,6 % respondentů uvedlo, že tato témata neřeší během poradenské praxe vůbec – zde je velmi pravděpodobné, že jde o školy, kde je role poradců buď nová a nezavedená, nebo jde o roli pouze formální či o poradce, který se zaměřuje zejména na poradenství výchovné a z psychologického hlediska. Dalším častým tématem je prospěch žáků. Ani jeden respondent neuvedl, že by toto téma neřešil nikdy.<sup>[28]</sup>

Na středních školách kariéroví poradci nejvíce řeší potíže spojené s prospěchem žáků. Příprava na vstup na trh práce nebo volba dalšího studia je až na druhém, respektive třetím místě. Jak na úrovni SŠ, tak i ZŠ je významně zastoupena kategorie jiné, která zastupuje osobní problémy, popřípadě nedostatek motivace ke studiu apod. Ukazuje se, že studenti SŠ již mají jasno ohledně svého budoucího povolání, a tak se s těmito problémy kariéroví poradci setkávají málokdy (dotazované střední školy měly povětšinou výraznou profesní profilaci).<sup>[28]</sup>

---

<sup>30</sup> Uplatnění absolventů škol na trhu práce - 2015, (2016)

## 11.1 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH A ROLE ODBORNÝCH ŠKOL

Neustálé změny ve společnosti a ekonomice, které se projevují i na trhu práce, požadují po pracovní síle nutnost průběžně se vzdělávat, doplňovat a měnit kvalifikaci během celého profesního života. Přesto je poptávka i účast v dalším vzdělávání v ČR i v JČK poměrně nízká. Obyvatelé jen omezeně využívají možnosti formálního vzdělávání na školách, více je rozšířeno neformální vzdělávání poskytované různými vzdělávacími institucemi nebo podniky. Za bariéru ve vzdělávání v dospělosti je nejčastěji považována finanční a časová náročnost. Do oblasti dalšího vzdělávání patří také informální vzdělávání – sebevzdělávání obyvatel, které však není statisticky sledováno. Informace o možnostech dalšího vzdělávání ve výše uvedených oblastech je možné získat přímo na webových stránkách odborných škol a vzdělávacích institucí, ale i např. v databázích systému UNIV nebo AIVD („Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o.s.“).<sup>[1]</sup>

V rámci neformálního vzdělávání hrají významnou roli rekvalifikace, které jsou určeny nezaměstnaným i zaměstnaným osobám k udržení či získání nového zaměstnání. Pro rekvalifikace převážně v technických oborech byly využívány rekvalifikace zahájené v projektu Vzdělávejte se pro růst!, další kurzy byly pořádány v rámci regionálních individuálních projektů Moje příležitost v Jihočeském kraji a Se sousedy ke vzdělávání. V roce 2013 byla zahájena realizace rekvalifikačních kurzů v novém národním individuálním projektu Vzdělávání a dovednosti pro trh práce, který je zaměřen na realizaci poradenských činností a rekvalifikací pro uchazeče a zájemce o zaměstnání s cílem zvýšit jejich šance na znovuplatnění na trhu práce.<sup>[1]</sup>

S postupným poklesem počtu žáků ve středních školách se tyto školy stále více zapojují do pořádání různých kurzů pro dospělé a některé z nich postupně vytvářejí polyfunkční vzdělávací centra. Při dalším vzdělávání ve školách segmentu počátečního vzdělávání je třeba vzít v úvahu také odlišnosti ve vzdělávání žáků a dospělých. Je proto nutné podporovat vzdělávání pedagogů ve využívání specifických metod výuky při práci s dospělými. Významnou podporou v této oblasti byl projekt Národního ústavu pro vzdělávání UNIV – Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení, který probíhal i na území JČK od roku 2006 a bylo do něj zapojeno 25 jihočeských středních škol. Cílem projektu UNIV a UNIV 2 byla proměna středních škol v centra celoživotního učení, která budou kromě výuky pro své žáky nabízet i nejrůznější formy vzdělávání pro dospělé. Navazující projekt UNIV 3 má za cíl zkvalitnit systém rekvalifikací širokou podporou procesu uznávání výsledků předchozího učení a navázat vytvářené vzdělávací programy na standardy Národní soustavy kvalifikací (NSK), tedy na oficiální databázi dovedností a znalostí potřebných pro úspěšné složení zkoušky v konkrétních profesních kvalifikacích. V průběhu projektu byl také modernizován proces akreditací rekvalifikačních programů, a to jednak vytvořením elektronického systému pro přijímání žádostí o akreditaci, jednak inovací potřebných metodik a vytvořením nových. V projektu bylo v rámci JČK připraveno 63 modulově koncipovaných rekvalifikačních programů podle standardů NSK, které budou po ukončení projektu sloužit všem subjektům realizujícím další vzdělávání. Zároveň byl nastaven systém ověřování procesů uznávání výsledků vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Projekt UNIV 3 skončil 31. 10. 2015 a dále školy pokračují v nastaveném systému a realizují již vytvořené vzdělávací kurzy.<sup>[1]</sup>

Národní soustava kvalifikací má klíčový význam pro vzájemné propojení počátečního a dalšího vzdělávání, umožňuje posuzovat kompetence osvojené prostřednictvím různých vzdělávacích programů a kompetence osvojené neformálním a informálním učení. V projektu NSK a NSK 2 bylo vytvořeno 1 100 kvalifikačních a hodnoticích standardů pro řemeslné a službové obory na kvalifikační úrovni odpovídající střednímu vzdělání s výučním listem a následně i kvalifikace vyšších úrovní, zejména maturitní. Dalším efektem projektu má být především výrazné posílení zájmu veřejnosti o všechny formy a způsoby celoživotního učení.<sup>[1]</sup>

Střední školy JČK jsou do této oblasti dále zapojeny prostřednictvím tzv. sektorových rad, jejichž členy jsou společně se zaměstnavateli. Sektorové rady se podílejí na tvorbě dokumentů a dalších výstupů NSK, formulují parametry profesních kvalifikací na základě požadavků zaměstnavatelů a ty poté promítají do svých vzdělávacích programů. Školy, které získají autorizaci, jsou oprávněny ověřovat způsobem vymezeným v příslušném hodnoticím standardu dosažené odborné způsobilosti fyzické osoby. Řada škol v JČK se již stala autorizovanými osobami, další své žádosti o autorizaci připravují. Významným výstupem sektorové rady jsou sektorové dohody. Pro JČK jsou v současné době podepsány tři sektorové dohody: Sektorová dohoda pro obor strojírenství na období 2011 až 2020, Sektorová dohoda pro obor keramika na období 2011–2020 v České republice se zaměřením na regiony: Karlovarský kraj, Plzeňský kraj, Jihočeský kraj a Regionální sektorová dohoda pro Jihočeský kraj v oblasti elektrotechniky a energetiky.<sup>[1]</sup>

Problematiku dalšího vzdělávání v kraji pomáhá řešit i Informačně vzdělávací středisko Jihočeského kraje. Projekt realizovaný VOŠ, SŠ, COP, Sezimovo Ústí byl podpořen v rámci Integrovaného operačního programu a jeho cílem je

poskytovat informační a poradenské služby související s dalším vzděláváním dospělých a zabezpečovat vzdělávání v souladu s potřebami a poptávkou na trhu práce. V pracovních a motivačních střediscích se zájemci prakticky seznamují s pracovními pozicemi ve strojírenství a energetice, dále jsou nabízeny kurzy napomáhající uchazečům v orientaci na trhu práce, kurzy účetnictví a práce na PC. Projekt je realizován ve spolupráci se zaměstnavateli z JČK a dalšími sociálními partnery.<sup>[1]</sup>

Rozvoj dalšího vzdělávání je oblastí výrazně podporovanou prostředky Evropské unie. Pozornost této problematice byla věnována v programovacím období 2007–2013 v rámci OP VK, oblast podpory 3.2 – Podpora nabídky dalšího vzdělávání. Prioritní osa 3 (Další vzdělávání) se zabývala prohloubením nabídky dalšího vzdělávání a posílením informovanosti o této nabídce a současně usnadněním přístupu obyvatel ČR k dalšímu vzdělávání a zvýšením jejich motivace k celoživotnímu učení. Projekty v OP VK mají neinvestiční charakter, i když je umožněno částečné použití prostředků na investiční výdaje. JČK vyhlásil v této oblasti čtyři výzvy, celkem bylo podpořeno 52 projektů, poslední z nich byly ukončeny k 31. 12. 2014. Příjemci podpory vytvořili programy, které zlepšují kvalitu a rozsah nabídky v oblasti dalšího vzdělávání a zajišťují provázanost dalšího a počátečního vzdělávání. V nadcházejícím programovacím období bude problematika dalšího vzdělávání spadat do gesce Ministerstva práce a sociálních věcí, kde bude řešena v rámci Operačního programu Zaměstnanost.<sup>[1]</sup>

### Seznam středních škol zapojených do projektu UNIV, které v JČK k roku 2016 nabízely celoživotní vzdělávání:<sup>[31]</sup>

Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola automobilní a technická, České Budějovice  
Střední škola obchodu, služeb a podnikání a Vyšší odborná škola, České Budějovice  
Střední škola obchodní, České Budějovice  
Střední odborné učiliště, Lišov  
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hněvkovice  
Střední škola rybářská a vodohospodářská Jakuba Krčína, Třeboň  
Střední odborná škola elektrotechnická, Centrum odborné přípravy, Hluboká nad Vltavou  
Střední odborná škola strojní a elektrotechnická, Velešín  
Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední škola řemesel a služeb, Strakonice  
Střední průmyslová škola strojní a stavební, Tábor  
Vyšší odborná škola, Střední škola a Centrum odborné přípravy, Sezimovo Ústí  
Vyšší odborná škola lesnická a Střední lesnická škola Bedřicha Schwarzenberga, Písek  
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Milevsko  
Střední škola a Základní škola, Vimperk  
Střední škola technická a obchodní, Dačice  
Střední škola a Vyšší odborná škola cestovního ruchu České Budějovice  
Střední odborné učiliště zemědělské a služeb, Dačice  
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Jindřichův Hradec

---

<sup>31</sup> OŠMT, oddělení školství, Krajský úřad Jihočeského kraje, (2016)

## 12 NEPOVINNÁ TÉMATA

Včlenění kapitoly Nepovinná témata do analýzy vychází jednak ze skutečnosti, že nepovinná témata byla zařazena do metodického dokumentu Postupy KAP a jako taková jsou nedílnou součástí procesu krajského akčního plánování, a jednak z faktu, že jsou školami i dalšími aktéry ve vzdělávání vnímána jako velmi důležitá pro rozvoj škol. V analýze jsou zahrnuta témata, která určuje metodický dokument Postupy KAP, tedy rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence, čtenářské a matematické gramotnosti a rovněž další témata důležitá pro území kraje a školy.

### 12.1 JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Rozvoj výuky cizích jazyků je nedílnou součástí procesu vzdělávání a významně souvisí s možností uplatnitelnosti absolventů na trhu práce. Jak dokládají různé průzkumy, ale i např. komparační analýza Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol, kterou zpracoval v roce 2014 NÚV, je z hlediska důležitosti kompetencí absolventů zaměstnavateli často zdůrazňována znalost cizích jazyků, a to nejen v sektoru služeb, ale i v případě kvalifikovaných dělníků a řemeslníků.<sup>[32]</sup> Schopnost ovládat cizí jazyky je samozřejmě o to více vyžadovaná zaměstnavateli z různých evropských podniků, takže i z tohoto důvodu je již v DZ ČR stanoveno, že s ohledem na uplatnitelnost na trhu práce bude podporována mj. také výuka cizích jazyků, zejména v oborech odborného vzdělání.<sup>[33]</sup>

Vzdělávání v oblasti cizích jazyků probíhá v JČK na základních školách a středních školách v souladu se schválenými RVP. Jazykové vzdělávání nabízejí i další subjekty, jako např. jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, a také různé soukromé subjekty. V JČK dále probíhá vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti cizích jazyků ve vzdělávacích institucích zřizovaných JČK, MŠMT, na vysokých školách v rámci celoživotního učení a v dalších institucích, které mají akreditované programy.<sup>[33]</sup>

Dlouhodobý záměr vzdělávání v JČK stanovuje v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání v ČR v oblasti jazykového vzdělávání jako cíl zkvalitnění jazykového vzdělávání již od předškolního věku a pro dosažení cíle mimo jiné navrhuje podporu rozvoje jazykového vzdělávání s využitím výuky typu CLIL v ZŠ a SŠ a rovněž reciproční výměny dětí, žáků a učitelů v rámci přeshraniční spolupráce.<sup>[1]</sup>

V minulém programovém období mohli žadatelé v JČK využít v rámci OPVK jednak výzvu EU peníze školám, jednak výzvy pro tzv. Individuální projekty ostatní, konkrétně výzvy č. 56 a 57. Projekty byly mimo jiné zaměřeny na individualizaci výuky cizích jazyků, tvorbu nových vzdělávacích materiálů, zahraniční jazykové kurzy žáků a pedagogů, stínování pedagogů cizích jazyků či rozvoj komunikačních dovedností v cizích jazycích žáků i pedagogů.

Otázkami souvisejícími s jazykovým vzděláváním se v JČK také zabýval Pracovní tým pro Nepovinná témata, vytvořený při Pracovní skupině Vzdělávání, který identifikoval následující problémy: nízká míra jazykových kompetencí u učitelů – nejazykářů, především starších učitelů odborných, nedostatek příležitostí průběžně posilovat jazykové kompetence pedagogů v praxi; nízká míra jazykových kompetencí u některých skupin žáků, zvláště v oblastech se sociálně vyloučenou lokalitou, možný neúspěch žáků u maturitní zkoušky po zavedení povinných tří zkoušek ve společné části maturitní zkoušky či nízká ochota žáků vzdělávat se i ve svém volném čase a mimo školu. Pracovní tým zmíněné problémy dále rozpracoval do podoby konkrétních návrhů šablon.

### 12.2 ICT KOMPETENCE

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 vychází z vymezení digitálních kompetencí v publikaci Evropské komise DIGCOMP<sup>[34]</sup>, jež navazuje na Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení<sup>[35]</sup>. Zde jsou digitální kompetence pojaty jako soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které potřebujeme k sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, v zaměstnání, při učení, ve volném čase i při zapojení do společenského života. Digitální kompetence jsou chápány jako průřezové klíčové kompetence, které umožňují dosahovat dalších klíčových kompetencí

<sup>32</sup> Úlovec, M., (2014)

<sup>33</sup> Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020, (2014)

<sup>34</sup> DIGCOMP: Rámec rozvoje digitálních kompetencí a porozumění digitálním kompetencím v Evropě, (2013)

<sup>35</sup> Evropský parlament a Rada Evropské unie, (2006)

a souvisejí s mnoha dovednostmi pro 21. století, kterými by měl disponovat každý občan, aby se mohl aktivně uplatnit ve společnosti a na trhu práce.<sup>[36]</sup>

Financování integrace digitálních technologií do vzdělávání bylo v předcházejícím programovém období podpořeno z prostředků Evropského sociálního fondu, konkrétně v Operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, zejména prostřednictvím projektu EU peníze školám. Podpora se soustředila na několik klíčových oblastí. První z nich se zaměřila na zlepšení vybavení škol a školských zařízení digitálními technologiemi, další oblastí bylo vzdělávání a další vzdělávání učitelů věnované zvládnutí počítačové gramotnosti či ovládnutí práce s digitálními technologiemi a pedagogickému a didaktickému využití digitálních technologií.<sup>[36]</sup>

Rovněž JČK se snažil podpořit oblast rozvoje digitálních technologií. Proto v minulém programovém období zpracoval řadu projektových záměrů, např. projekt Zlepšení vybavenosti ICT na středních, speciálních a základních uměleckých školách Jihočeského kraje či Rozvoj technického vzdělávání v Jihočeském kraji, kde byla podpora rozvoje ICT součástí celého komplexu aktivit.<sup>[37], [5]</sup>

V minulém programovém období mohli žadatelé v JČK rovněž využít v rámci OPVK výzvy EU peníze školám, kdy se v této oblasti mohli zaměřit na individualizaci výuky prostřednictvím digitálních technologií nebo na inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT.<sup>[38]</sup>

Řada krajem zřizovaných škol ve zmíněném období realizovala projekty pro zlepšení ICT kompetencí pedagogických pracovníků.<sup>[39]</sup>

Tématem ICT kompetencí se rovněž zabýval Pracovní tým pro Nepovinná témata. Jako podstatné se mu jevilo nedostatečné využití ICT v ostatních předmětech, dále zatím nedostačující zvládnutí pokročilé úrovně dovedností v oblasti digitálních technologií pedagogy, dosud neefektivní využívání studijních opor (e-učebnice apod.) či rovněž nízké využívání ICT v experimentální výuce. Tým při jednáních označil problematiku ICT jako velmi důležitou, shodl se ale na tom, že lze očekávat všeobecnou podporu rozvoje ICT gramotnosti, proto témata dále šířeji nerozpracovával.

## 12.3 ČTENÁŘSKÁ A MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

I když se strategické vzdělávací dokumenty čtenářskou a matematickou gramotností zabývají převážně pro oblast základního vzdělávání, zvyšování kompetencí v těchto gramotnostech je vnímáno jako velmi potřebné i na středních školách. Z výsledků mezinárodních výzkumů (např. Mezinárodní projekt zjišťování výsledků vzdělávání, kdy jsou testováni 15letí žáci 9. ročníku základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií) vyplývá, že úroveň čtenářské a matematické gramotnosti je dlouhodobým problémem českého školství. Jelikož se však jedná o dovednosti, které jsou předpokladem budoucí úspěšnosti uplatnění mladých lidí, ať již při dalším studiu, nebo v pracovním i osobním životě, jejich rozvoj je vnímán jako důležitý na všech stupních škol.

### Čtenářská gramotnost

Čtení a čtenářská gramotnost patří mezi nezbytné předpoklady k rozvíjení klíčových kompetencí, zejména kompetence k učení, a jsou stále více využívány jako nástroj k dosažení dalších cílů, které jsou klíčem k úspěchu v pracovním i osobním životě. Čtenářství pomáhá také osobnostnímu rozvoji a morálnímu (sebe)zdokonalování lidí. Rozvíjení čtenářské gramotnosti by mělo být jedním z hlavních cílů celého vzdělávacího procesu.<sup>[40]</sup>

V minulém programovém období mohli žadatelé v JČK využít v rámci OPVK tzv. Šablon (jednak výzvy EU peníze školám, jednak výzvy pro tzv. Individuální projekty ostatní, konkrétně č. 56). Témata byla zaměřená na individualizaci výuky (dělení hodin výuky, individuální přístup k jednotlivým žákům atd.), tvorbu nových vzdělávacích materiálů nebo na čtenářské dílny.

<sup>36</sup> Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, (2014)

<sup>37</sup> Zlepšení vybavenosti ICT na školách Jihočeského kraje - projekt v rámci ROP Jihozápad, (2010)

<sup>38</sup> ICT kompetence pedagogických pracovníků ve výuce, (2012)

<sup>39</sup> Rozvíjíme ICT gramotnost žáků – metodická příručka, (2011)

<sup>40</sup> Čtenářská gramotnost ve výuce – metodická příručka, (2011)

Čtenářskou gramotností se zabýval Pracovní tým Nepovinná témata, z diskuze členů týmu vyplynulo, že k problémům v této oblasti patří nízká úroveň funkční čtenářské gramotnosti, která má dopad do všech ostatních vzdělávacích oblastí, s čímž rovněž souvisí špatné komunikační dovednosti spolu se špatnou znalostí pravopisu, malý zájem o četbu. Tým u žáků rovněž identifikoval malý všeobecně kulturní rozhled, přeceňování elektronických zdrojů informací spojené s jejich neověřováním a nevyhodnocováním a nechuť ukládat si do paměti fakta jako následek přehnaného odporu k tzv. encyklopedickým znalostem. Pracovní tým Nepovinná témata zmíněné problémy rozpracoval dále do podoby konkrétních návrhů šablon.

### Matematická gramotnost

Matematická gramotnost je schopnost jedince poznat a pochopit roli, kterou hraje matematika ve světě, dělat dobře podložené úsudky a proniknout do matematiky tak, aby splňovala jeho životní potřeby jako tvořivého, zainteresovaného a přemýšlivého občana.<sup>[41]</sup> Dobré zvládnutí této základní gramotnosti je nezbytné pro dosahování klíčových kompetencí a dalších cílů vzdělávání pro pracovní i osobní úspěch. Také z tohoto důvodu je mezi opatřeními uváděnými v DZ ČR stanoveno, že bude podporováno mj. matematické, jazykové, ICT a polytechnické vzdělávání.<sup>[33]</sup>

V minulém programovém období mohli žadatelé v JČK využít v rámci OPVK výzvu EU peníze školám, kdy se v této oblasti mohli zaměřit na individualizaci výuky matematiky nebo na inovace výuky, tedy tvorbu nových vzdělávacích materiálů a spolupráci s učiteli dalších předmětů.

Pracovní tým pro Nepovinná témata dospěl při jednání nad tématy matematické gramotnosti k názoru, že by měla být v JČK zvýšena kvalita matematického vzdělávání na středních školách i s ohledem na zavedení povinné MZ z matematiky a s dopadem matematické gramotnosti do přírodních, technických věd a praktického života. K problémům, které tým v kraji identifikoval, patří nízká úroveň vstupních znalostí matematiky žáků ze ZŠ, nepochopení základních principů či nedostatky v užití a aplikacích matematických znalostí do praxe (špatná funkční matematická gramotnost), rovněž nízká úspěšnost žáků SŠ u maturitní zkoušky z matematiky. Pracovní tým Nepovinná témata zmíněné problémy dále rozpracoval do podoby konkrétních návrhů šablon.

## 12.4 DALŠÍ TÉMATA DŮLEŽITÁ PRO ÚZEMÍ KRAJE

Pracovní tým pro Nepovinná témata při svých jednáních odhalil i další témata důležitá pro rozvoj vzdělávání na území kraje. Členové týmu se shodli na tom, že je zapotřebí podporovat výuku první pomoci, rozvoj badatelského vzdělávání, plánování a náplň volného času žáků jako prevenci sociálně negativních jevů na středních školách, dále zvýšení kvality výchovného procesu na středních školách (etika) prostřednictvím vytvoření podmínek podporujících rozvoj morálně volných vlastností žáků, budování a utužování školních harmonických kolektivů a celkově podporovat pedagogy v oblasti měkkých dovedností a vzájemné spolupráce (zaměřeno na všechny pedagogické pracovníky). Pracovní tým zmíněné problémy dále rozpracoval do podoby konkrétních návrhů projektů a šablon.

---

<sup>41</sup> Koucký, J., Kovařovic, J., Palečková, J. a Tomášek, V., (2004)



## 13 SOUHRN VÝSLEDKŮ

Na závěr Analýzy potřeb v území Jihočeského kraje stručně shrneme její výsledky a závěry napříč kapitolami. Tato Analýza potřeb v území Jihočeského kraje bude následně jedním ze vstupů pro tvorbu dokumentu Prioritizace potřeb a také pro sestavení vlastního KAP.

Některé konkrétní problémy, příčiny a žádoucí změny/cíle (potřeby) jsou níže uvedeny v podobě seznamu dle jednotlivých témat. Toto rozdělení vychází ze základní logiky Metodického listu č. 1 Analýza potřeb v území a je vyjádřeno následujícím schématem:

- PROBLÉM
- PŘÍČINA
- ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL

Níže v abecedním pořadí následují podkapitoly dle jednotlivých povinných a nepovinných oblastí intervence.

### 13.1 PODPORA INKLUZE

- Neefektivní činnost jednotlivých subjektů podílejících se na podpoře dětí/žáků/studentů s potřebou podpůrných opatření.
  - Nepředávání zkušeností mezi jednotlivými subjekty.
  - Neexistence jednotné a ucelené databáze subjektů a institucí podílejících se na podpoře dětí, žáků, studentů s potřebou podpůrných opatření.
  - Nekoordinovaná činnost jednotlivých subjektů a institucí.
  - Neexistence jednotného komunikačního kanálu pro zainteresované subjekty a instituce.
  - Neexistence databáze vyškolených mentorů, koučů a facilitátorů pro podporu společného vzdělávání.
    - Vytvoření jednotné databáze právních subjektů a institucí, které se podílí na podpoře dětí/žáků/studentů s potřebou podpůrných opatření včetně její pravidelné aktualizace.
- Nevyhovující podmínky k podpoře rozvoje kompetencí pedagogických pracovníků středních škol a pracovníků ŠPZ v oblasti společného vzdělávání.
  - Nevyužívání nabídky vzdělávacích aktivit pedagogickými pracovníky a odbornými pracovníky ŠPZ z důvodu nedostatku finančních prostředků na vzdělávání a na náklady související se vzděláváním.
  - Chybějící finanční prostředky na nákup diagnostických a didaktických materiálů k realizaci výstupů ze vzdělávání v praxi.
    - Zabezpečení finančních prostředků určených na vzdělávání pedagogických pracovníků a pracovníků ŠPZ.
    - Zabezpečení finančních prostředků na nákup diagnostických a didaktických materiálů, prostředků k pedagogické diagnostice a zlepšení technického vybavení (PC, tablety, notebooky, software atd.) k realizaci výstupů ze vzdělávání v praxi.
    - Refundace mzdy pedagogického pracovníka a pracovníka ŠPZ účastnícího se vzdělávání, proplacení cestovních nákladů, nákladů na stravu a ubytování.
- Chybějící metodická podpora pedagogickým pracovníkům středních škol za pomoci mentora k zvýšení kvality výuky.
  - Chybějící externí mentoři jako prostředek metodické podpory pedagogickým pracovníkům SŠ a neexistence databáze mentorů.
  - Nedostatečná spolupráce pedagogických pracovníků SŠ.
  - Nemožnost spolupráce mezi pedagogickými pracovníky z důvodu nezajištěného zástupu za pedagogického pracovníka.
    - Vytipování a vyškolení mentorů dle požadavků šablony, vytvoření vhodných podmínek k absolvování vzdělávání.

- Chybí poradenská pracoviště na středních školách.
  - Finanční situace středních škol neumožňuje vytvořit potřebné pozice pro poradenské pracoviště včetně zázemí a všech diagnostických potřeb.
  - Nízká motivace všech zainteresovaných (ředitel, učitelé, výchovní poradci, atd.) a nízká úroveň jejich spolupráce zapříčiněná do velké míry rozparem mezi potřebami nových žáků a možnostmi školy.
    - Plně fungující poradenské pracoviště ve škole, které aktivně podporuje pedagogy, žáky i rodiče a spolupracuje s nimi.
- Nízká podpora nadaných žáků.
  - Současná výuka neumožňuje plnění požadavků inkluzivní školy (finančně, organizačně, motivačně).
  - Malá motivace učitelů k vyhledávání talentů a k jejich rozvíjení.
  - Nízká motivace k vyhledávání a rozlišování potenciálu jednotlivých žáků a k přizpůsobování výuky rozvoji potenciálu.
    - Podpora příležitostí pro nadané žáky formou individualizace a diferenciacie výuky, podporou rozmanitých forem a metod výuky a vzdělávání.

## 13.2 PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ

- Chybí ucelený systém pro realizaci výchovy k podnikání a kreativity.
  - Nedostatečné metodické a vzdělávací opory pro podporu podnikavosti a získávání a rozvoji klíčových kompetencí k podnikavosti včetně podnikatelské výchovy.
    - Vytvoření komplexního metodického rámce pro výchovu k podnikavosti a kreativitě, který bude v souladu jak s evropskými doporučeními, tak s národní vzdělávací politikou a doporučeními.
- Vzniká málo podniků založených mladými lidmi.
  - Nedostatečná motivace mladých k podnikavosti, iniciativě a kreativitě na školách.
    - Podpora mladých v podnikání.
- Nízká úroveň podnikavosti žáků středních a základních škol.
  - Zaostávání ŠVP (RVP) za požadavky zaměstnavatelů a potřebami trhu práce.
  - Nízký zájem žáků o rozvoj podnikavosti.
    - Posílení ekonomického myšlení žáků, dovedností a vědomostí o aktuální personální práci. Zároveň posílení organizačních schopností žáků, jejich samostatnosti a schopnosti pracovat v týmu a řešit praktické úkoly.
- Nízká míra podnikavosti a kreativity mladých.
  - Kvalita osvojení měkkých kompetencí žáků a osvojení kompetencí k podnikavosti je nedostatečná.
    - Rozvoj a prohloubení kompetence kreativity a podnikavosti u žáků ZŠ a SŠ v Jihočeském kraji.

## 13.3 PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE ŠKOL A ZAMĚSTNAVATELŮ

- Nedostatek kvalifikovaných pracovníků/absolventů vybraných perspektivních oborů.
  - Malá motivace ke studiu odborných studijních nebo učebních oborů. Neznalost lokálních potřeb trhu práce.
  - Nedostatečná podpora systému kariérového poradenství. Neexistence kvalifikovaného odhadu vývoje potřeb trhu práce.
  - Nedostatečná popularizace perspektivních studijních a učebních oborů. Nekoordinovaná spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, chybí „zastřešující centrum“.

- Zvýšená spolupráce škol s lokálními podniky, aktivní přístup zaměstnavatelů.
  - Zajistit kvalitní predikci potřeb trhu práce a iniciovat vznik platformy, která zajistí, že budou tyto informace dostupné. Zlepšit informovanost kariérových poradců o lokální situaci na trhu práce a dát tak žákům ZŠ i rodičům kvalitnější informace, nezbytné pro volbu perspektivního povolání. Iniciovat vznik centra koordinované podpory pro získávání kariérových informací.
  - Tvorba nástrojů, které by umožnily popularizovat studium oborů uplatnitelných na trhu práce. Iniciovat vznik centra na podporu spolupráce mezi školami a zaměstnavateli.
- Nedostatečné kompetence absolventů při jejich vstupu na pracovní trh.
    - Nedostatečná odborná příprava absolventů středních škol, která neodpovídá aktuálním potřebám zaměstnavatelů, plynoucí z nedostatečné spolupráce škol se zaměstnavateli.
      - Zvýšení míry zapojení firem do procesu praktické výuky a lepší spolupráce škol s lokálními podniky. Vytvoření nástrojů pro efektivní využívání odborníků z partnerských podniků a koordinované navazování nových partnerství (vznik asistenčního centra).
      - Zvýšení uplatnitelnosti žáků SŠ, prostřednictvím rozšíření a zkvalitnění forem výuky (praktická výuka, stáže, workshopy, odborné kurzy, exkurze, atp.).
      - Zvýšení úrovně znalostí a dovedností u absolventů s ohledem na potřeby a trendy na pracovním trhu. Díky navázání kontaktu s odborníkem z reálného pracovního prostředí dojde k vyšší míře motivace a ke zvýšení úrovně vzdělávání.
      - Aktualizace dosavadních znalostí procesů a technologií u pedagogů a rozvoj jejich odborných kompetencí prostřednictvím vyšší míry spolupráce s podniky v daném oboru.
  - Nízké povědomí žáků, jejich rodičů, ale i pedagogů, resp. výchovných/kariérových poradců o perspektivách uplatnění absolventů vybraných oborů.
    - Nedostatek kariérových informací. Nedostatečná propagace těchto perspektivních oborů. Nedostatečná komunikace mezi školou a rodiči, resp. žáky (systém kariérového poradenství).
    - Volba oboru, který neodpovídá aktuálním požadavkům trhu práce. Nízké povědomí žáků, jejich rodičů i pedagogů o perspektivách a uplatnění na trhu práce.
      - Prostřednictvím informační, resp. propagační kampaně zvýšit znalosti potřeb trhu práce, díky které mohou žáci i jejich rodiče zvážit perspektivy vybraných oborů.
      - Zvýšit motivaci žáků ke studiu perspektivních oborů. Zlepšit informovanost kariérových poradců o lokální situaci na trhu práce. Vytvořit soubor nástrojů k propagaci perspektivních oborů.

#### 13.4 PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

- Nedostatek technicky vzdělaných a připravených absolventů.
  - Nedostatečný zájem o technické učební obory.
  - Nedostatečné povědomí o technickém vzdělávání a možnostech uplatnění absolventů.
    - Inovace polytechnické výuky.
    - Motivace žáků pro studium technických a učebních oborů.
    - Nastavení koncepční spolupráce mezi základními a středními školami, mezi školami a zaměstnavateli, technickými vysokými školami, badatelskými centry a firmami.
- Nedostatečná kvalita vzdělávání na středních školách.
  - Nedostatečné materiální a personální zabezpečení výuky.
  - Nedostatečné odborné kompetence pedagogů.
  - Nedostatečné vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen odborného výcviku.
    - Zvýšení spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, propojení pracovního trhu.

- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen odborného výcviku.
- Zvýšení motivace pedagogů a studentů k rozšiřování svých znalostí a dovedností v nových technologiích a technice.
- Nedostatečná kvalita vzdělávání na středních školách (SŠ) a vyšších odborných školách (VOŠ) v souladu s cíli a záměry INDUSTRY 4.0.
  - Zaostávání obsahů vzdělávacích programů škol za vizí INDUSTRY 4.0 (autonomní systémy řízení technologických celků, synergie ICT, automatizace, strojírenství a elektrotechniky a jejich uplatnění v široké praxi).
  - Nedostatečná legislativa, chybějící kreditní systém.
    - Zvýšení kvality vzdělávání na SŠ a VOŠ v souladu s cíli a záměry INDUSTRY 4.0.
    - Zajištění návaznosti a propojení výstupů vzdělávacích programů VOŠ zaměřených na technické vzdělávání se vzdělávacími programy odborných VŠ.

### 13.5 ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

- Žáci nemají dostatek informací, aby se mohli rozhodovat o své budoucí vzdělávací a profesní dráze.
  - Kariérové poradenství je řešeno vlastními kapacitami škol, kde jsou však nedostatečné personální kapacity (ve vztahu k této oblasti).
  - Žáci a rodiče mají o kariérovém poradenství ve školách i mimo ně poměrně malé povědomí.
    - Dostatečná personální kapacita pro realizaci kariérového poradenství pro školy v Jihočeském kraji v součinnosti s Pedagogicko-psychologickou poradnou, které zajišťují diagnostiku, dále IPS Úřadu práce, zaměstnavateli, atd.
    - Zlepšení povědomí o kariérovém poradenství a zajištění dostatečné nabídky kariérových informací a jejich poskytování žákům, rodičům i široké veřejnosti.
- Poradenští pracovníci škol i pedagogové v oblasti kariérového vzdělávání – pociťují deficit v oblasti relevantního informačního zázemí, metodických a didaktických pomůcek.
  - Nedostatečná vzájemná provázanost aktivit výchovných poradců na školách, pedagogicko-psychologických poraden, IPS Úřadu práce a zaměstnavateli v oblasti kariérového poradenství.
    - Průběžné proškolení odborníků v oblasti kariérového poradenství. (s ohledem na možnost využití dotačních prostředků je navrhováno proškolení externích poradců, kteří by poskytovali poradenskou činnost v průběhu realizace projektu; z dlouhodobého hlediska je vhodnější koncepční řešení z úrovně MŠMT a zajištěným financováním ze státního rozpočtu)
- Nízká motivace žáků k důslednosti a odpovědnosti při profesní přípravě.
  - Nedostatečné poskytování kariérových informací (více zdrojová nabídka).
  - Nedostatečná provázanost činnosti kariérových poradců s klíčovými aktéry na trhu práce.
    - Pomoc žákům SŠ, popř. ZŠ při orientaci v kompetencích potřebných pro výkon jednotlivých povolání prostřednictvím různorodých aktivit.
    - Spolupráce s aktéry na trhu práce například prostřednictvím besed s personalistou, setkání s OSVČ, setkání s úspěšnými absolventy jednotlivých oborů vzdělávání SŠ, které zvýší motivaci žáků k důslednosti a odpovědnosti při profesní přípravě.
- Nízká úroveň sebezpoznání ve vazbě na profesní orientaci žáků středních škol.
  - Nízký zájem žáků o sebezpoznání ve vazbě na profesní orientaci.
    - Nasměrování další profesní kariéry žáků (studium na VŠ, další vzdělávání či uplatnění na trhu práce) prostřednictvím sebezpoznání a získávání informací o trhu práce.
  - Rozvoj sebezpoznání žáků není jednou z priorit ŠVP (RVP).

- Rozvoj sebepoznání žáků středních škol ve vazbě na profesní orientaci.

## 13.6 ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

O tématu celoživotního vzdělávání diskutovali členové pracovního týmu Odborné a profesní vzdělávání, nakonec dospěli k závěru, že pro ně není prioritní, protože se rozhodli zaměřit na odborné vzdělávání zacílené především na žáky, a také proto, že řadu potenciálně navrhovaných projektů již poskytuje v obdobné podobě ÚP, a tudíž žádné projekty ani šablony na něj orientované nepostoupily do finální fáze realizace. Neznamená to ale, že téma není pro Jihočeský kraj důležité. DZ JČK, diskuze v pracovním týmu i výsledky Analýzy potřeb škol ukázaly následující potřeby v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního vzdělávání.

- Nízký zájem veřejnosti o celoživotní vzdělávání.
  - Neochota veřejnosti se dále vzdělávat.
    - Posílení zájmu, poptávky a účasti veřejnosti v celoživotním vzdělávání.
- Výuka vedená bez přihlídnutí ke specifikům týkajících se výuky dospělých.
  - Nedostatečná příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání.
    - Kvalitní odborné vzdělávání lektorů celoživotního učení (včetně všech z toho vyplývajících specifik).
- Nižší úroveň vzdělání pedagogů ve vybraných technologiích a v obsluze určitých strojů.
  - Neaktualizované výukové materiály pro vyučující/lektory.
    - Zajištění kurzů pro lektory celoživotního učení v obsluze strojů a moderních technologií.
- Nedostatečné vybavení škol pro potřeby celoživotního vzdělávání.
  - Chybějící finance k pořízení odpovídajícího vybavení.
    - Zvýšení počtu a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a učeben teoretické výchovy pro potřeby celoživotního vzdělávání.

## 13.7 NEPOVINNÁ TÉMATA

### ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

- Nízká úroveň čtenářské gramotnosti projevující se mimo jiné špatnými komunikačními dovednostmi či malým všeobecně kulturním rozhledem.
  - Přeceňování elektronických zdrojů informací, neověřování informací; nechuť ukládat si do paměti fakta, přehnaný odpor k tzv. encyklopedickým znalostem.
  - Virtuální elektronická komunikace nevytváří správné návyky a nerozvíjí cit pro mateřský jazyk.
    - Posílení úrovně čtenářské gramotnosti žáků středních škol.

### JAZYKOVÉ KOMPETENCE

- Nízká míra jazykových kompetencí u některých skupin žáků, zvláště v oblastech se sociálně vyloučenou lokalitou.
  - Finanční náročnost procvičení jazykových kompetencí v zahraničí.
    - Zvýšení jazykové kompetence všech žáků SŠ.
- Nízká míra jazykových kompetencí u učitelů „nejazykářů“, především starších učitelů odborných/technických předmětů.
  - Nedostatek „firemních“ jazykových kurzů v oblasti školství.
  - Nedostatek příležitostí průběžně posilovat jazykové kompetence v praxi.
  - Nízká motivace k sebevzdělávání, též ze strany vedení škol.
    - Zvýšení jazykové kompetence všech pracovníků školství.

## MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

- Nízká úroveň matematické gramotnosti projevující se mimo jiné obavami žáků z matematiky, nedostatky v užití a aplikacích matematických znalostí do praxe či nízkou úspěšností žáků SŠ u maturitní zkoušky z matematiky.
  - Neoblíbenost matematiky, nepochopení základních principů matematiky, někdy nezralost pro abstraktní myšlení a z toho vyplývající obavy žáků z tohoto předmětu.
  - Nedostatečné upevnění elementárních znalostí, neochota a podcenění jisté nezbytné míry drilu.
  - Malý počet hodin matematiky v některých oborech.
    - Rozvoj matematické gramotnosti žáků středních škol.

## DALŠÍ NEPOVINNÁ TÉMATA

- Neschopnost účinně poskytnout první pomoc v reálné situaci u mnoha lidí, nejen pedagogů.
  - Chybí vzdělání a nácvik dovedností v oblasti první pomoci účinnou formou.
  - Chybí standard – systematický přístup a metodika poskytování vzdělání v oblasti první pomoci.
    - Nastavení systému výuky v oblasti první pomoci a jeho implementace do školní praxe.
- Nízká úroveň spolupráce mezi pedagogy jedné aprobace, malá spolupráce mezi vedeními různých škol jako profesní skupiny, podcenění role uvádějících učitelů, nedocení práce vychovatelů a pedagogů volného času.
  - Podcenění tzv. měkkých dovedností pedagogů, nedostatečná podpora pedagogů ze strany společnosti ale též nedostatečná pomoc z vlastních řad – chybí systematické kurzy psychohygieny, sebereflexe, kreativity, asertivity, řešení konfliktních situací atd. pro všechny skupiny pedagogických pracovníků.
  - Nedostačující nebo chybějící metodická oborová setkávání pedagogů stejných či podobných aprobací periodické informace o odborných novinkách či nových metodických přístupech, spolupráce a návaznost mezi ZŠ a SŠ a pedagogů volného času.
    - Vytvoření podmínek pro poskytování systematické podpory pedagogům v oblasti měkkých dovedností, poskytování oborové a metodické podpory a motivace k dalšímu vzdělávání (zaměřeno na školský management, uvádějící učitele, vychovatele a pedagogy volného času a asistenty pedagogů).
- Nedostatečné kompetence žáků pro trh práce (nechuť zkoumat, učit se, objevovat a být aktivní, nižší úroveň schopností týmové spolupráce a řešení problémových situací, nedostatečná schopnost kritického myšlení).
  - Neochota některých pedagogů využívat moderní metody výuky, časté setrvávání v tradičním přístupu pedagogů k výuce.
  - Náročnost na přípravu pedagogů při využívání moderních metod výuky.
  - Nedostatečné materiální vybavení škol.
  - Dosud značný nedostatek vhodných metodických materiálů.
  - Vyšší nároky na organizaci výuky v rámci školy i v hodinách.
    - Vytvoření podmínek pro systematickou realizaci aktivit badatelských forem výchovy, vyučování a vzdělávání, zvyšujících kompetence žáků pro trh práce (zacíleno na propojení MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ).
- Nízká míra vlastní odpovědnosti žáků za vlastní jednání včetně přístupu ke studiu.
  - Obecný jev ve společnosti, reakce na rozkolísané hodnoty celé společnosti, špatná komunikace v rodinách, mezi vrstevníky.
  - Příliš virtuální reality v sociálních sítích.
  - Přílišná orientace na pragmatické jednání.
    - Vytvoření podmínek podporujících rozvoj morálně volných vlastností žáků, jejich odpovědnosti vůči sobě i ostatním.

- Sociálně negativní jevy mezi žáky (gamblerství, šikana, agresivita, drogy).
  - Obecný problém ve společnosti, reakce na rozkolísané hodnoty celé společnosti, citová deprivace, nedostatek kvalitní komunikace a zároveň příliš ochranný přístup některých rodičů.
  - Nedostatek aktivních zájmů, pasivní konzumentský přístup v rodinách.
  - Kroužky a volnočasové aktivity jsou většinou pro mladší děti ze ZŠ, pro středoškoláky jen zřídka nebo vůbec ne.
    - Vytvoření podmínek pro rozvoj kompetencí účastníků v oblasti využívání volného času žáků středních a základních škol.
- Hrozící syndrom vyhoření u pedagogů, nefungující a nekomunikující pedagogický kolektiv.
  - Celospolečenský problém, nízká prestiž učitelského povolání, dlouhodobé finanční podhodnocení.
  - Mnoho individualit, málo týmového ducha.
  - Permanentní stres.
    - Vytvoření podmínek pro rozvoj komunikace a spolupráce uvnitř pedagogických kolektivů škol, mezi pedagogickými a nepedagogickými zaměstnanci škol i ostatními účastníky výchovně vzdělávacího procesu.

## SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- [1] Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji. (2016). OŠMT Krajský úřad JČK
- [2] Straková, J. (2013). In: Učitelství, 37/2013.
- [3] OP VK. (2015). Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost. Dostupné z: <http://www.opvk.cz/redakce/index.php?clanek=225761&xuser=&lanG=cs&slozka=10>
- [4] Analýzy hodnotící průběh Globálních grantů. (2016). Odbor evropských záležitostí, Krajský úřad JČK
- [5] Dokumentace projektu Rozvoj technického vzdělávání v Jihočeském kraji. (2015). Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/1886/rozvoj\\_technickeho\\_vzdelavani\\_v\\_jihoceskem\\_kraji.htm](http://www.kraj-jihocesky.cz/1886/rozvoj_technickeho_vzdelavani_v_jihoceskem_kraji.htm)
- [6] Programový dokument Regionální operační program NUTS II Jihozápad na období 2007 – 2013. (2011). Dostupné z: <http://www.rr-jihozapad.cz/dokumenty/rop-jihozapad/rop-k-6-6-2011.pdf>
- [7] Seznam příjemců podpory z fondů EU oblast podpory 2.4. ROP NUTS II Jihozápad. (2016). Dostupné z: [http://www.rr-jihozapad.cz/dokumenty/seznam-prijemcu/2016/seznam-pjemc\\_12\\_2\\_2016.pdf](http://www.rr-jihozapad.cz/dokumenty/seznam-prijemcu/2016/seznam-pjemc_12_2_2016.pdf)
- [8] Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2013/2014. (2015). Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id\\_r\]=106133&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=106133&par[view]=0)
- [9] Seznam schválených projektů OP ŽP. (2016). Odbor evropských záležitostí, Krajský úřad JČK
- [10] Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016 – 2018. (2015). MŠMT
- [11] Vongreyová, J., (2013). Kreativita a podnikavost ve vzdělávání z pohledu kariérového poradenství, NÚV Praha, 2013
- [12] Hula, L. a Kubica, J. (2016). Stručná charakteristika oblasti intervence - Podpora krajského akčního plánování (P-KAP). Kariérové poradenství a podnikavost. Podpora KAP, 14. 3. 2016
- [13] Strategie Evropa 2020. (2010). Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/7c31b211-1a5a-46a8-b6bd-151b72dc94ec/EU2020-CJ.pdf>
- [14] Infoabsolvent. (2016). Důležitost kompetencí podle pracovních agentur. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-2-06/Dulezitest-kompetenci-podle-pracovnich-agentur>
- [15] Uplatnění absolventů škol na trhu práce - 2014. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Praha 2015
- [16] Predikce potřeb trhu práce v Jihočeském kraji 2015 – 2020. (2016). Jihočeská hospodářská komora a Jihočeská společnost pro rozvoj lidských zdrojů, České Budějovice, 2016, 28 str.
- [17] Administrativní registr ekonomických subjektů. (2015). Dostupné z: [http://www.info.mfcr.cz/ares/ares\\_es.html.cz](http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz)
- [18] Přejít absolventů středních škol na trh práce – srovnání situace absolventů učebních oborů a maturitních oborů, J. Trhlíková, 2014
- [19] Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2014/2015. (2016). Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id\\_r\]=127215&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=127215&par[view]=0)
- [20] ČSÚ ČB. (2016). Počet nezaměstnaných osob v kraji v červnu opět klesl. Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/pocet-nezamestnananych-osob-v-jihoceskem-kraji-v-cervnu-opet-klesl>
- [21] Analýza stavu a vývoje trhu práce v Jihočeském kraji za rok 2015, Krajská pobočka ÚP ČR v Českých Budějovicích, 2016
- [22] Strategie rozvoje školství Jihočeského kraje v horizontu do roku 2020. (2011). OŠMT Krajský úřad JČK
- [23] Akční plán na podporu technického vzdělávání pro rok 2016, OŠMT Krajský úřad JČK
- [24] Svaz průmyslu a dopravy. (2015). Technické vzdělávání v ČR, zpráva z výzkumného šetření realizovaného pro Rok průmyslu a technického vzdělávání, listopad 2015
- [25] ČSÚ. (2016). Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihočeském kraji v letech 2000 až 2015. Dostupné z: [https://www.czso.cz/csu/xc/pocet-hostu\\_v\\_hromadnych\\_ubytovacich\\_zarizenich\\_v\\_jihoceskem\\_kraji](https://www.czso.cz/csu/xc/pocet-hostu_v_hromadnych_ubytovacich_zarizenich_v_jihoceskem_kraji)
- [26] ČSÚ-VSPŠ. (2015). Výběrové šetření pracovních sil 2015



- [27] Budoucnost profesí. (2011). Dostupné z <http://www.budoucnostprofesi.cz/trhy-prace-v-regionech/regiony2011.html>
- [28] Drahoňovská, P. a Eliášová I., (2011). Analýza práce a potřeb poradců v oblasti kariérového poradenství na školách. Dostupné z: [https://www.skoly-online.cz/data/PORADCI\\_SKOLY\\_FINAL\\_pro\\_www\\_opr.pdf](https://www.skoly-online.cz/data/PORADCI_SKOLY_FINAL_pro_www_opr.pdf)
- [29] Národní dohoda. (2015). str. 10
- [30] Uplatnění absolventů škol na trhu práce - 2015. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Praha 2016
- [31] OŠMT, odbor školství, Krajský úřad Jihočeského kraje
- [32] Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – komparační analýza, Bc. Martin Úlovec, Praha 2014
- [33] Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020. (2014)
- [34] DIGCOMP: Rámec rozvoje digitálních kompetencí a porozumění digitálním kompetencím v Evropě. (2013). FERRARI, Anusca (DIGCOMP: A FRAMEWORK FOR DEVELOPING AND UNDERSTANDING DIGITAL COMPETENCE IN EUROPE). Dostupné z: <http://bit.ly/1pm1qya>
- [35] Evropský parlament a Rada Evropské unie. (2006). Doporučení Evropského parlamentu a Rady EU ze dne 18. prosince 2006 O klíčových schopnostech pro celoživotní učení. Dostupné z: <http://bit.ly/1sbh5la>
- [36] Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020. (2014). MŠMT, 31. 10. 2014
- [37] Zlepšení vybavenosti ICT na školách Jihočeského kraje - projekt v rámci ROP Jihozápad. (2010). Dostupné z: [http://www.kraj-jihocesky.cz/1393/zlepseni\\_vybavenosti\\_ict\\_na\\_skolach\\_jihoceskeho\\_kraje.htm](http://www.kraj-jihocesky.cz/1393/zlepseni_vybavenosti_ict_na_skolach_jihoceskeho_kraje.htm)
- [38] ICT kompetence pedagogických pracovníků ve výuce. (2012). Dostupné z: <https://databaze.opvk.cz/Project/Detail/3206>
- [39] Rozvíjíme ICT gramotnost žáků. (2011). Metodická příručka. NÚV, divize VÚP. Dostupné z: [http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2012/01/ICT\\_gramotnost.pdf](http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2012/01/ICT_gramotnost.pdf)
- [40] Čtenářská gramotnost ve výuce, (2011). Metodická příručka. NÚV, divize VÚP. Dostupné z: [http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2011/11/ctenarskagramotnost\\_final.pdf](http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2011/11/ctenarskagramotnost_final.pdf)
- [41] Koucký, J., Kovařovic, J., Palečková, J. a Tomášek, V. (2004). Učení pro život. Praha, MŠMT ČR, ÚIV a SVP PedF UK

## SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AIVD	Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o.s.
ARES	Administrativní registr ekonomických subjektů
CLIL	Content and Language Integrated Learning (obsahově a jazykově integrované vyučování) - výuka nejazykového předmětu s využitím cizího jazyka jako prostředku komunikace a pro sdílení vzdělávacího obsahu
CLLD	Community-led Local Development (komunitně vedený místní rozvoj)
CNC	Computer Numeric Control (číslicové řízení počítačem) - nejčastěji u obráběcích strojů
COP	centrum odborné přípravy
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EK	Evropská komise
ERDV	Evropský region Dunaj – Vltava
EU	Evropská unie
GG	globální grant
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	Integrated Territorial Investments (Integrované územní investice)
JČK	Jihočeský kraj
JET	Jaderná elektrárna Temelín
JHK	Jihočeská hospodářská komora
JU	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
KAP	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
KÚ JČK	Krajský úřad Jihočeského kraje
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ	maturitní zkouška
NNO	nestátní nezisková organizace
NSK	národní soustava kvalifikací
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OEZI	Odbor evropských záležitostí, Krajský úřad jihočeského kraje
OP VK	Operační program vzdělání pro konkurenceschopnost (probíhal v programovém období 2007 – 2013)
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP ŽP	Operační program životní prostředí
OŠMT	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy, Krajský úřad jihočeského kraje

PIAAC	Programme for International Assessment of Adult Competencies. Mezinárodní výzkum dospělých organizovaný OECD s cílem zjistit, jak jsou občané v jednotlivých zemích připraveni na život v moderní společnosti. Je zaměřen na hodnocení úrovně základních dovedností potřebných pro úspěch v běžném životě i na pracovním trhu. Zkoumá činnosti, jimž se lidé věnují v každodenním životě (čtení, vyhledávání údajů, využívání počítačů a technologií), pracovní zkušenosti, průběh počátečního i dalšího vzdělávání.
RAK ČR	Regionální agrární komora České republiky
RK	rada kraje
ROP	regionální operační program
RVP	rámcový vzdělávací program
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SŠ	střední škola
ŠVP	školní vzdělávací program
UNIV	Projekt Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby pro dospělé realizovaný v Jihočeském kraji letech 2006 až 2008 v rámci 25 středních škol
ÚP	Úřad práce
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VZ	výroční zpráva
ZŠ	základní škola